

DC
9/4/53

วิทยานิพนธ์

V78643

ประสิทธิผลของ “กิจกรรมครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก :

กรณีศึกษาชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบ้า

อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

The Effectiveness of “Dream Weaving Family Activity”

for children : case study of Ban Thasabang Community,

Tambon Mabaa, Thungkhaoluong District,

Roi – et Province

นางสาวสุภาพร สิงหาเทพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สาขา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

วัน เดือน ปี..... 15 พ.ค. 2552.....ปีการศึกษา 2550

เลขทะเบียน..... 00220313.....
เลขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เลขเรียกหนังสือ 306.85

78382

2550

ประสิทธิผลของ “กิจกรรมครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก :
กรณีศึกษาชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบ้า
อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

นางสาวสุภาพร สิงหาเทพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ปีการศึกษา 2550
ดิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**The Effectiveness of “Dream Weaving Family Activity”
for children : case study of Ban Thasabang Community,
Tambon Mabaa, Thungkhaoluong District,
Roi – et Province**

Miss Supapron Singhatep

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts (Social Sciences Development)
Academic Year 2007**

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

สุภาพร สิงหาเทพ. (2550) ประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก : กรณีศึกษา
ชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบัว อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด
: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. จันทรวีภา ดิลกสัมพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพิศวง ธรรมพันธ์ รองศาสตราจารย์
หรรษา ศิวรักษ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน”
สำหรับเด็กชุมชนบ้านท่าสะแบง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองเด็ก อายุ 7 – 12 ปี ที่
อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบัว อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งร่วมในโครงการ
พัฒนาขีดความสามารถทางการศึกษาเด็ก ด้วยกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” จำนวน 10 ครอบครัว ซึ่ง
มาจากการเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยได้ให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถาม ก่อน และหลังการทดลอง
กิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน”

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา นำเสนอด้วยตารางประกอบการอธิบาย
และใช้สถิติทางสังคมศาสตร์ SPSS ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบาย
ระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง และใช้สถิติที (t - test) ในการ
ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ในครอบครัวก่อน และหลังการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสัมพันธ์ในครอบครัวหลังการทดลองกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก
ด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตรและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตรอยู่ในระดับมากที่สุด
ส่วนในด้านความรักและความผูกพัน ด้านความใกล้ชิด และด้านการใช้เวลาเอาใจใส่ต่อบุตรอยู่ใน
ระดับมาก

2. ประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ภายหลังการทดลองสูงกว่า
ก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลจากการสังเกต พบว่า เมื่อผู้ปกครองกับเด็กมีความใกล้ชิด และทำกิจกรรมกับเด็ก
แสดงความสนใจ และความรักความอบอุ่นต่อเด็ก ซึ่งแสดงถึงสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว ทำให้เด็ก
แสดงพฤติกรรมออกมาในทางที่ดีขึ้น เช่น ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองควรพัฒนาความสัมพันธ์ภายในครอบครัวให้ดี
ขึ้นและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้การดูแลเอาใจใส่เด็ก และปรับปรุงวิธีการ
อบรมเลี้ยงดู เช่นลดการใช้ความรุนแรงกับเด็ก เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นคนดีมีคุณภาพแก่ครอบครัว
สังคม และประเทศชาติต่อไป

Supapron Singhatep (2007) , The Effectiveness of “Dream Weaving Family Activity” for children : case study of Ban Thasabang Community, Tambon Mabaa, Thungkhaoluong District, Roi – et Province : Rajabhat Bansomdejchaophaya University. Advisory committee : Assistant Professor Dr. Janwipa Diloksumphant Assistant Professor Supisuang Dhampanta Associate Professor Hunsa Sivarak

This research aims to study the effectiveness of Children on “Dream Weaving Family activity” of Ban Thasabang Community . The sample group consists of parents of 7-12 years old children who lives in Ban Thasabang, Tambon Mabaa, Thungkhaoluong District, Roi – et Province, and under child education enhancement project entitled “Dream Weaving Family Activity” , total 10 families, selected by purposive sampling. Data was collected by parents questionnaire before and after the implementation of “Dream Weaving Family Activity”.

Data analysis used descriptive statistic presented with a table and used SPSS that consists of means and standard deviation to explain family relationship both pre and post implement and used t-test for hypothesis testing to compares of family relationship pre and post implement.

Research results found that :

1) family relationship post implement of “Dream Weaving Family Activity” average on admiration, spirit support giving and child activity participation aspects were in highest level while relateness, aspect closeness aspect and child care aspect were in high level.

2) “Dream Weaving Family Activity” effectiveness post implement found higher than pre implement with statistic significance at .01.

3) Observation result found that once parents were closed to their children, participate in child activity, paid much attention, gland gave love and care to children, which mean good relationship in the family, the children will express of good behaviours such as intention to work assigned, with responsibility, etc.

Recommendations from this research were : parents should improve family relationship and practice consistently, should provide love and warm in child care, and should improve fostering pattern, such as reduce of violent when dealing with their child so that the child will be a good quality member of the family, society and finally the country once they grown up.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความภาคภูมิใจสูงสุดเนื่องจากได้รับความเมตตาช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทร์วิภา คิลกสัมพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพิศวง ธรรมพันทา และรองศาสตราจารย์หรรษา ศิวรักษ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดต่างๆ ในงานวิจัยนี้อย่างดียิ่ง และสอบถามติดตามความก้าวหน้า รวมทั้งให้กำลังใจจนสามารถทำงานวิจัยได้สำเร็จ

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกื้อกุล ยืนยงอนันต์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สราวุธ ศรีษฐจจร และผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านขว้างท่าสะแบงที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและข้อเสนอแนะอย่างดียิ่ง

ในท้ายที่สุดนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณต่อหลาย ท่านที่คอยให้กำลังใจมาโดยตลอด ประกอบด้วย พ่อ แม่ พี่ และเพื่อน ที่คอยกระตุ้นให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ ขอบพระคุณบุคคลที่มีได้เอ่ยนามมา ณ ที่นี้ด้วย

สุภาพร สิงหาเทพ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุณูปการ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	3
สมมุติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตการของวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	4
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว.....	8
ความหมายของครอบครัว.....	8
ความสำคัญของครอบครัว.....	9
หน้าที่ของครอบครัว.....	10
ความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	11
แนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	12
แนวคิดเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัว.....	14
แนวคิดพ่อแม่คุณภาพ.....	17
ทฤษฎีแรงจูงใจ.....	19
ทฤษฎีการมีส่วนร่วม.....	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
งานวิจัยภายในประเทศ.....	24
งานวิจัยต่างประเทศ.....	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ.....	32
สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ ของครอบครัวด้านความรักและความผูกพัน.....	37
การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ ของครอบครัวด้านความใกล้ชิด.....	39
การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ ของครอบครัวด้านการใช้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว.....	40
การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ ของครอบครัวด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร.....	42
การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ ของครอบครัวด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร.....	44
การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ ในครอบครัวจำแนกรายด้าน.....	45
การวิเคราะห์ประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก พฤติกรรมมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ของครอบครัว.....	47 48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	90
สรุปผลการวิจัย.....	90
อภิปรายผลการวิจัย.....	91
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	93
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	93
 บรรณานุกรม.....	 94
 ภาคผนวก	
ก. หนังสือเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญ.....	98
ข. ประวัติหมู่บ้าน ชุมชนบ้านท่าสะแบง.....	102
ค. การดำเนินกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน”.....	106
ง. แบบสอบถามก่อนและหลังการทดลอง.....	114
จ. แบบสังเกต.....	118
 ประวัติผู้วิจัย.....	 125

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การดำเนินงานกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน”.....	33
2	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสัมพันธ์ของครอบครัว ด้านความรักและความผูกพัน.....	38
3	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสัมพันธ์ของครอบครัว ด้านความใกล้ชิด.....	39
4	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสัมพันธ์ของครอบครัว ด้านการใช้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว.....	40
5	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสัมพันธ์ของครอบครัว ด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร.....	42
6	การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสัมพันธ์ของครอบครัว ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร.....	44
7	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ ในครอบครัวจำแนกรายด้าน.....	45
8	เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของครอบครัวจากความแตกต่าง ก่อน การทดลอง และหลังการทดลองกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน”	47

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2	แผนการวิจัย.....	28

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ระบบเศรษฐกิจมีความเชื่อมโยงระดับโลกยิ่งขึ้น นำมาซึ่งความเจริญเติบโตทางเทคโนโลยี ชีวิตความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปของคนในสังคมนำไปให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและสถาบันครอบครัว ลักษณะครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลงจากเดิมเป็นครอบครัวขยาย มีสมาชิกอาศัยอยู่ร่วมกัน และร่วมกันอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน กลายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ประกอบกับสภาวะทางเศรษฐกิจส่งผลให้พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน หรือไม่ก็หันหน้าเข้าสู่เมืองหลวง ทำให้เด็กบางคนต้องอาศัยอยู่กับญาติ เข้าสู่สภาพความสัมพันธ์ที่เสียสมดุล บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาบุตรหลานทั้งในด้านการศึกษา การอบรมทางสังคม ทักษะชีวิต ถูกเปลี่ยนไป มุ่งเน้นที่การทำงานหารายได้ และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจแทน (อภิญา เวชชัย 2544 : 1-2) นอกจากนี้ปัจจัยด้านครอบครัวมีผลกระทบต่อครอบครัวเลี้ยงดูเด็กและการพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างมาก ตัวแปรทางสังคม ได้แก่ ลักษณะและโครงสร้างของครอบครัว (ขนาดของครอบครัว สภาพที่อยู่อาศัย) ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว (การทะเลาะเบาะแว้ง) เป็นต้น มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กและปัญหาพัฒนาการของเด็ก (กุศล สุนทรธาดา และคณะ อ้างถึงใน ภัทราสง่า 2547 : 61)

สภาพสังคมและครอบครัวไทยในปัจจุบันไม่เอื้อต่อการอบรมสั่งสอนเด็ก ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และยังส่งผลทำให้เด็กมีปัญหาทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ซึ่งเกิดจากสถาบันครอบครัวของไทยอ่อนแอลง เมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัวหรือเกี่ยวกับบุตรหลาน ผู้ปกครองไม่สามารถจัดการกับปัญหานั้น ๆ ได้ เพราะไม่มีเวลา และขาดความรู้ในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งยังมีทัศนคติที่ผิด ๆ ในการจัดการกับปัญหา เช่นการเหม็นตี ค่าทอ เด็กจะต้องเป็นที่รองรับอารมณ์ของพ่อแม่ (อำไพ วิทวิโรจน์ 2548 : 7) ปัญหาต่าง ๆ นับวันทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้หลายคนเริ่มหันกลับมาทบทวนสถานะของครอบครัว เพราะสถาบันครอบครัวเป็นชุมชนพื้นฐานที่สำคัญที่สุดสถาบันหนึ่งในสังคม เพราะมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนเด็ก และดูแลพัฒนาการเด็กในทุก ๆ ด้าน โดยอาศัยความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวพึงมีและปฏิบัติต่อกัน ส่งผลให้เกิด

เป็นครอบครัวเข้มแข็งและมีความรักความอบอุ่นเกิดขึ้นภายในครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพคน (โสภา ซปีลมันน์ 2534 : 2-50)

ครอบครัวยังถือว่าเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถาบันแห่งแรกที่ได้ให้การอบรมทางด้านจิตใจแก่เด็กตลอดเวลา พัฒนาการด้านอารมณ์ และสังคมของเด็กเริ่มมาที่บ้าน เด็กจะเป็นผู้มีความคิด ความรู้สึก มีการแสดงออกหรือการปรับตัวทางสังคมอย่างไรวินั้น ส่วนหนึ่งอยู่ที่การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวกำหนดให้เด็กนั้นเติบโตขึ้นมาเป็นคนที่มีบุคลิกภาพต่างกัน เด็กที่เติบโตขึ้นในครอบครัวที่บรรยากาศอบอุ่น เป็นมิตร พ่อแม่แสดงความรักและยอมรับเด็ก ส่งเสริมบุคลิกภาพที่ดีให้แก่เด็ก สมาชิกทุกคนได้มีความพอใจในครอบครัวของตน จะช่วยให้ชีวิตของคนในครอบครัวมีความสุขและกลายเป็นครอบครัวที่มีคุณภาพของสังคม (อำไพ วิทวิโรจน์ 2548 : 9-10) ครอบครัวมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนา “คน” ให้มีคุณภาพแก่สังคมและประเทศชาติ โดยรวม ครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดีจะช่วยพัฒนาประเทศชาติโดยตรง ดังนั้นถ้าทุกครอบครัวได้พัฒนาความเข้าใจกัน เห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน มีเวลาให้กันเอาธุระเป็นพันธะต่อสุขทุกข์ของกันและกัน มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างดี และพัฒนาความสามารถในการเผชิญหน้ากับสถานการณ์วิกฤติต่าง ๆ ได้ดี จะช่วยทำให้ครอบครัวมีคุณภาพ มีความเข้มแข็งสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกในครอบครัว สามารถพัฒนาสมาชิกในครอบครัวให้เป็น “คน” ที่มีคุณภาพแก่สังคมและประเทศชาติได้อย่างแน่นอน (สมพงษ์ ธนัญญา 2540 : 10)

ผู้วิจัยได้มีโอกาสจัดทำโครงการ : พัฒนาขีดความสามารถทางการศึกษาเด็ก โดยใช้กิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” ชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะป้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งโครงการดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากว่าที่ร้อยตรีวิฑูร บุญละคร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมะป้า และนายแสนคม อุณเจริญ นายองค์การบริหารส่วนตำบลมะป้า เป็นผู้อนุมัติโครงการ มีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 10 ครอบครัว จากจำนวนประชากรในชุมชนทั้งหมด จำนวน 130 ครัวเรือน และมีครอบครัวที่มีเด็กอายุ 7 -12 ปีอยู่ในความดูแล จำนวน 18 ครอบครัว ซึ่งเด็กจำนวน 17 คน เข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจจึงมีเด็กที่เป็นสมาชิกโครงการจำนวน 10 ครอบครัว โครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนให้ครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการเป็นพลังขับเคลื่อนงานการพัฒนาขีดความสามารถทางการศึกษาเด็กให้ก้าวไปสู่มาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพ และเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของการวิจัยครั้งนี้โดยการสังเกตภาพรวม ชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะป้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าจากการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมทำให้สถาบันครอบครัวของเด็กที่เป็นสมาชิกในโครงการพัฒนาขีดความสามารถทางการศึกษาเด็ก จำนวน 10 ครอบครัว ลดลงมีส่วน

ร่วมที่จะร่วมทำกิจกรรมกับบุตรหลานน้อยลง การให้เวลาดูแลเอาใจใส่เป็นที่ปรึกษาให้กับบุตรหลานทั้งในด้านการศึกษาและด้านอื่นๆ มีน้อยลง และจากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเด็กที่เป็นสมาชิกในโครงการ โดยพิจารณาจาก ตัวเด็กได้แก่เด็กที่มีปัญหาการเรียนเช่น การเรียนต่ำ ไม่สนใจเรียน พบว่า ผู้ปกครองยังขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเด็ก รวมไปถึงการให้ความรู้ทางการศึกษา ทำให้เด็กมีคุณภาพทางการศึกษาค่ำกว่าเกณฑ์ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ขาดแรงสนับสนุนจากครอบครัวที่เกิดจากความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่เพียงพอ ที่จะส่งเสริมให้เด็กเกิดพัฒนาการทางการศึกษาที่ดีขึ้น

2. ขาดความเอาใจใส่จากครอบครัวในการมีส่วนร่วมการให้ความรู้ทางการศึกษากับเด็ก เช่นเป็นที่ปรึกษาการทำกรบ้านของเด็ก

ผู้วิจัยจึงหยิบยกปัญหานี้ขึ้นมา เพราะตระหนักถึงปัญหา ที่มาจากความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว ที่ส่งผลต่อระดับความรู้ ความผูกพันรักใคร่ระหว่างสมาชิกในครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเด็ก ซึ่งปัจจัยสาเหตุดังกล่าว สภาพการณ์ของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ และจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยพิจารณาที่จะเลือกสร้างกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ครอบครัวได้มีโอกาสมีส่วนร่วมทำกิจกรรมกับเด็ก และก่อให้เกิดความสัมพันธ์กันทางครอบครัว ประกอบด้วยวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก 4 ประการคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองเร็ว และการกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ในการพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ชุมชนบ้านท่าสะแบง ในการพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัว

สมมุติฐานการวิจัย

ระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว หลังการทดลองกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สูงกว่า ก่อนการทดลอง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะป้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการศึกษาโดยวิธีการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design)

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะครอบครัวที่มีเด็ก อายุระหว่าง 7 – 12 ปี จำนวน 10 คน 10 ครอบครัว ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะป้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด และเป็นสมาชิกในโครงการ พัฒนาขีดความสามารถทางการศึกษาเด็กวัยเรียน

ตัวแปรต้น

กิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน”

1. กิจกรรมสัญญาใจ
2. กิจกรรมสื่อแทนใจ
3. กิจกรรมสายใยรัก
4. กิจกรรมฝันของพ่อแม่
5. กิจกรรมสื่อสัมพันธ์
6. กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ
7. กิจกรรมแรงบันดาลใจ
8. กิจกรรมรักนะจะบอกให้

ตัวแปรตาม

ความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย ความรักและความผูกพัน ความใกล้ชิด การใช้เวลาเอาใจใส่กับบุตร การชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร

นิยามศัพท์

กิจกรรมครอบครัวสานฝัน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยการนำแนวคิดเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัว และแนวคิดพ่อแม่คุณภาพมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เน้นเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว ประกอบด้วย 4 ประการ คือการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองเร็ว และการกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี เพื่อก่อให้ครอบครัวได้มีโอกาสมีส่วนร่วมทำกิจกรรมกับเด็ก และก่อให้เกิดความสัมพันธ์กันทางครอบครัว มีทั้งหมด 8 กิจกรรมดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมสัญญาใจ
2. กิจกรรมสื่อแทนใจ
3. กิจกรรมสายใยรัก
4. กิจกรรมฝันของพ่อแม่
5. กิจกรรมสื่อสัมพันธ์
6. กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ
7. กิจกรรมแรงบันดาลใจ
8. กิจกรรมรักนะจะบอกให้

กิจกรรมสัญญาใจ หมายถึง กิจกรรมย่อยของกิจกรรมครอบครัวสานฝัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกในแต่ละครอบครัวได้ฝึกการยอมรับและทำความเข้าใจกับความรู้สึกของผู้อื่น

กิจกรรมสื่อแทนใจ หมายถึง กิจกรรมย่อยของกิจกรรมครอบครัวสานฝัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในครอบครัว

กิจกรรมสายใยรัก หมายถึง กิจกรรมย่อยของกิจกรรมครอบครัวสานฝัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครอบครัวได้ฝึกการสื่อสาร โดยไม่มีการตำหนิและเพื่อกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัว

กิจกรรมฝันของพ่อแม่ หมายถึง กิจกรรมย่อยของกิจกรรมครอบครัวสานฝันมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้เกิดการยอมรับและทำความเข้าใจความรู้ ความสามารถของสมาชิกในครอบครัว และฝึกการใช้เหตุผลในการตำหนิหรือให้รางวัล

กิจกรรมสื่อสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมย่อยของกิจกรรมครอบครัวสานฝัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กรู้จักฟังตนเองและแก้ปัญหา ให้เด็กมีบทบาทเป็นผู้นำและตัดสินใจ และพ่อแม่เป็นผู้คอยดูแลคอยช่วยเหลือ

กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ หมายถึง กิจกรรมย่อยของกิจกรรมครอบครัวสานฝันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้พ่อแม่ได้เรียนรู้และเกิดความเข้าใจร่วมกับลูก และฝึกบทบาทในการให้ลูกเป็นผู้ตัดสินใจโดยการให้พ่อแม่เป็นผู้ตาม พร้อมทั้งพ่อแม่ได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกับลูก

กิจกรรมแรงบันดาลใจ หมายถึง กิจกรรมย่อยของกิจกรรมครอบครัวสานฝัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี

กิจกรรมรักนะจะบอกให้ หมายถึง กิจกรรมย่อยของกิจกรรมครอบครัวสานฝัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนในการสร้างแรงจูงใจให้กับลูกเพื่อเสริมให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี แสดงความสนใจลูก ชื่นชมลูก และเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดาได้แสดงความรักใคร่เอาใจใส่สนใจทุกสุขของบุตรของตนเองอย่างเพียงพอ มีความใกล้ชิดกับบุตร ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตร ในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร หรือลงโทษบุตร และการให้รางวัลและการลงโทษอย่างเหมาะสม

การอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองเร็ว หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำของบิดามารดา

การกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี เป็นการสร้างแรงจูงใจ โดยการแสดงความชื่นชม ความสนใจ เช่น การกล่าวคำชม การยิ้ม การสบตา การกอด หรือนั่งอยู่กับบุตร การแสดงความสนใจเหล่านี้เป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับบุตรได้

ประสิทธิผลของกิจกรรมครอบครัวสามฝืน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้น ซึ่งประกอบด้วย ความผูกพันรักใคร่ ความใกล้ชิด การใช้เวลาเอาใจใส่กับบุตร การชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร ได้จากผลต่างระหว่างการตอบแบบสอบถามก่อนและหลังการทดลอง

ความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง การเปลี่ยนแปลงระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้แก่ ความผูกพันรักใคร่ ความใกล้ชิด การใช้เวลาเอาใจใส่กับบุตร การชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร ซึ่งวัดได้จากการตอบในเครื่องมือ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ไม่ดี และไม่ดีเลย

ความรักและความผูกพัน หมายถึง การที่ผู้ปกครองได้แสดงความรักใคร่เอาใจใส่และใช้เวลากับบุตร คุยกับบุตร และแสดงความรักกับบุตร

ความใกล้ชิด หมายถึง การที่ผู้ปกครองสนใจสุขทุกข์ ความต้องการ ขอมรับความสามารถ และความคิดเห็นของบุตร

การใช้เวลาเอาใจใส่กับบุตร หมายถึง การที่ผู้ปกครองเอาใจใส่สอบถามความรู้สึก และความต้องการ คอยช่วยเหลือบุตรเมื่อเขามีปัญหา

การชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร หมายถึง การที่ผู้ปกครองแสดงความชื่นชม ความสนใจ เช่น การกล่าวคำชม การยิ้ม การสบตา การกอด หรือนั่งอยู่กับลูก และการแสดงความสนใจ

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร หมายถึง ผู้ปกครองใช้เวลากับบุตรอย่างสม่ำเสมอ ทำกิจกรรมร่วมกับบุตรด้วยความสนใจเปิดโอกาสให้บุตร ได้ทำกิจกรรมด้วยตนเองภายใต้การแนะนำของผู้ปกครอง

เด็ก หมายถึง เด็กที่มีอายุ 7-12 ปี ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบัว อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ที่เข้าร่วมกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน”

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ ป้า น้า อา ที่มีเด็กอายุ 7-12 ปีในการทดลอง อยู่ในความดูแล

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ได้กิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมครอบครัวกระตุ้นให้สถาบันครอบครัวได้มีโอกาสในการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมกับบุตร และก่อให้เกิดความสัมพันธ์กันทางครอบครัว
3. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจและเกี่ยวข้องในการที่จะนำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางเสริมสร้างความมั่นคงในครอบครัว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

กิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” 8 กิจกรรม

1. กิจกรรมสัญญาใจ
2. กิจกรรมสื่อแทนใจ
3. กิจกรรมสายใยรัก
4. กิจกรรมฝันของพ่อแม่
5. กิจกรรมสื่อสัมพันธ์
6. กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ
7. กิจกรรมแรงบันดาลใจ
8. กิจกรรมรักนี้จะบอกให้

ตัวแปรตาม

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

1. ความรักและความผูกพัน
2. ความใกล้ชิด
3. การใช้เวลาเอาใจใส่กับบุตร
4. การชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร
5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพกิจกรรมครอบครัวสานฝันสำหรับเด็ก กรณีศึกษาชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะป้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว
2. แนวคิดเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัว
3. แนวคิดพ่อแม่คุณภาพ
4. ทฤษฎีแรงจูงใจ
5. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว

ความหมายของครอบครัว

คำว่า ครอบครัว สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (2541 : 6) ให้ความหมายว่า คือกลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกันทางอารมณ์ และจิตใจ ในการดำเนินชีวิตร่วมกัน ทั้งการพึ่งพาทางสังคม เศรษฐกิจ และมีความสัมพันธ์กันทางกฎหมาย หรือทางสายโลหิตครอบครัว บางครอบครัวอาจมีลักษณะเป็นข้อยกเว้นบางประการจากข้อดังกล่าวข้างต้น ข้อยกเว้นอาจหมายรวมถึงครอบครัวที่มีสมาชิกข้ามช่วงอายุ อาศัยอยู่ด้วยกัน เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย อาศัยอยู่กับลูกหลาน เป็นต้น

สุพัตรา สุภาพ (2543 : 36) ให้ความหมายของครอบครัว หมายถึงกลุ่มบุคคลที่มาอยู่ร่วมกันด้วยการสมรส โดยทางสายโลหิตหรือการรับเลี้ยงดู (เป็นบุตรบุญธรรม) มีการตั้งเป็นครอบครัวขึ้น มีความสัมพันธ์ต่อกัน ในฐานะเป็นสามีและภรรยา เป็นพ่อและแม่ เป็นลูกชาย ลูกสาว เป็นพี่เป็นน้อง โดยการรักษาวัฒนธรรมเดิม และอาจจะมีการสร้างสรรค์วัฒนธรรมใหม่เพิ่มเติมก็ได้

พรพิมล เจียมนครินทร์ (อ้างถึงใน ดวงหทัย นุ่มนวน 2546 : 40) ให้ความหมายว่า ครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกที่มีหน้าที่หล่อหลอมบุคคล ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ตามวัฒนธรรม

หนึ่ง และขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ในการสร้างบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลให้เกิดขึ้น เช่น การมองโลกในแง่ดี การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ง่ายและเร็วขึ้น ตลอดจนความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

จากความหมายของครอบครัวดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ครอบครัว คือ กลุ่มบุคคลที่มาอยู่รวมกัน มีความผูกพันกันทางอารมณ์และจิตใจ มีความผูกพันกันทางกฎหมาย และสายโลหิต อีกทั้งยังเป็นสถาบันที่มีหน้าที่หล่อหลอมบุคคลให้มีชีวิตความเป็นอยู่ตามวัฒนธรรม และสังคมนั้นๆ

ความสำคัญของครอบครัว

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (อ้างถึงใน ดวงหทัย นุ่มนวน 2540 : 42) ให้ความสำคัญของครอบครัวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานแรกของมนุษย์ เป็นสถาบันที่เก่าแก่ที่สุดในโลก ทำหน้าที่ในการหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ของสมาชิกเกิดใหม่ในครอบครัว อันได้แก่ ทารกและเด็ก

อำไพ วิทยวิโรจน์ (2548 : 26) กล่าวถึงความสำคัญของครอบครัวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่เป็นหน่วยย่อยที่มีขนาดเล็ก และมีความสำคัญมากที่สุด เพราะครอบครัวเป็นพื้นฐานที่สำคัญของสังคม เป็นหน่วยแรกที่มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการให้กำเนิดบุตร การเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นคนดีมีคุณธรรม เสริมสร้างพัฒนาการแก่สมาชิกในครอบครัว หากครอบครัวดีมีคุณภาพย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติได้ เพราะบุคคลที่ได้รับการดูแลจากครอบครัวอย่างดีให้มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง จะทำให้เขาเหล่านั้นเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าไม่สร้างภาระแก่สังคม และยังจะช่วยพัฒนาสังคมนั้น ๆ ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น สามารถดำรงรักษาสังคมต่อไป

นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์ (2539 : 1-2) กล่าวถึงความสำคัญของครอบครัวว่า ครอบครัวเป็นหน่วยสังคมแรกสุด ซึ่งมีลักษณะเป็นกลุ่มปฐมภูมิ และมีความสำคัญที่สุดในจำนวนกลุ่มสังคมทั้งหลายที่มีอยู่ เพราะเป็นหน่วยที่สามารถชี้ให้เห็นถึง โอกาสและคุณภาพของผู้ที่เกิดมาด้วยว่าจะดีหรือเลวเพียงใด ครอบครัวเป็นที่รวมความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา พ่อแม่ลูกและญาติของทั้งสองฝ่ายเข้าด้วยกัน ซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่อย่างแนบแน่น ครอบครัวเป็นแหล่งที่เปิดโอกาสให้มนุษย์ได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน มีการประพฤติปฏิบัติต่อกัน มีความเชื่อมั่นร่วมกัน มีการประพฤติปฏิบัติต่อกัน มีความเชื่อมั่นร่วมกัน ครอบครัวเป็นแหล่งรวมของการใช้ภาษา จารีต ประเพณี แบบพฤติกรรม กฎศีลธรรม เป็นแหล่งของการร่วมรับผิดชอบด้วยกัน ทุกชีวิตในครอบครัวจะได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานที่สำคัญ ๆ จากครอบครัวทั้งสิ้น

จากความสำคัญของครอบครัวดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่เป็นหน่วยเล็กที่สุดของสังคม และเป็นสังคมแรกที่มีหน้าที่ในการให้กำเนิดบุตร และให้การอบรมเลี้ยงดู

สมาชิกในครอบครัว หากครอบครัวมีความสัมพันธ์ในครอบครัวดี และเป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง จะสามารถสร้างคนดีมีคุณภาพ และสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติได้

หน้าที่ของครอบครัว

ครอบครัวมีบทบาทและหน้าที่พึงปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกในครอบครัวให้สามารถอยู่ในสังคมได้ด้วยดี บทบาทและหน้าที่ต่างๆ ของครอบครัวนั้นล้วนมีอิทธิพลต่อสังคมทั้งสิ้น เนื่องจากการกระทำหน้าที่ของสถาบันทางสังคมแต่ละสถาบันย่อมจะส่งผลกระทบต่อถึงหน่วยต่างๆ ที่อยู่ในระบบสังคมโดยรวม

โสภา ขปิลมันท์ และคณะ (2534 : 24-25) ได้รวบรวมหน้าที่ของครอบครัวไว้ดังนี้

1. ให้กำเนิดทายาทเพื่อสืบสกุลวงศ์ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากความต้องการทางเพศของสามีภรรยาด้วย หรือเป็นแหล่งสร้างสรรค์สมาชิกใหม่
 2. ส่งเสริมความเจริญส่วนบุคคลให้แก่ลูกๆ หรือผู้ที่อยู่ในอุปการะด้วยการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องดีงาม
 3. ให้การอบรมสั่งสอนผู้อยู่ในความอุปการะให้รู้ มรรยาทระเบียบสังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนการรู้จักใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ
 4. ให้ความรักความอบอุ่นตลอดจนความมั่นคงปลอดภัยแก่สมาชิกในครอบครัว
 5. ให้เสรีภาพแก่สมาชิกของครอบครัวตามขอบเขต
 6. สร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของครอบครัวทั้งทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติ
 7. ปลูกฝังนิสัยที่ดีงาม โดยการให้รู้จักการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีความสุข และยังเป็นแหล่งหล่อหลอมให้สมาชิกในครอบครัวสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้ด้วยดี
 8. สร้างอุดมคติและแรงจูงใจให้ทายาทของครอบครัวด้วยการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทำงานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ ยกฐานะหรือตำแหน่งให้สูงขึ้น
 9. กำหนดสถานภาพของสมาชิกในครอบครัว โดยทำให้รู้ว่าเราเป็นใคร อยู่กลุ่มไหน เป็นคนไทยหรือต่างด้าว เป็นคนรวยหรือคนจน สถานภาพของบุคคลสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือต่ำลงได้
 10. ให้การศึกษาเล่าเรียนแก่สมาชิกในครอบครัวตามสมควรแก่อัธยาศัย
- สรุปได้ว่าครอบครัวมีหน้าที่ในการให้กำเนิดบุตร และมีบทบาทหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวให้มีความสุขทั้งกายและใจ ตลอดจนความมั่นคงปลอดภัยให้สามารถอยู่ในสังคมได้ด้วยดี เนื่องจากครอบครัวถือเป็นสถาบันที่มีความสำคัญ ต่อระบบสังคมโดยรวม

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่ตอบสนองความต้องการของครอบครัว ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ครอบครัวให้กำเนิดชีวิตของเขา เหล่านั้นในฐานะสมาชิกใหม่ และมีส่วนกำหนดความอยู่รอดปลอดภัยและเจริญเติบโต ตลอดจน การมีคุณภาพชีวิตและบุคลิกภาพเช่นไรจะเป็นคนดีมีความสุข และสามารถทำประโยชน์แก่สังคม หรือจะเป็นคนด้อยสมรรถภาพที่สร้างปัญหาแก่ตนเองและสังคมย่อมขึ้นอยู่กับสภาพครอบครัว และวิธีการอบรม การเอาใจใส่เลี้ยงดูทำให้เกิดการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) จากบิดามารดา และคนในครอบครัวเป็นสำคัญ นอกจากครอบครัวจะถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม โดยสายเลือด แล้วยังเลี้ยงดูอุปถัมภ์เด็กตั้งแต่วัยแรกเกิดจนเจริญเติบโตพึ่งตนเองได้ บิดามารดาและคนในครอบครัว อยู่ใกล้ชิด สร้างความสัมพันธ์กับเด็กและเยาวชน และเป็นแบบอย่างที่หล่อหลอมความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรม ตลอดจนจิตสำนึกของความเป็นมนุษย์ ปลูกฝังให้เกิดความรัก และรู้คุณค่าของชีวิต ครอบครัวยังเป็นแหล่งสำคัญที่เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ภาษา พัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ คุณธรรม ตลอดจนการปฏิบัติตนตามความเชื่อทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมอีกด้วย

กมลลา แสงสีทอง (2526 : 8) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ตามบทบาทที่คนเรามีต่อสมาชิกคนอื่นในครอบครัว ถ้าความสัมพันธ์เป็นความปรองดองรักใคร่กลมเกลียวในครอบครัว นับว่าเป็นลักษณะสัมพันธภาพที่ดี แต่ถ้าเป็นความขัดแย้ง หรือความรู้สึกที่เป็นอึดอัดกัน ถือว่าเป็นลักษณะของสัมพันธภาพที่ไม่ดีภายในครอบครัว

ศรีทัฬหิม พานิชพันธ์ (2527 : 116) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวว่าสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นความผูกพันรักใคร่ ความใกล้ชิด คู่กันเคยสนิทสนมระหว่างบิดาและบุตรรวมทั้งเครือญาติและบุคคลอื่นๆ ในครอบครัวที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนนั้นๆ ด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นเรื่องที่สามารถก่อให้เกิดผลดีหรือก่อให้เกิดปัญหาและเป็นมูลเหตุแห่ง นานาประการ

สุธีรา นุ้ยจันทร์ (2530 : 19) ได้กล่าวไว้ว่าความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวช่วยเสริมสร้างความผาสุก ความราบรื่น ความมั่นคง และความเป็นปึกแผ่นให้แก่ประเทศชาติ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ในครอบครัว มีความสำคัญต่อสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง รวมไปถึงสังคมโดยรวม เพราะความสัมพันธ์ที่ดีที่เกิดในครอบครัวนั้นส่งผลทำให้เกิดความสัมพันธ์ต่อเนื่องเป็นอย่างเป็นระบบในสังคม

แนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว

ชำนาญ นิสารัตน์ (อ้างถึงใน สมพงษ์ ธนัญญา 2540 : 33) ได้ให้แนวคิดในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยเน้นการส่งเสริมสุขภาพจิตในครอบครัวด้วยการทำให้บ้านเป็นวิมานของเรา ซึ่งลักษณะของบ้านและครอบครัวที่ดีพอสรุปได้ดังนี้

1. หัวหน้าครอบครัวที่มีความสามัคคีปรองดองกัน โดยเฉพาะคือบิดามารดาที่มีการปรับตัวที่ดียอมเป็นตัวอย่างในการปรับตัวสำหรับเด็ก ถ้าบิดามารดาไม่รู้จักการปรับตัวเข้าหากันมีข้อขัดแย้งกันบ่อยๆ โดยไม่มีเหตุผลก็ย่อมสร้างนิสัยให้เด็กคล้อยตามไปด้วย เด็กอาจจะมีอารมณ์ขุ่นมัวเศร้าหมอง ขาดเหตุผล เข้ากับคนอื่นได้ยาก

2. สร้างบรรยากาศในบ้านให้มีบรรยากาศแห่งความรัก ความเป็นมิตร ความปรารถนาดีต่อกัน มีความสนิทสนมเป็นกันเอง สอดคล้องเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทำให้เกิดบรรยากาศที่อบอุ่นปลอดภัย มีความมั่นคงทางจิตใจ มีความเมตตา โอบอ้อมอารี

3. สร้างบรรยากาศในบ้านให้มีความสามัคคี ปราศจากความขัดแย้ง เป็นประชาธิปไตยในแต่ละครอบครัวมีสมาชิกหลายคน แต่ละคนย่อมมีความคิดแตกต่างกันเป็นธรรมดา ครอบครัวที่ดีย่อมสามารถปรองดองกันได้โดยใช้เหตุผลและหลักธรรม รับฟังความคิดเห็นของทุกคนในครอบครัว บิดามารดาควรให้สิทธิแก่เด็กภายในขอบเขตที่เหมาะสม รู้จักเคารพสิทธิในส่วนบุคคล ไม่ก้าวก่าย สอนให้รู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น และรู้จักเคารพตนเอง คือระงับใจไม่ทำในสิ่งที่ตนเองรู้ว่าผิด

4. สอนให้มีระเบียบวินัยที่มั่นคงและสม่ำเสมอ การปลูกฝังลักษณะนิสัยให้แก่เด็กควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 3 ประการคือ

4.1 เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก ไม่ควรเที่ยวเชิญเด็กในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนเกินไป หรือเรียกร้องในสิ่งที่เด็กยังไม่มีความสามารถจะกระทำได้

4.2 บิดามารดาและผู้ใหญ่ที่มีส่วนในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ควรมีความเห็นคล้ายๆ กัน ไม่ใช่คนหนึ่งห้ามอีกคนหนึ่งอนุญาต การขัดแย้งกันในเรื่องการอบรมเด็กและเยาวชนจะทำให้เด็กรู้สึกสับสน บางครั้งจะเลือกเชื่อฟังผู้ใหญ่ที่เข้าข้างตน ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีจึงอาจจะเกิดขึ้นได้ยาก

4.3 การอบรมควรจะสม่ำเสมอ ผู้ใหญ่ไม่ควรใช้อารมณ์หรือใช้อำนาจบังคับ แต่ควรชี้แจงเหตุผลให้เด็กเข้าใจว่าพฤติกรรมใดควรละเว้น เพราะอะไร การอบรมควรมุ่งจะให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริง

นิโคลัส (Nicholas อ้างถึงใน สมพงษ์ ธนธัญญา 2540 : 33-34) ได้ให้แนวคิดลักษณะครอบครัวที่ทุกคนต้องการ โดยกำหนดคุณสมบัติของครอบครัวที่มีคุณภาพไว้ 6 ประการดังต่อไปนี้

1. การชื่นชมคุณค่าของคนในครอบครัว คุณสมบัติประการแรกที่มีความสำคัญมากที่สุด และเป็นการค้นพบการวิจัยอย่างคาดไม่ถึง เป็นสิ่งที่กระทำได้ง่ายที่สุด แต่หลายคนมักจะมองข้ามไปได้ง่ายๆ เช่นกัน ความพึงพอใจ ความชื่นชม และเห็นคุณค่าของกันและกันในครอบครัวควรจะได้มีการแสดงออกอย่างชัดเจน พ่อเห็นคุณค่าของแม่และลูก แสดงความชื่นชมพอใจในตัวแม่และลูก ขณะเดียวกันลูกก็แสดงความรู้สึกที่ดีต่อพ่อแม่เช่นกัน โดยปกติคนทุกคนมีส่วนคืออยู่ในตัวมากมาย เมื่อคนในครอบครัวแสดงความรู้สึก แสดงการกระทำที่มีความพึงพอใจในคนอื่นๆ ที่อยู่ร่วมครอบครัวด้วยกัน ตระหนักในคุณค่าซึ่งกันและกัน คุณสมบัติประการนี้เปรียบเสมือนพื้นฐานของความอบอุ่นและความมั่นคงของครอบครัว ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นการหล่อหลอมสมาชิกของสังคมให้มีทัศนคติมองสังคมส่วนรวมในแง่ดีด้วย

2. การมีเวลาอยู่ร่วมกัน ได้แก่ การที่สมาชิกในครอบครัวได้ร่วมกันทำกิจกรรมหลายอย่างร่วมกัน และเป็นกิจกรรมที่ทุกคนมีความพอใจที่จะทำร่วมกัน มิใช่เพราะการบังคับหรือโดยบังเอิญ กิจกรรมดังกล่าวได้แก่ การรับประทานอาหาร โดยพร้อมเพรียงกัน การสนุกสนานรื่นเริงร่วมกัน และการทำงานร่วมกัน บางครอบครัวอาจมีกิจกรรมกลางแจ้งร่วมกันเช่นเดินหรือวิ่งออกกำลังกายร่วมกัน ทัศนاجر ไปค่ายพักแรม หรือเล่นเกมสัปดาห์แจ้งด้วยกัน เป็นต้น

3. การมีพันธะต่อความสุขและสวัสดิภาพของครอบครัวร่วมกัน คนในครอบครัวรู้สึกเป็นพันธะที่ต้องส่งเสริมให้สมาชิกคนอื่นในครอบครัวได้รับความสุขและมีสวัสดิภาพที่ดี เป็นการห่วงใยกันและกันอย่างแท้จริงชีวิตปัจจุบันเรามากไม่ค่อยมีเวลาว่าง ทุกคนควุ่นวายกับการทำงานหรือการเรียนของแต่ละคน ครอบครัวที่มีคุณภาพก็ประสบกับปัญหานี้ด้วย แต่ทุกคนในครอบครัวจะมานั่งลงพร้อมหน้ากันและเล่าให้คนทั้งครอบครัวฟังว่ากิจกรรมที่วุ่นวายของแต่ละคนนั้นมีอะไรบ้าง และเป็นอย่างไร ด้วยวิธีนี้แสดงให้เห็นว่าโดยแท้จริงแล้วเวลาไม่ได้เป็นอุปสรรคของการห่วงใยสวัสดิภาพกันและกันในครอบครัว

4. การติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นอย่างดี ครอบครัวที่มีคุณภาพจะมีวิธีการติดต่อสื่อสารที่ดีมาก ครอบครัวทั่วไปที่มักมีปัญหาคือไม่มีเวลาพูดคุยกัน บางครอบครัวพอรู้เรื่องราวของลูกโดยผ่านบุคคลที่ 3 หรือ บุคคลภายนอกครอบครัว แต่สำหรับครอบครัวที่มีคุณภาพจะติดต่อกันโดยตรง มีเวลาสำหรับการพูดคุยกันเสมอ สมาชิกในครอบครัวก็มักจะเป็นผู้ฟังที่ดี และมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เมื่อมีความขัดแย้งก็จะนำความขัดแย้งมาพูดคุยกัน ไม่ปกปิด ไม่เก็บไว้ในใจ แต่พยายามที่จะร่วมกันรับรู้ความรู้สึกของกันและกัน และพยายามหาทางเลือก ทางแก้ไขที่ดีที่สุดสำหรับทุกคน

5. การมีศรัทธาต่อศาสนาอย่างแรงกล้า พบว่าในครอบครัวที่มีคุณภาพไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด คนในครอบครัวจะมีความศรัทธาต่อศาสนานั้นในระดับสูง มักจะมีกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกัน เช่น ไปเข้าโบสถ์ทุกวันอาทิตย์หรือเข้าวัดฟังเทศน์ร่วมกัน ในหลายครอบครัวอาจจะมีส่วน จัดตั้งองค์การทางศาสนา เช่น สร้างวัดหรือเป็นธุระให้กับกิจกรรมของศาสนาเป็นต้น การที่คนใน ครอบครัวมีศรัทธาต่อศาสนาทำให้มีสติ มีความอดทนต่อกัน มีการให้อภัยต่อผู้อื่นสูง ระวังความ โกรธได้เร็ว และรู้จักที่จะช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมซึ่งเป็นพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมโดย ส่วนรวม

6. การมีสมรรถนะจัดการกับวิกฤตการณ์ในครอบครัวได้อย่างดี เป็นการสกัดกั้นและ ป้องกันปัญหาสังคมได้อย่างดี กล่าวคือครอบครัวที่มีคุณภาพมักจะมีวิธีการที่ดีในการแก้ไขปัญหา หรือกู้สถานการณ์ที่วิกฤตนั้นให้กลับคืนสู่สภาพดีได้ดั้งเดิม แม้ว่าการประสบปัญหาความทุกข์ยาก จะเป็นธรรมชาติของมนุษย์ แต่ครอบครัวที่มีคุณภาพจะจัดการ ได้ดีแม้ในความยากลำบากอย่างที่สุด ก็ตาม คนในครอบครัวจะมีความมั่นใจ และไว้วางใจต่อกัน จะร่วมกันต่อสู้กับปัญหาแทนที่จะ ท้อถอยหรือแตกแยกไปคนละทิศคนละทาง จะให้กำลังใจซึ่งกันและกันและร่วมกันคลี่คลายปัญหา ได้ในที่สุด

จากแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวดังกล่าวมาแล้ว ถ้าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับโอกาสและสถานการณ์ของครอบครัวย่อมจะสามารถ นำไปสู่การมีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวได้ อันเป็นเกราะป้องกันการเกิดปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดแก่ สมาชิกในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัว

ครอบครัวกับวิธีการเลี้ยงดู

สภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อชีวิตและพัฒนาการในทุกด้านของมนุษย์ คือ ครอบครัว ซึ่งประกอบไปด้วย พ่อ แม่ ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน พ่อแม่นั้นมีบทบาทในด้านการ อบรมสั่งสอนและถ่ายทอดความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และแบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ แก่เด็กในการ อบรมเลี้ยงดู ซึ่งจะมีผลต่อลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของเด็ก และเป็นการส่งผลต่อลักษณะ ทางบุคลิกภาพต่อไปด้วย ดังนั้นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ส่วนใหญ่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการ อบรมเลี้ยงดูของครอบครัว นักวิชาการที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดู ออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

โรเจอร์ (Rogers อ้างถึงใน ไชยา พรหมวิชิตกุล 2541 : 15) ได้แบ่งประเภทของการอบรม เลี้ยงดูที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคล ออกเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึงการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป พ่อแม่ให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมรับรู้ในกิจกรรมบางอย่าง ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Over Protection) หมายถึงวิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ ถูกควบคุมและอยู่ในสายตาหรือคุ้มครองป้องกัน ให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีความรู้สึกว่าคุณเองเป็นเด็กเสมอ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Rejection) หรือการทอดทิ้ง หมายถึงวิธีการปฏิบัติของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ที่ทำให้รู้สึกว่าคุณเองถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่สนับสนุน หรือให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่าที่ควร มักใช้วิธีวิจารณ์ ตำหนิ หรือลงโทษที่รุนแรงปราศจากเหตุผล ไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง และปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2545 : 432-433) กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นศิลปะ ซึ่งพ่อแม่แต่ละคู่เป็นเจ้าของชิ้นงานศิลปะ ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงดูบุตรอาจมีเคล็ดลับต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

1. พ่อแม่ลูกควรมีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในวันหยุด และควรมีเวลาแสดงความรักต่อกัน เรียนรู้จากกันและกัน

2. การลงโทษเด็ก ควรชี้แจงเหตุผลที่เด็กต้องถูกลงโทษ ไม่ควรลงโทษโดยใช้อารมณ์กับเด็ก หรือลงโทษรุนแรงเกินกว่าเหตุ

3. พ่อแม่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เจรจา สื่อสารโต้แย้ง ให้เหตุผล แสดงความรู้สึก และความคิดเห็น เพื่อเด็กจะได้เรียนรู้ที่จะเป็นผู้ฟังและผู้พูดที่ดีมีเหตุผลและมีความหมาย

4. พ่อแม่ไม่ควรคุ้มครองและปกป้องเด็กจากโลกแห่งความเป็นจริงตลอดเวลา เด็กจะกลายเป็นคนอ่อนแอ ไม่สามารถทนความทุกข์ ความไม่สมปรารถนาได้

5. ไม่ควรเร่งรัดเด็ก ให้รับผิดชอบหรือประสบความสำเร็จเร็วเกินความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม

6. อย่าตีตราเด็ก เป็นการสร้างสัมพันธภาพทางลบกับลูก อาจจะทำให้ลูกเรียนรู้ที่จะเป็นอย่างที่พ่อแม่ตีตราให้เขาเช่นนั้น

7. อย่างรุนแรงกับเด็ก ทั้งทางกาย ทางอารมณ์ หรือโดยการทอดทิ้งอย่างรุนแรงทำให้เด็กไม่สามารถสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ ไม่รักตนเองและไม่รักผู้อื่น

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ครอบครัวมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู และวิธีการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบมีผลต่อบุคลิกภาพ และบุคลิกแตกต่างกันสืบเนื่องมาจากวิธีการอบรมเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัว

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2539 : 34-36) กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่สำคัญ 3 ประการคือการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การเลี้ยงดูแบบผู้เลี้ยงหรือบิดามารดาให้ความเป็นกันเองกับเด็ก และแสดงให้เด็กเห็นว่าตนรัก และหวังดีต่อเด็ก ทั้งยอมรับและยกย่องเด็กในโอกาสอันควร เมื่อเด็กได้รับความรักความอบอุ่นและการตอบสนองความอยากของเขาอย่างสม่ำเสมอจากบิดามารดา เด็กเรียนรู้ที่จะรักและพอใจในบิดามารดาโดยการทำตามคำสั่งสอนของบิดามารดาได้โดยง่าย และยอมรับบิดามารดาเป็นแบบอย่างโดยไม่รู้ตัว (ดวงเดือน พันธุมนาวิน อ้างถึงใน ประดิษฐ์ อุปรมัย และคณะ 2543 : 426)

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่เด็ก ในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร หรือลงโทษบุตร นอกจากนั้นบิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ ยังให้รางวัลและลงโทษเด็กอย่างเหมาะสมกับการกระทำของเด็ก มากกว่าที่จะปฏิบัติต่อเด็กตามอารมณ์ของตนเอง โดยชี้แนะให้เด็กทราบว่าผลของการกระทำของเด็กนั้นกระทบกระเทือนตัวเด็กเองและผู้อื่นหรือทำให้เกิดผลดีผลเสียอย่างไรบ้าง การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ได้ทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน อ้างถึงใน ประดิษฐ์ อุปรมัย และคณะ 2543 : 426-427)

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองเร็ว หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตัวเอง ภายใต้การแนะนำและการฝึกฝนจากบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอื่นๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กช่วยตนเองได้เร็ว และไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานเกิน การเลี้ยงดูเด็กด้วยวิธีนี้จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานจนสำเร็จ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในเด็ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2539 : 36)

สรุปได้ว่าจากแนวคิดการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวทั้ง 3 ประการ ถือได้ว่าเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่สามารถส่งผลให้แก่เด็กได้ช่วยเสริมความพร้อมทางสติปัญญาอันจะนำไปสู่การพัฒนาการทางจริยธรรม และมีผลในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างเต็มที่ก็ต่อเมื่อสิ่งแวดล้อมในบ้านของเด็ก นั่นคือ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างพ่อแม่ลูก

แนวคิดพ่อแม่คุณภาพ (Positive Parenting)

สำนักพัฒนาสุขภาพจิต (2544 ; ออนไลน์) กล่าวถึงทักษะที่สำคัญของพ่อแม่ คือ การสนับสนุนพัฒนาการของลูก และดูแลส่งเสริมพฤติกรรมของลูกด้วยวิธีที่สร้างสรรค์ที่ไม่ทำร้ายลูก เด็กที่เติบโตภายใต้การดูแลของพ่อแม่ที่มีทักษะ จะสามารถพัฒนาทักษะชีวิต เติบโตด้วยความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และไม่มีพฤติกรรมที่รุนแรงสิ่งสำคัญที่พ่อแม่ต้องตระหนักคือ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยทางกายภาพ และความรู้สึกปลอดภัยด้านจิตใจ และสิ่งแวดล้อมที่น่าสนใจ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนในด้านการเรียนรู้ของเด็ก มีการกระตุ้นการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยการใส่ใจในการเรียนรู้ของลูก ทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีการฝึกวินัยด้วยความรักอย่างสม่ำเสมอ มีการยอมรับและเข้าใจลูกตามพัฒนาการตามวัยและความแตกต่างกันระหว่างบุคคล รวมทั้งพ่อแม่จะต้องดูแลตนเองให้พร้อมก่อนที่จะดูแลลูก

ทักษะที่จำเป็นในการเป็นพ่อแม่

1. การสร้างสัมพันธภาพกับลูก โดยการให้เวลากับลูก คุยกับลูก และแสดงความรักกับลูก เด็กต้องการเวลาที่จะรู้สึกได้ถึงความรักที่พ่อแม่มีต่อตัวลูก การให้เวลากับลูกแม้ช่วงสั้นๆ แต่ถ้าพ่อแม่ให้เวลาอย่างสม่ำเสมอ ทำกิจกรรมที่ลูกสนใจด้วยความสุขร่วมกัน จะมีค่าต่อความรู้สึกของลูกเป็นอย่างมาก การคุยกับลูกจะช่วยกระตุ้นทั้งภาษา การสนทนา และทักษะทางสังคมให้กับลูกเป็นการเสริมสร้างความภาคภูมิใจให้กับลูก นอกจากนี้ การแสดงออกถึงความรักเป็นการแสดง ความสนใจ ความเอาใจใส่ต่อลูกด้วยการสัมผัสโอบกอด ช่วยให้ลูกรู้สึกได้ถึงความรัก ความสุข สามารถรับและให้ความรู้สึกที่ดีแก่ผู้อื่นได้ต่อไป

2. การกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี โดยการแสดงความชื่นชม ความสนใจลูก และการสร้างกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยให้ลูก เด็กมีความพึงพอใจเมื่อได้รับคำชมจากพ่อแม่ ควรชมลูกเมื่อลูกมีพฤติกรรมที่ดีด้วยคำพูดทั่วไป หรือบอกถึงสิ่งที่คุณพอใจอย่างชัดเจน การบอกที่เฉพาะเจาะจง จะให้ผลดีกว่าคำชมทั่วไป หรือบอกถึงสิ่งที่คุณพอใจอย่างชัดเจน การบอกที่เฉพาะเจาะจง จะให้ผลดีกว่าคำชมทั่วไป เพราะช่วยให้เด็กเข้าใจว่าพฤติกรรมใดที่เขาทำแล้วได้รับการชมทำให้เด็กอยากทำพฤติกรรมนั้นซ้ำ และการแสดงความสนใจลูกทำให้หลายวิธี ตั้งแต่ยิ้ม สบตา กอด หรือนั่งอยู่กับลูก การแสดงความสนใจเหล่านี้สามารถกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดีต่อเนื่อง และสามารถใช้ร่วมกับการให้คำชม นอกจากนี้การที่พ่อแม่ช่วยให้ลูกมีกิจกรรมที่สามารถเล่นได้ตามลำพัง และพัฒนาการเล่นได้ด้วยตัวเองตามวัย ภายใต้อุปกรณ์ที่ปลอดภัยและมีสิ่งที่น่าสนใจหลากหลายที่เด็กจะค้นคว้าเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นพัฒนาการตามวัย และเด็กจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับกิจกรรมเหล่านี้ จะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีของลูก ของเล่นและกิจกรรมเหล่านี้ไม่จำเป็นจะต้องมีราคาแพง แต่ต้องเป็นสิ่งที่ลูกมีความสนใจ

3. สอนทักษะที่จำเป็นให้กับลูก เน้นทักษะที่ช่วยให้เขาเป็นตัวของตัวเอง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร การจัดการกับอารมณ์ การเป็นตัวของตัวเอง และการแก้ไขปัญหา เช่น การแสดงความคิดเห็นความต้องการของตัวเอง การแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสม สามารถเล่นหรือทำกิจกรรมได้ตามลำพัง มีความสนใจอยากรู้ อยากเห็นต่อสิ่งต่างๆ วิธีการสอนทักษะให้กับลูก ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกได้เห็นและอธิบายให้ลูกเข้าใจ การสอนเมื่อมีโอกาส ด้วยการให้คำตอบที่ลูกต้องการและตั้งคำถามที่ช่วยการเรียนรู้ต่อเนื่องให้กับลูก การขอร้องบอกให้ทำ เป็นวิธีการที่ดีในการฝึกกิจวัตรประจำวันให้เด็กสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และการใช้ตารางบันทึกพฤติกรรม เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กเห็นเป็นรูปธรรมในความสำเร็จ และสร้างแรงจูงใจไปสู่ความสำเร็จ

4. การจัดการพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เด็กควรได้รับการเรียนรู้ในการจัดการกับความผิดหวังที่เกิดจากการไม่ได้อย่างที่ตนเองต้องการ พ่อแม่ต้องเรียนรู้ที่จะจัดการสถานการณ์เช่นนี้เพื่อช่วยลูกเรียนรู้การควบคุมตนเอง เงื่อนไขสำคัญคือความสม่ำเสมอ และจัดการทันทีอย่างชัดเจนโดยการกำหนดกฎพื้นฐานของบ้านที่ชัดเจน พูดคุยถึงปัญหาโดยตรง หรือใช้วิธีไม่สนใจในขณะที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ เมื่อพ่อแม่ต้องการให้ลูกทำอะไร ต้องบอกสิ่งที่ต้องการให้ชัดเจน มีการจัดการให้ลูกทำในสิ่งที่ควรจะต้องทำ และการใช้มุมสงบ เป็นวิธีการให้เด็กเรียนรู้ปัญหาพฤติกรรมของตนเอง โดยการเอาตัวเด็กออกจากสถานการณ์ ให้เด็กนั่งที่ มุมสงบของห้องตามลำพังตามเวลาที่กำหนด

5. การดูแลตนเองของพ่อแม่ โดยการทำงานเป็นทีมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการปรึกษาหารือเรื่องการเลี้ยงดูลูก หลีกเลี่ยงการทะเลาะกันต่อหน้าลูก มีเวลาปรึกษาหารือกันตามลำพัง และมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้สึก เป็นการหากำลังใจจากครอบครัวหรือเพื่อน นอกจากนี้ควรหาคนดูแลลูกที่ไว้ใจได้ และหาเวลาส่วนตัวเพื่อพักผ่อนร่วมกันระหว่างพ่อแม่

จากแนวคิดพ่อแม่คุณภาพ สรุปได้ว่า เด็กที่เติบโตภายใต้การดูแลของพ่อแม่ที่มีทักษะจะสามารถพัฒนาทักษะชีวิต เติบโตด้วยความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ดังนั้นพ่อแม่จะต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับทักษะที่จำเป็นในการเป็นพ่อแม่ เพื่อสร้างสัมพันธภาพกับลูก การกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี การสอนทักษะที่จำเป็นให้กับลูก และการจัดการพฤติกรรมที่เป็นปัญหา รวมไปถึงการดูแลตนเองของพ่อแม่

ทฤษฎีแรงจูงใจ

การเรียนรู้ของบุคคลแต่ละคนจะเกิดสัมฤทธิ์ผลดีได้นั้นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจด้วย กล่าวได้ว่าแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคลมาก สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากที่จะค้นหาคำตอบที่ตนต้องการเรียนรู้ได้

กฤษณา ศักดิ์ศรี (2530 : 123) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นให้อินทรีย์กระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างมีจุดหมายปลายทาง ซึ่งอาจเกิดจาก สิ่งเร้าภายในหรือภายนอกก็ได้

พูดได้ว่าแรงจูงใจคือตัวเร้าที่มีอยู่ภายในหรือภายนอก ก็ได้ ที่คอยกระตุ้นให้บุคคลกระทำกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดได้สำเร็จตามความมุ่งหมายที่วางไว้ นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้นั้นถ้าแรงจูงใจสูง ความสำเร็จในการเรียนรู้ก็สูงด้วย มาลินี จุฑะธรพ (2537 : 138-139) ได้กล่าวถึง แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอกว่า

1. แรงจูงใจภายใน หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากภายในตัวบุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายในมีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจภายนอก เพราะว่าแรงจูงใจภายในเกิดจากความรู้สึกของบุคคล เมื่อบุคคลรู้สึกเช่นใดก็จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองความรู้สึกของตนเสมอ ส่วนแรงจูงใจภายนอกนั้นบุคคลอาจเกิดความรู้สึกเฉยๆ ก็ได้ สำหรับตัวอย่างของแรงจูงใจภายในได้แก่

- 1.1 ความอยากรู้อยากเห็น ทำให้บุคคลค้นคว้าเพิ่มเติมหรือ เกิดไทยมุงได้
- 1.2 ความสนใจ ทำให้บุคคลไต่ถามหรือจ้องมอง เป็นต้น
- 1.3 ความรัก ทำให้เสียสละและทำอะไรก็ได้
- 1.4 ความอบอุ่น ทำให้สบายใจ
- 1.5 ความเห็นอกเห็นใจ ทำให้เกิดการคล้อยตามหรือตามใจ
- 1.6 ความสงสาร ทำให้เกิดการให้อภัย
- 1.7 ความสำเร็จ ทำให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจ
- 1.8 ความหิว ทำให้บุคคลปรับพฤติกรรมได้
- 1.9 ความต้องการ ทำให้บุคคลเป็นอะไรหรือทำอะไรก็ได้
- 1.10 ความพอใจ ทำให้บุคคลยินดีและทำอะไรก็ได้
- 1.11 ความศรัทธา ทำให้บุคคลเกิดการยอมรับและทำอะไรก็ได้
- 1.12 ความซาบซึ้ง ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้

2. แรงจูงใจภายนอก หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการ หรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แรงจูงใจภายนอกที่สำคัญได้แก่

2.1 การแข่งขัน แบ่งเป็นการแข่งขันกับตัวเอง การแข่งขันระหว่างบุคคล และการแข่งขันในระหว่างกลุ่ม เมื่อมีการแข่งขันทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะได้รับชัยชนะการแข่งขัน ทำให้เกิดการกระตุ้นและการแสดงพฤติกรรม

2.2 การร่วมมือ ทำให้บุคคลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นการสร้างทีมงานและความสามัคคีในกลุ่มขึ้นได้

2.3 บุคลิกภาพของครู ทำให้บุคคล โดยเฉพาะนักเรียนอยากจะเรียน หรือไม่อยากเรียนก็ได้

2.4 วิธีการสอนของครู ทำให้นักเรียนอยากจะเรียนหรือไม่อยากเรียนก็ได้

2.5 การให้รางวัล เช่น ให้สิ่งของคะแนน หรือกำลังใจมีผลทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนดีขึ้น

2.6 การลงโทษ เช่น ตัดคะแนน เข้มข้น คำหยาบ หรือตักเตือน มีผลทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเสียใจหรือหยุดยั้งพฤติกรรมได้

2.7 การใช้สื่อการสอน เช่น ใช้อุปกรณ์การสอน ชุดการสอน จัดทัศนศึกษา จัดฉายภาพยนตร์ และจัดกิจกรรมให้ทุกคนมีส่วนร่วมทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนดีขึ้น

2.8 การสอบ

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ยาดาว (Yadav. 1980 อ้างถึงใน อุดม เหลืองสด 2545 : 18) ได้ให้ความหมาย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การร่วมมือของประชาชนด้วยความตั้งใจและสมัครใจโดยไม่ถูกบังคับ ซึ่งกระบวนการความร่วมมือ ของประชาชนนั้น ต้องประกอบด้วย

1. การเข้าร่วมในการตัดสินใจตกลงใจ
2. การเข้าร่วมในการดำเนินการของแผนและ โครงการพัฒนา
3. การเข้าร่วมในการติดตามและประเมินผล โครงการ และแผนงานการพัฒนา
4. การเข้าร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

ประพนธ์ ปิยรัตน์ (2543 : 3) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของคนที่อยู่ร่วมกันในชุมชน ในการวางแผนการดำเนินงานและการควบคุม โดยอาศัยทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์ด้วยการพึ่งพาตนเองของท้องถิ่น

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของบุคคลขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อถือ และยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์การ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกาลเวลาโดยแต่ละบุคคลจะมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และแก้ปัญหาในงานพัฒนา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับของสังคม

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

มีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังนี้

เจมส์ คี ปีนทอง (2526 : 15) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการร่วมคิดถึงสภาพที่เป็นอยู่ว่า มีอะไรเดือดร้อนบ้าง และมีสาเหตุมาจากอะไร
2. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผน นับตั้งแต่วิเคราะห์หาสาเหตุ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา พิจารณาทางเลือก และแนวทางแก้ไขปัญหา
3. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนงาน หรือโครงการที่วางไว้
4. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการติดตามและประเมินผล ความสำเร็จหรือความล้มเหลวเป็นระยะๆ แล้วดำเนินการแก้ไข

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2535 : 120 – 124) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ประชาชนอาจเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด (Thinking) การตัดสินใจ (Decision-Making) การวางแผน (Planning) การดำเนินงาน (Implementation) และการบำรุงรักษา (Maintenance)

ในอีกแง่หนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อาจอยู่ในระดับหนึ่งหรือหลายระดับดังนี้ การตัดสินใจ (Decision-Making Participation) การกลั่นกรอง (Screening Participation) และการรวบรวมข้อมูล (Data-Collection Participation)

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540 : 17-18) เห็นว่าควรจำแนกขั้นตอนในการมีส่วนร่วมออกเป็น

1. การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ เป็นขั้นการมีส่วนร่วมในการค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดความต้องการของชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้นๆ
2. การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผน เป็นขั้นการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ และแนวทางการดำเนินงาน กำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ

3. การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินโครงการ เป็นขั้นการมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือโดยการบริหารงานและประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นต้น

4. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ เป็นขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินว่าโครงการที่ดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการที่กระทำกันเป็นระยะๆ หรือการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นประเมินผลสรุปรวบยอดของโครงการทั้งหมด

วิชิต นันทสุวรรณ และจันทน์ แรกพินิจ (2541 : 46-47) ได้กล่าวว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การร่วมคิด
2. การร่วมวางแผน
3. การร่วมปฏิบัติ
4. การร่วมประเมินผล
5. การร่วมรับผลประโยชน์

จากขั้นตอนการมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กระบวนการการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมคิดริเริ่ม และตัดสินใจ หมายถึง การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ และร่วมตัดสินใจทั้งช่วงเริ่มต้นวางแผน และช่วงปฏิบัติตามแผน
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การทำประโยชน์ให้กับงานทั้งช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน หรือโดยการบริหารงานการประสานงาน และขอความช่วยเหลือ
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การประเมินผลการดำเนินงานว่าดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ทั้งการประเมินผลความก้าวหน้า และประเมินผลสรุปรวบยอดโดยสังเกตจากความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งมีอิทธิพล สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคลได้
5. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง การรับผลประโยชน์ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มทั้งทางบวกและทางลบ

บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537 : 182 – 187) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการที่บุคคล หรือ คณะบุคคลเข้าช่วยเหลือ สนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่างๆ หรือกิจกรรมต่างๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมทั้งในกระบวนการตัดสินใจ หรือในกระบวนการบริหาร การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์การนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง ในการดำเนินการหรือปฏิบัติการกิจต่างๆ ขององค์การ การที่บุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมต่างๆ ย่อมทำให้บุคคลมีความผูกพันต่อกิจกรรมนั้น และการมีส่วนร่วมเป็นวิธีการมิใช่เป็นเป้าหมาย การมีส่วนร่วมจะเป็นประโยชน์หากผลที่เกิดคือการพัฒนาการศึกษา

นภเนตร ธรรมบวร (2541 : 31) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ด้านการศึกษา มิใช่มีผลต่อความสำเร็จด้านการเรียนของเด็กเท่านั้นแต่ยังส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในชีวิตของเด็ก และยังเป็นการพัฒนาทัศนคติทางบวกต่อตัวเด็กอีกด้วย

รุ่ง แก้วแดง (2542 : 166 – 184) กล่าวว่า ครูคนแรกของเด็กคือ พ่อ และแม่ ปู่ ย่า ตา และยาย ร่วมเป็นครูด้วย ครอบครัวสอนการอ่านออกเสียงได้ กล่อมเกลาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยเรียนแบบอย่างจาก มาตรฐานการปฏิบัติของบุคคลในครอบครัว เรียนอาชีพโดยการถ่ายทอด จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

เฮนเดอร์สัน (Henderson 1994 อ้างถึงใน อุดม เหลืองสด 2545 : 22) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของพ่อ แม่ ครอบครัว และชุมชน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ข : 58) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในกระบวนการ การเรียนรู้ ช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจในคุณค่าของตน และนำคุณค่านั้นมาสนับสนุน ส่งเสริม ให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียน ชุมชน และสถาบันชุมชน ครอบครัวย่อมมีส่วนให้แก่การศึกษา เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการจัด และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของลูกได้ทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย การจัดการกระบวนการเรียนรู้และเป็นแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นต้น

จากความเห็นดังกล่าว สรุปได้ว่า บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ครอบครัวคือครูคนแรกของเด็ก และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นทำให้บุคคลมีความผูกพันต่อกิจกรรมนั้น และ การมีส่วนร่วมจะเป็นประโยชน์หากผลที่เกิดคือการพัฒนาการศึกษา การเรียนรู้ช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจในคุณค่าของตน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

สมพงษ์ ธนธัญญา (2540 : 93-100) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวเพื่อส่งเสริมการศึกษาของนักเรียน จากการศึกษาพบว่า บิดาและมารดาของนักเรียนมีการปฏิบัติตนในการสร้างความสัมพันธ์กับคู่สมรสและบุตรในด้านต่างๆ อันได้แก่ ด้านความรัก ด้านการยอมรับ ด้านการทำกิจกรรมร่วมกัน ด้านความรับผิดชอบและด้านการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับน่าพอใจมาก ส่วนในด้านการส่งเสริมการศึกษาแก่บุตรปรากฏว่า บิดามารดาของนักเรียนปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง และข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวที่สำคัญที่สุดในทัศนของบิดามารดาของนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสมาชิกในครอบครัวให้อภัย เห็นใจ และห่วงใย ตลอดจนให้กำลังใจ เมื่อสมาชิกในครอบครัวกระทำผิดพลาดในเรื่องราวต่างๆ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือสมาชิกในครอบครัวควรพูดคุยปรึกษาหารือกันด้วยความจริงใจและเปิดเผย จึงเห็นได้ว่าบิดามารดาส่วนใหญ่มีความรักและปรารถนาในรูปของการประสบความสำเร็จในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษา แต่บิดามารดาส่วนใหญ่มักมองข้ามความสำคัญในการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนและลงทุนสนับสนุนลูกของตนอย่างจริงจัง มักคิดว่าเมื่อส่งลูกเข้าโรงเรียนแล้วก็หมดหน้าที่ของตน ความร่วมมือร่วมใจเป็นสิ่งสำคัญ

จุชานาฎ ผดุงเจริญ (2543 : 150-152) ศึกษารูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว พบว่าการที่บุคคลจะแสดงทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปในั้น มีผลสืบเนื่องมาจากครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการอบรมสั่งสอนแนะนำของพ่อแม่ อันเป็นรูปแบบของการสื่อสารภายในครอบครัว ดังนั้น แนวทางที่จะอบรม ปลูกฝัง สั่งสอนให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีทัศนคติและพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม พ่อแม่ควรให้ความสนใจในการสร้างรูปแบบการสื่อสาร ส่งเสริมให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผลและกล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์

อัญมณี สมตัว (2544 : 74) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สัมพันธภาพในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมสั่งสอนลูกเรื่องทางเพศและการคบเพื่อนต่างเพศของ อัญมณี สมตัว ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวนั้น สมาชิกในครอบครัวจำเป็นต้องมีการเสียดสีความสุขส่วนตัวเพื่อครอบครัว ให้ความรักความสุขแก่คนในครอบครัว มีการให้อภัยกัน มีความห่วงใยต่อกันและกัน ผู้ปกครองแสดงความห่วงใยและมีการอบรมสั่งสอนลูกหลานอยู่เสมอ เพื่อให้สมาชิกในครอบครัว มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความรักความผูกพัน อันจะนำมาซึ่งความสุขในครอบครัว

วรพร นรเศรษฐาวิวัฒน์ (2548 : บทคัดย่อ) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาจะส่งผลกระทบต่อจิตใจของเด็กและเยาวชนมากที่สุด ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องพบว่าเด็กและเยาวชนหญิงมักมีปัญหาเกี่ยวกับน้อง ลักษณะสัมพันธ์ภาพในครอบครัวตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรพบว่าสัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีปัญหาขาดความสมดุลในเรื่องการให้ความรักความเอาใจใส่ การให้อิสระภาพแก่สมาชิกและขอบเขตความสัมพันธ์ในการยึดหยุ่นให้สมาชิกเปิดรับสิ่งใหม่ๆ ที่มีมากเกินไปหรือน้อยเกินไป ครอบครัวไม่มีเวลาอยู่ร่วมกัน มีความห่างเหินไม่แสดงออกถึงความรู้สึกขาดความเป็นกันเองเปิดเผย เด็กและเยาวชน และผู้ปกครองมีความต้องการที่คล้ายคลึงกันต้องการให้ครอบครัวมีความสมบูรณ์อบอุ่น มีความรักความห่วงใย ให้อิสระภาพและมีความยืดหยุ่นในขอบเขตสัมพันธ์ในระดับที่เหมาะสม สมาชิกมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ ภายในครอบครัว รับฟังความคิดเห็นและเหตุผลซึ่งกันและกัน ให้ความเคารพสิทธิส่วนบุคคล มีความรักใคร่สามัคคีปรองดองกัน และมีการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาในวันหยุดพักผ่อน

อำไพ วิทยวิโรจน์ (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษากระบวนการดำเนินกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ พบว่าการดำเนินกิจกรรมต่อการพัฒนาครอบครัว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนของพ่อแม่ ผู้ปกครองในด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงความสัมพันธ์ในครอบครัว การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแตกต่างกันไปในแต่ละครอบครัว มากน้อยขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของแต่ละคน และการนำไปปรับใช้กับครอบครัวของตนเอง

จากการงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าครอบครัวมีความสำคัญกับความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัวในทุกด้าน วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และ ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมของเด็ก

งานวิจัยต่างประเทศ

โรแบค และคณะ (Ry Back et.al. 1980 อ้างถึงใน พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ 2547 : 149) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศคือ ไทย, เอธิโอเปีย, จีน (ไต้หวัน), อิสราเอล, อินเดีย และสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า จีนมีความใกล้ชิดมารดามากที่สุด อันดับน้อยที่สุด พ่อแม่ไทยไม่ค่อยอุ้มลูกเวลาร้องไห้ เด็กไทยมีความมั่นคงทางจิตใจน้อยที่สุด ขณะที่เด็กอเมริกามีความมั่นคงทางจิตใจมากที่สุด และพ่อแม่อเมริกันจะตั้งกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ ให้ลูกปฏิบัติมากที่สุด พ่อแม่ไทยจะไม่ยอมให้ลูกเป็นอิสระจากครอบครัวมากที่สุด

การอฟกี และคณะ (Karofsky & Other 2001 อ้างถึงใน ภัทรา สง่า 2547 : 68) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารของเด็กวัยรุ่นกับบิดามารดากับการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก

ของวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีการสื่อสารกับบิดามารดาในระดับที่ดีกว่า จะมีระยะเวลาในการเริ่มมีเพศสัมพันธ์แรกน้อยกว่า

สตีวาร์ท (Stewart 2002 อ้างถึงใน ภัทรา สง่า 2547 : 68) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวของวัยรุ่นเชื้อสายอเมริกันที่มีรายได้น้อยกับการใช้สารเสพติด พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นคือ สัมพันธภาพในครอบครัว และให้ข้อเสนอแนะว่าคุณภาพและรูปแบบของการมีสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับวัยรุ่นเป็นสิ่งสำคัญมากในการให้การดูแลวัยรุ่นกลุ่มนี้

จากงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และรูปแบบของการมีสัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก มีผลต่อพฤติกรรมของเด็กในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ถ้าเด็กอยู่ในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวดีเด็กจะ มีการพฤติกรรมที่ดี และการปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีด้วย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการนำแนวคิดเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัว และแนวคิดพ่อแม่คุณภาพมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เน้นเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว ประกอบด้วย 4 ประการ คือการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองเร็ว และการกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี ประกอบกับการนำทฤษฎีแรงจูงใจ แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว แนวคิดพ่อแม่คุณภาพ มาประยุกต์ใช้ร่วมกันนำมาประกอบการสร้างกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ผู้วิจัยจึงใคร่ทำการศึกษาถึงประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก กรณีศึกษาชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบัว อำเภอนาทม จังหวัดน่าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก : กรณีศึกษาชุมชนบ้านท่าสะแบง อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองเด็ก อายุ 7-12 ปี ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบ้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 18 คน จาก 18 ครอบครัว

กลุ่มตัวอย่าง

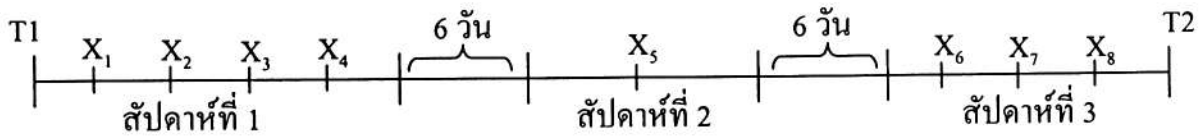
ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร จำนวน 18 ครอบครัว ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบ้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด แบบเจาะจง โดยกำหนดลักษณะของกลุ่มตัวอย่างไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. เป็นผู้ปกครองเด็กที่เข้าร่วมใน โครงการพัฒนาขีดความสามารถทางการศึกษาเด็กวัยเรียน
 2. สนใจเข้าร่วมในกระบวนการวิจัยจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์
- ปรากฏว่าได้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตามที่กำหนดจำนวน 10 คน จาก 10 ครอบครัว

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยได้แบ่งขั้นตอนเป็นระยะได้แก่ ระยะก่อนการทดลอง ระยะการทดลอง และระยะหลังการทดลอง

แผนการวิจัย

แผนภาพที่ 2 แผนการวิจัย

โดยกำหนดให้

T1 หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลองด้วยแบบสอบถาม

X หมายถึง กิจกรรมครอบครัวสานฝัน

X₁ หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสัญญาใจ เพื่อให้สมาชิกในแต่ละครอบครัวได้ฝึกการยอมรับและทำความเข้าใจกับความรู้สึกของผู้อื่น

X₂ หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสื่อแทนใจ เพื่อให้สมาชิกในแต่ละครอบครัวรู้สึกมีส่วนร่วม และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ในครอบครัว

X₃ หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมสายใยรัก เพื่อให้ครอบครัวได้ฝึกการสื่อสาร โดยไม่มีการตำหนิ และเพื่อกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัว

X₄ หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมฝันของพ่อแม่ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการยอมรับและทำความเข้าใจความรู้ความสามารถของสมาชิกในครอบครัว และฝึกการใช้เหตุผลในการตำหนิหรือให้รางวัล

X₅ หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมสื่อสัมพันธ์ เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักฟังตนเอง และแก้ปัญหาให้เด็กมีบทบาทเป็นผู้นำและตัดสินใจ และพ่อแม่เป็นผู้ดูแลคอยช่วยเหลือ

X₆ หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ เพื่อให้พ่อแม่ได้เรียนรู้ และเกิดความเข้าใจร่วมกับลูก และฝึกบทบาทในการให้ลูกเป็นผู้ตัดสินใจ โดยการให้พ่อแม่เป็นผู้ตาม พร้อมทั้งพ่อแม่ได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกับลูก

X₇ หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 กิจกรรมแรงบันดาลใจ เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี

X₈ หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมรักนะจะบอกให้ เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนในการสร้างแรงจูงใจให้กับลูกเพื่อเสริมให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี แสดงความสนใจลูก ชื่นชมลูก และเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก

T2 หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองด้วยแบบสอบถาม

การดำเนินการวิจัย

1. ระยะก่อนการทดลอง แจกแบบสอบถามให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามก่อนดำเนินการทดลอง เพื่อเก็บข้อมูลระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว

2. ระยะการทดลองดำเนินการทดลองด้วย กิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้ชื่อกิจกรรมนี้ว่ากิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อทำให้ครอบครัวได้มีโอกาสสร้างความเข้าใจในการศึกษาของเด็ก ให้การยอมรับ และก่อให้เกิดความผูกพันกันทางครอบครัว เน้นเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว ประกอบด้วยวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก 4 ขั้นตอน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองเร็ว และการกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี มีทั้งหมด 8 กิจกรรม ดังนี้

- 2.1 กิจกรรมสัญญาใจ
- 2.2 กิจกรรมสื่อแทนใจ
- 2.3 กิจกรรมสายใยรัก
- 2.4 กิจกรรมฝันของพ่อแม่
- 2.5 กิจกรรมสื่อสัมพันธ์
- 2.6 กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ
- 2.7 กิจกรรมแรงบันดาลใจ
- 2.8 กิจกรรมรักนี้จะบอกให้

3. ระยะหลังการทดลอง หลังจากดำเนินการทดลองกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ทั้ง 8 กิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว แจกแบบสอบถามให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถาม

ขั้นตอนการสร้างกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน”

การสร้างกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” มีแนวคิดในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก และเชื่อมความสัมพันธ์ในระดับครอบครัวโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัว แนวคิดพ่อแม่คุณภาพ แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว และทฤษฎีแรงจูงใจ มาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อนำมาสร้างเป็นกิจกรรมครอบครัวสานฝันทั้ง 8 กิจกรรม

กิจกรรมครอบครัวสานฝัน มีแนวคิดเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ในระดับต่างๆ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสัญญาใจ

- วัตถุประสงค์ : เพื่อให้สมาชิกในแต่ละครอบครัวได้ฝึกการยอมรับและทำความเข้าใจกับความรู้สึกของผู้อื่น
- อุปกรณ์ : อุปกรณ์ในการวาดภาพ

- **ลักษณะกิจกรรม** : เด็กและผู้ปกครองช่วยกันวาดภาพซึ่งจะเล่าถึงสมาชิกในครอบครัว เขียนบรรยายใต้ภาพเช่น พ่อแม่จะทำอะไรเพื่อลูก เช่น พ่อจะเลิกดื่มเหล้า ลูกอยากจะทำอะไรให้กับพ่อแม่ เช่น ตั้งใจเรียนเป็นเด็กดีช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน เป็นต้น พร้อมทั้งร่วมกันตั้งชื่อภาพ

- ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสื่อแทนใจ

- **วัตถุประสงค์** : เพื่อให้สมาชิกในแต่ละครอบครัวเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ในครอบครัว
- **อุปกรณ์** : กล้องกระดาษ กระดาษห่อของขวัญ ริบบิ้น ขนมน
- **ลักษณะกิจกรรม** : ผู้ปกครองและเด็กช่วยกันห่อของขวัญ
: ผู้ปกครองมอบของขวัญให้เด็ก เพื่อให้เด็กได้รับรู้ว่าตัวเด็กนั้นได้รับความสำคัญจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง

- ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมสายใยรัก

- **วัตถุประสงค์** : เพื่อให้ครอบครัวได้ฝึกการสื่อสาร โดยไม่มีการตำหนิ และเพื่อกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัว
- **อุปกรณ์** : วีดีโอ ซีดี (เรื่องการเกิด) และเพลงน้ำตาแม่ เพลงอ้อมอ้อน เพลงคำน้ำนม มาประกอบ
- **ลักษณะกิจกรรม** : เด็กและผู้ปกครองดู วีดีโอ ซีดี ร่วมกันเสร็จแล้วให้ผู้ปกครองถามเด็กเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ได้จากการดูวีดีโอ

- ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมฝันของพ่อแม่

- **วัตถุประสงค์** : เพื่อกระตุ้นให้เกิดการยอมรับและทำความเข้าใจความรู้ ความสามารถของสมาชิกในครอบครัว และฝึกการใช้เหตุผลในการดำเนินหรือให้รางวัล
- **อุปกรณ์** : กระดาษสำหรับเขียน
- **ลักษณะกิจกรรม** : ผู้ปกครองอ่านคำศัพท์ และเด็กเขียนศัพท์ตามคำบอกของผู้ปกครอง
: เด็กอ่านคำศัพท์ที่เขียนเสร็จแล้วให้ผู้ปกครองฟัง

- ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

- วัตถุประสงค์ : เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักฟังตนเองและแก้ปัญหา ให้เด็กมีบทบาทเป็นผู้นำและตัดสินใจ และพ่อแม่เป็นผู้ดูแลคอยช่วยเหลือ
- อุปกรณ์ : คอมพิวเตอร์
- ลักษณะกิจกรรม : ให้ผู้ปกครองกับเด็กคู่กันและเด็กเป็นตัวหลักในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้ปกครองเป็นคนคอยดูแลและมีส่วนร่วมในกิจกรรม
- ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

- วัตถุประสงค์ : เพื่อให้พ่อแม่ได้เรียนรู้และเกิดความเข้าใจร่วมกับลูก และฝึกบทบาทในการให้ลูกเป็นผู้ตัดสินใจโดยการให้พ่อแม่เป็นผู้ตาม พร้อมทั้งพ่อแม่ได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกับลูก
- อุปกรณ์ : แผ่นต่อภาพ จิกซอล
- ลักษณะกิจกรรม : เด็กและผู้ปกครองร่วมกันต่อภาพ จิกซอล
- ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมแรงบันดาลใจ

- วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี
- อุปกรณ์ : หนังสือนิทาน หรือหนังสืออ่านนอกเวลา
- ลักษณะกิจกรรม : ผู้ปกครองหยิบหนังสือขึ้นให้เด็ก เด็กอ่านหนังสือให้ผู้ปกครองฟัง
: ผู้ปกครองกล่าวคำชม

- ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมรักษนะจะบอกให้

- วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนในการสร้างแรงจูงใจให้กับลูกเพื่อเสริมให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี แสดงความสนใจลูก ชื่นชมลูก และเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก
- อุปกรณ์ : กระดาษวาดเขียนขนาดโปสเตอร์, กระดาษรูปหัวใจ
- ลักษณะกิจกรรม : ผู้ปกครองและเด็กเขียนพันธสัญญาที่ดีต่อกันลงในกระดาษรูปหัวใจ ในคำถามที่ว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองอยากเห็นลูกเป็นอย่างไร ลูกต้องการอะไรจากพ่อแม่ และจะปฏิบัติต่อกันอย่างไร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลองครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

1. แบบสอบถาม ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองกิจกรรมครอบครัวสานฝันเพื่อให้เข้าใจข้อมูลเบื้องต้นของครอบครัว และความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว โดยมีคำถามครอบคลุมในประเด็นต่อไปนี้

- ระดับความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัววัดได้จากการตอบในเครื่องมือ ที่มีลักษณะเป็นแบบปรมาณ คือ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2. กิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก 8 กิจกรรม

3. แบบสังเกตการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็กตลอดระยะเวลาทดลอง โดยใช้แบบสังเกต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครอง จำนวน 10 คน จาก 10 ครอบครัว ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบัว อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้วยวิธีการจัดทำเป็นกิจกรรม เรียกกิจกรรมนี้ว่ากิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” ในการค้นหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ข้างต้น โดยการกำหนดกระบวนการให้ความรู้ทางการศึกษาของสถาบันครอบครัวกับเด็ก ซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ระยะก่อนการทดลอง เก็บข้อมูลเพื่อวัดความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้วยแบบสอบถาม ก่อนการทดลองกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน”

ระยะการทดลอง เป็นการนำวิธีการให้ความรู้ทางการศึกษากับเด็ก ที่ครอบครัวมีโอกาสมีส่วนร่วม มาทดลองใช้กับ 10 ครอบครัว โดยใช้ชื่อกิจกรรมนี้ว่ากิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” ใช้เวลาในการทดลอง 3 สัปดาห์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ของผู้วิจัย

ระยะหลังการทดลอง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวัดความสัมพันธ์ในครอบครัว ภายหลังการทดลอง

วิธีวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

1. จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Validity) โดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงด้านเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาตามที่ได้รับคำแนะนำ

3. นำแบบสอบถามไปทดสอบกับครอบครัวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำแบบสอบถามไปหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ซึ่งผลการหาคุณภาพเครื่องมือได้ค่าเท่ากับ 0.94

ตารางที่ 1 การดำเนินงานกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน”

ที่	กิจกรรม	เวลาดำเนินการ	เครื่องมือ
	<p style="text-align: center;">ระยะก่อนการทดลอง</p> <p>แจกแบบสอบถามผู้ปกครอง</p>	สัปดาห์ก่อนการทดลอง.	แบบสอบถาม
	<p style="text-align: center;">ระยะการทดลอง</p> <p>กิจกรรมที่ 1 : กิจกรรมสัญญาใจ - เด็กและผู้ปกครองช่วยกันวาดภาพ พร้อมทั้งร่วมกันตั้งชื่อภาพ</p> <p>กิจกรรมที่ 2 : กิจกรรมสื่อแทนใจ - ผู้ปกครองและเด็กช่วยกันห่อของขวัญผู้ปกครองมอบของขวัญให้เด็ก</p> <p>กิจกรรมที่ 3 : กิจกรรมสายใยรัก - เด็กและผู้ปกครองดู วีดีโอ ซีดี ร่วมกันเสร็จแล้วให้ผู้ปกครองถามเด็กเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ได้จากการดูวีดีโอ</p> <p>กิจกรรมที่ 4 : กิจกรรมฝันของพ่อแม่ - ผู้ปกครองอ่านคำศัพท์ และเด็กเขียนศัพท์ตามคำบอกของผู้ปกครองเด็กอ่านคำศัพท์ที่เขียนเสร็จแล้วให้ผู้ปกครองฟัง</p> <p>กิจกรรมที่ 5 : กิจกรรมสื่อสัมพันธ์ - ให้ผู้ปกครองกับเด็กคู่กันและเด็กเป็นตัวหลักในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้ปกครองเป็นคนคอยดูแลและมีส่วนร่วมในกิจกรรม</p>	<p>สัปดาห์ที่ 1 1 ชั่วโมง</p> <p>สัปดาห์ที่ 1 1 ชั่วโมง</p> <p>สัปดาห์ที่ 1 1 ชั่วโมง</p> <p>สัปดาห์ที่ 1 1 ชั่วโมง</p> <p>สัปดาห์ที่ 2 3 ชั่วโมง</p>	<p>การสังเกตแบบมีส่วนร่วม สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก</p>

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	กิจกรรม	เวลาดำเนินการ	เครื่องมือ
	ระยะการทดลอง		
	กิจกรรมที่ 6 : กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ - เด็กและผู้ปกครองร่วมกันต่อภาพ จิ๊กซอ	สัปดาห์ที่ 3 1 ชั่วโมง	การสังเกตแบบมีส่วนร่วม สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก
	กิจกรรมที่ 7 : กิจกรรมแรงบันดาลใจ - ผู้ปกครองหยิบหนังสือยื่นให้เด็ก เด็กอ่านหนังสือให้ผู้ปกครองฟังผู้ปกครองกล่าวคำชม	สัปดาห์ที่ 3 1 ชั่วโมง	
	กิจกรรมที่ 8 : กิจกรรมรักษนะจะบอกให้ - ผู้ปกครองและเด็กเขียนพันธสัญญาที่ดีต่อกันลงในกระดาษรูปหัวใจในคำถามที่ว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองอยากเห็นลูกเป็นอย่างไร ลูกต้องการอะไรจากพ่อแม่ และจะปฏิบัติต่อกันอย่างไร	สัปดาห์ที่ 3 1 ชั่วโมง	
	ระยะหลังการทดลอง		
	แจกแบบสอบถามผู้ปกครอง		แบบสอบถาม

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1

1. วิเคราะห์ประสิทธิผลของกิจกรรม

เปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

โดยใช้ค่าสถิติที (t-test)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ในครอบครัว จากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากการสอบถาม ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง จากการประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดระดับคะแนนดังนี้

มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมากที่สุด	=	5	คะแนน
มีความสัมพันธ์ในระดับมาก	=	4	คะแนน
มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง	=	3	คะแนน
มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย	=	2	คะแนน
มีความสัมพันธ์ในระดับน้อยที่สุด	=	1	คะแนน

และสรุปผลการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ ต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50 – 5.00	อยู่ในระดับ	มากที่สุด
	3.50 – 4.49	อยู่ในระดับ	มาก
	2.50 – 3.49	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
	1.50 – 2.49	อยู่ในระดับ	น้อย
	น้อยกว่า 1.50	อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ 2

3. วิเคราะห์ประสิทธิผลของกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาทดลองจากความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ในครอบครัว ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้ค่าสถิติที (t-test)

ตอนที่ 3

4. สรุปผลการสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็กในกิจกรรมแต่ละสัปดาห์ มาสรุปพัฒนาการ เจริญพรณา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) (บุญชม ศรีสะอาด 2535 : 102)

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด 2535 : 103)

$$\text{สูตร} \quad S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2. ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างของค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง ใช้สูตร t-test (Dependent Samples) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2535 : 112)

$$\text{สูตร } t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D - (\Sigma D)^2}{N-1}}}$$

df	=	N-1
เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบ
	D	แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน (ก่อนและหลังการทดลอง)
	N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอนการวิจัยซึ่งแบ่งเป็น 3 ระยะเวลาคือ ระยะเวลาก่อนการทดลอง ระยะเวลาทดลอง และระยะหลังการทดลอง และนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลและแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของครอบครัว ด้านความผูกพันรักใคร่ ด้านความใกล้ชิด ด้านการใช้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว ด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก จากการตอบแบบสอบถามก่อนทดลอง และหลังการทดลอง

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ในครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของครอบครัวด้านความรักและความผูกพัน ด้านความใกล้ชิด ด้านการใช้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว

ด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร ก่อน และหลังการทดลอง

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรักและความผูกพัน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสัมพันธ์ของครอบครัวด้านความรักและความผูกพันก่อนและหลังกิจกรรม

ความผูกพันรักใคร่	หลังทดลอง				ก่อนทดลอง				t - test
	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. การพบปะกับบุตร	10	4.20	0.42	มาก	10	3.30	0.48	ปานกลาง	5.014 *
2. เป็นที่ปรึกษาให้กับบุตรได้เวลาทำการบ้าน	10	3.10	0.32	ปานกลาง	10	1.80	0.79	น้อย	6.091 *
3. แสดงออกถึงความรักและห่วงใยต่อบุตรอย่างสม่ำเสมอ	10	4.10	0.74	มาก	10	2.80	0.32	ปานกลาง	3.284 *
4. พูดคุยกับบุตรได้ทุกเรื่องอย่างตรงไปตรงมา	10	3.70	0.67	มาก	10	2.70	0.74	ปานกลาง	4.743 *
5. ไม่เคยทะเลาะวิวาทให้บุตร/สมาชิกในครอบครัวเห็น	10	3.80	0.92	มาก	10	2.50	0.67	ปานกลาง	3.545 *
6. พูดคุยกับบุตรได้ทุกเรื่องอย่างตรงไปตรงมา	10	3.70	0.67	มาก	10	2.70	0.74	ปานกลาง	4.743 *
เฉลี่ยรวม	10	3.77	0.62	มาก	10	2.63	0.62	ปานกลาง	4.570 *

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ภายหลังการทดลองกิจกรรมครอบครัวสานฝัน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนในด้านความรักและความผูกพันมีคะแนนเฉลี่ย 3.77 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมที่แสดงความรักและความผูกพันของบุคคลในครอบครัวอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการพบปะกับบุตร ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือการแสดงออกถึงความรักและห่วงใยต่อบุตรอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.10$) และไม่ทะเลาะวิวาทให้บุตร/สมาชิกในครอบครัวเห็น ($\bar{X} = 3.80$) และพูดคุยกับบุตรได้ทุกเรื่องอย่างตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 3.70$) พฤติกรรมเดียวที่อยู่ในระดับปานกลางคือ เป็นที่ปรึกษาให้กับบุตรเวลาทำการบ้าน ($\bar{X} = 3.10$) ก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนในด้านความรักและความ

ผูกพันมีคะแนนเฉลี่ย 2.63 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพฤติกรรมที่แสดงความรักและความผูกพันของบุคคลในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการพบปะกับบุตร ($\bar{X} = 3.30$) รองลงมาคือการแสดงออกถึงความรักและห่วงใยต่อบุตรอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.80$) และการพูดคุยกับบุตรได้ทุกเรื่องอย่างตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 2.70$) และไม่เคยทะเลาะวิวาทให้บุตร/สมาชิกในครอบครัวเห็น ($\bar{X} = 2.50$) พฤติกรรมเดียวที่อยู่ในระดับน้อยคือการเป็นที่ปรึกษาให้กับบุตรเวลาทำการบ้าน ($\bar{X} = 1.80$)

จากการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่แสดงความรักและความผูกพันของบุคคลในครอบครัว ก่อน และหลังการทดลอง ด้วยค่าสถิติ t - test พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่แสดงความรักและความผูกพันของบุคคลในครอบครัวหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความใกล้ชิด แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของครอบครัว ด้านความใกล้ชิด

ความใกล้ชิด	หลังทดลอง				ก่อนทดลอง				t - test
	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	10	3.80	0.79	มาก	10	2.80	0.42	ปานกลาง	3.354 *
2. รับรู้ความรู้สึกและความต้องการของบุตร และเปิดโอกาสให้บุตรบอกความรู้สึก	10	4.10	0.57	มาก	10	2.90	0.57	ปานกลาง	4.811 *
3. เปิดโอกาสให้บุตรได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ของครอบครัว	10	4.10	0.74	มาก	10	2.60	0.52	ปานกลาง	5.582 *
4. ผู้ปกครองทำให้บุตรรู้สึกว่าครอบครัวเป็นแหล่งให้ความสุข	10	4.40	0.84	มาก	10	3.10	0.57	ปานกลาง	6.091 *
เฉลี่ยรวม	10	4.10	0.74	มาก	10	2.85	0.52	ปานกลาง	4.960 *

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภายหลังกการทดลองกิจกรรมครอบครัวสานฝัน พบว่าค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนในด้านความใกล้ชิดมีคะแนนเฉลี่ย 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมที่แสดงความใกล้ชิดของบุคคลในครอบครัว อยู่ในระดับมาก ทุกข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองทำให้บุตรรู้สึกว่าการครอบครัวเป็นแหล่งให้ความสุข ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือการรับรู้ความรู้สึกและความต้องการของบุตร และเปิดโอกาสให้บุตรบอกความรู้สึก และเปิดโอกาสให้บุตรได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว ($\bar{X} = 4.10$) และการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 3.80$) ก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนในด้านความใกล้ชิดมีคะแนนเฉลี่ย 2.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมที่แสดงความใกล้ชิดของบุคคลในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองทำให้บุตรรู้สึกว่าการครอบครัวเป็นแหล่งให้ความสุข ($\bar{X} = 3.10$) รองลงมาคือการรับรู้ความรู้สึกและความต้องการของบุตรและเปิดโอกาสให้ลูกบอกความรู้สึก ($\bar{X} = 2.90$) และรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 2.80$) และการเปิดโอกาสให้บุตรได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว ($\bar{X} = 2.60$)

จากการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่แสดงความใกล้ชิดของบุคคลในครอบครัว ก่อน และหลังการทดลอง ด้วยค่าสถิติ $t - test$ พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่แสดงความใกล้ชิดของบุคคลในครอบครัวหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัวดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของครอบครัว ด้านการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว

การให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว	หลังทดลอง				ก่อนทดลอง				t - test
	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. เอาใจใส่ด้านการเรียนบุตรอย่างสม่ำเสมอ	10	4.40	0.70	มาก	10	2.70	0.67	ปานกลาง	7.965 *

ตาราง 4 (ต่อ)

การให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว	หลังทดลอง				ก่อนทดลอง				t - test
	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
2. คอยซักชวนบุตรทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียน	10	4.50	0.85	มากที่สุด	10	2.50	1.18	ปานกลาง	5.477 *
3. ช่วยเหลือบุตรเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน	10	3.60	0.70	มาก	10	1.80	0.79	น้อย	6.194 *
4. อบรมบุตรให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียน	10	4.70	0.67	มากที่สุด	10	3.20	0.63	ปานกลาง	6.708 *
5. แสดงความชื่นชมบุตรเป็นประจำ	10	4.50	0.53	มากที่สุด	10	2.90	0.88	ปานกลาง	4.707 *
เฉลี่ยรวม	10	4.34	0.69	มาก	10	2.62	0.83	ปานกลาง	6.210 *

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ภายหลังการทดลองกิจกรรมครอบครัวสานฝัน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนในด้านการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัวมีคะแนนเฉลี่ย 4.34 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมที่แสดงการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการอบรมบุตรให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียน ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาคือการคอยซักชวนให้บุตรทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียน และการแสดงความชื่นชมบุตรเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.50$) พฤติกรรมที่อยู่ในระดับมากคือการเอาใจใส่ด้านการเรียนลูกอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.40$) และการช่วยเหลือลูกเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนและการบ้าน ($\bar{X} = 3.60$) ก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนในด้านการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัวมีคะแนนเฉลี่ย 2.62 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมที่แสดงการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คืออบรมเลี้ยงดูบุตรให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียน ($\bar{X} = 3.20$) รองลงมาคือการแสดงความชื่นชมบุตรเป็นประจำ ($\bar{X} = 2.90$) และเอาใจใส่ด้านการเรียนบุตรอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.70$) พฤติกรรมเดียวที่อยู่ในระดับน้อยคือ การช่วยเหลือบุตรเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนและการบ้าน ($\bar{X} = 1.80$)

จากการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่แสดงการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว ก่อน และหลังการทดลอง ด้วยค่าสถิติ t - test พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่แสดงการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัวหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตรดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของครอบครัว ด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร

การชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร	หลังทดลอง				ก่อนทดลอง				t - test
	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. กล่าวคำชมเชยหรือให้รางวัลแก่บุตรเมื่อเขามีพฤติกรรมที่ดี	10	4.60	0.52	มากที่สุด	10	3.20	0.42	ปานกลาง	6.091 *
2. ยอมรับและเข้าใจความรู้ความสามารถของบุตร	10	4.20	0.63	มาก	10	3.20	0.42	ปานกลาง	6.332 *
3. ใช้กลยุทธ์ผลักดันให้ผลการเรียนบุตรดีขึ้นด้วยการเสนอรางวัลให้	10	4.70	0.48	มากที่สุด	10	2.60	0.70	ปานกลาง	6.000 *
4. ปลอดภัยบุตรเมื่อเขารู้สึกผิดหวังเสียใจ	10	4.70	0.48	มากที่สุด	10	3.50	0.71	มาก	4.811 *
5. การให้บุตรได้รับการกล่าวชื่นชมทำให้บุตรมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น	10	4.80	0.42	มากที่สุด	10	3.80	0.63	มาก	6.708 *
เฉลี่ยรวม	10	4.60	0.51	มากที่สุด	10	3.26	0.58	ปานกลาง	5.988 *

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า ภายหลังจากทดลองกิจกรรมครอบครัวสานฝัน พบว่าค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนในด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตรมีคะแนนเฉลี่ย 4.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมที่แสดงการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตรของบุคคลในครอบครัว อยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการให้บุตรได้รับการกล่าวชื่นชมทำให้บุตรมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาคือการใช้กลยุทธ์ผลักดันให้ผลการเรียนบุตรดีขึ้นด้วยการเสนอรางวัลให้ ($\bar{X} = 4.70$) และปลอบใจบุตรเมื่อเขารู้สึกผิดหวังเสียใจ ($\bar{X} = 4.70$) และการกล่าวคำชมเชยหรือให้รางวัลแก่บุตรเมื่อเขามีพฤติกรรมที่ดี ($\bar{X} = 4.60$) พฤติกรรมเดียวที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือการยอมรับและเข้าใจความรู้ความสามารถของบุตร ($\bar{X} = 4.20$) ก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนในด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตรมีคะแนนเฉลี่ย 3.26 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมที่แสดงการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตรที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือการให้บุตรได้รับการกล่าวชื่นชมทำให้บุตรมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.80$) และการปลอบใจบุตรเมื่อเขารู้สึกผิดหวังเสียใจ ($\bar{X} = 3.50$) และพฤติกรรมที่อยู่ในระดับปานกลางคือการกล่าวคำชมเชยหรือให้รางวัลแก่บุตรเมื่อเขามีพฤติกรรมที่ดี ($\bar{X} = 3.20$) และการยอมรับและเข้าใจความรู้ความสามารถของลูก ($\bar{X} = 3.20$) และการใช้กลยุทธ์ผลักดันให้ผลการเรียนลูกดีขึ้นด้วยการเสนอรางวัล ($\bar{X} = 2.60$)

จากการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่แสดงการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตรของบุคคลในครอบครัว ก่อน และหลังการทดลอง ด้วยค่าสถิติ t - test พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่แสดงการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตรของบุคคลในครอบครัวหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตรดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของครอบครัวด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร	หลังทดลอง				ก่อนทดลอง				t - test
	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. การดูแลพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของบุตร	10	4.40	0.52	มาก	10	2.90	0.57	ปานกลาง	6.708 *
2. หลีกเลียงการกระทำต่าง ๆ ที่จะบั่นทอนและเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของบุตร	10	4.50	0.53	มากที่สุด	10	2.70	0.48	ปานกลาง	7.216*
3. สนับสนุนบุตรเมื่อเขาทำกิจกรรม	10	4.80	0.42	มากที่สุด	10	3.40	0.52	ปานกลาง	6.332 *
4. ผลักดันให้บุตรรู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตัวเอง	10	4.60	0.52	มากที่สุด	10	3.00	0.47	ปานกลาง	7.236 *
5. ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำ	10	4.70	0.48	มากที่สุด	10	3.20	0.42	ปานกลาง	9.000 *
เฉลี่ยรวม	10	4.60	0.49	มากที่สุด	10	3.04	0.49	ปานกลาง	7.298 *

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 พบว่า ภายหลังการทดลองกิจกรรมครอบครัวสามปี พบว่าค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตรมีคะแนนเฉลี่ย 4.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตรของบุคคลในครอบครัว อยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการสนับสนุนบุตรเมื่อเขาทำกิจกรรม ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาคือการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.70$) และการผลักดันให้บุตรรู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตัวเอง ($\bar{X} = 4.60$) และ การหลีกเลียง

การกระทำต่างๆ ที่จะบั่นทอนและเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของบุตร ($\bar{X} = 4.50$) พฤติกรรมเดียวที่อยู่ในระดับมาก คือการดูแลพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของบุตร ($\bar{X} = 4.40$) ก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตรมีคะแนนเฉลี่ย 3.04 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมที่แสดงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตรของบุคคลในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการสนับสนุนบุตรเมื่อเขาทำกิจกรรม ($\bar{X} = 3.40$) รองลงมาคือการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.20$) และการผลักดันให้บุตรรู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตัวเอง ($\bar{X} = 3.00$) และการดูแลพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของบุตร ($\bar{X} = 2.90$) และการหลีกเลี่ยงการกระทำต่างๆ ที่จะบั่นทอนและเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของบุตร ($\bar{X} = 2.70$)

จากการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่แสดงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตรของบุคคลในครอบครัว ก่อน และหลังการทดลอง ด้วยค่าสถิติ t - test พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่แสดงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตรของบุคคลในครอบครัวหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ในครอบครัว
จำแนกรายด้าน

ความสัมพันธ์ในครอบครัว	หลังทดลอง				ก่อนทดลอง				t - test
	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	N	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. ด้านความรักและความผูกพัน	10	3.77	0.62	มาก	10	2.63	0.62	ปานกลาง	4.570 *
2. ด้านความใกล้ชิด	10	4.10	0.74	มาก	10	2.85	0.52	ปานกลาง	4.960 *
3. ด้านการใช้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว	10	4.34	0.69	มาก	10	2.62	0.83	ปานกลาง	6.210 *
4. ด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร	10	4.60	0.51	มากที่สุด	10	3.26	0.58	ปานกลาง	5.988 *
5. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร	10	4.60	0.49	มากที่สุด	10	3.04	0.49	ปานกลาง	7.298 *

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ในครอบครัว พบว่าค่าเฉลี่ยรวมภายหลังการทดลองอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความผูกพันรักใคร่มีค่าเฉลี่ย 3.77 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 อยู่ในระดับมาก ด้านความใกล้ชิดมีค่าเฉลี่ย 4.10 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 อยู่ในระดับมาก ด้านการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัวมีค่าเฉลี่ย 4.34 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 อยู่ในระดับมาก และความสัมพันธ์ในครอบครัวภายหลังการทดลองที่มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร มีค่าเฉลี่ย 4.60 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร มีค่าเฉลี่ย 4.60 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมของความสัมพันธ์ในครอบครัวก่อนการทดลองทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความผูกพันรักใคร่ มีค่าเฉลี่ย 2.63 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความใกล้ชิด มีค่าเฉลี่ย 2.85 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 2.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร มีค่าเฉลี่ย 3.26 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร มีค่าเฉลี่ย 3.04 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49

จากการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัวจำแนกรายด้าน ก่อน และหลังการทดลอง ด้วยค่าสถิติ t - test พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัวหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า กิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้แก่ ด้านความรักและความผูกพัน ด้านความใกล้ชิด ด้านการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว ด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร และด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสานฝันของกลุ่มตัวอย่าง มีระดับความสัมพันธ์ในครอบครัวเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก จากการตอบแบบสอบถามก่อนทดลอง และหลังการทดลอง

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของครอบครัวจากความแตกต่าง ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน”

ความสัมพันธ์	\bar{X}	S.D.	t	df	P
ก่อนการทดลอง (Pre – test)	77.20	13.07	5.818 *	9	.000
หลังการทดลอง (Post – test)	106.60	10.38			

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในการวิเคราะห์ประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความแตกต่างก่อนและหลังการทดลอง ด้วยสถิติ t – test ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ของครอบครัวก่อนการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 77.20 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 13.07 และมีความสัมพันธ์ของครอบครัวภายหลังการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 106.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.38 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ของครอบครัวหลังการทดลองเปลี่ยนแปลง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ภายหลังการทดลองกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ของครอบครัวด้านความผูกพันรักใคร่ ด้านความใกล้ชิด ด้านการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว ด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร และด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตรสูงกว่าก่อนการทดลองซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ในครอบครัว

การสังเกตการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้วยแบบสังเกตในขณะปฏิบัติกิจกรรมแต่ละขั้นตอนทำให้ได้ข้อมูลการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว ในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต ดังต่อไปนี้

ในการดำเนินกิจกรรมครอบครัวसानฝัน มีครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 10 ครอบครัว และได้รับการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามจากผู้วิจัยก่อนการทดลองกิจกรรมแล้ว กิจกรรมครอบครัวसानฝันมีทั้งหมด 8 กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสัญญาใจ

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสื่อแทนใจ

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมสายใยรัก

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมฝันของพ่อแม่

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมแรงบันดาลใจ

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมรักนี้จะบอกให้

การเข้าร่วมกิจกรรม “ครอบครัวसानฝัน” ผู้ปกครอง และเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 10 ครอบครัว ผู้วิจัยได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของครอบครัว โดยการสัมภาษณ์และการสังเกต ดังนี้

ครอบครัวที่ 1

ประวัติครอบครัว

ครอบครัวที่ 1 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 8 คน มีพ่อ แม่ ลูก 2 คน อาศัยอยู่ร่วมกับ ปู่ ย่า ตา ทวด และน้ำ พ่อประกอบอาชีพทำนา แม่ประกอบอาชีพเสริมสวย ลูกสาวเป็นคนร่าเริงผลการเรียนค่อนข้างดี ลูกชายชอบเล่นเกมส์ ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน

ความสัมพันธ์ของครอบครัวก่อนการทดลอง

ครอบครัวที่ 1 มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านการศึกษาพ่อแม่ จะมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยเนื่องจากพ่อแม่ จะให้ความสำคัญกับการทำงานหารายได้ หรือภาวะอารมณ์ที่พ่อแม่ต้องมีความอดทนกับลูกชายที่ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน อ่านหนังสือได้บ้างไม่ได้บ้าง ซึ่งทำให้บางครั้งพ่อแม่ ไม่มีความอดทนพอที่จะใช้เวลากับเด็ก

ครอบครัวที่ 1 เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม สมาชิกของครอบครัวมาร่วมกิจกรรม 3 คน คือ พ่อสมบูรณ์ ปอ และปาน

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 : กิจกรรมสัญญาใจ

ลูกสาว และลูกชายเป็นคนวาดรูปภาพตัวการ์ตูนสมาชิกในครอบครัว พ่อและลูกชายช่วยกันคิดการตั้งชื่อภาพ ทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการเลือกสีที่จะระบายลงในตัวการ์ตูน ทุกคนมีโอกาสดูพูดคุยกัน และเขียนสิ่งที่ตัวเองต้องการ และสิ่งที่ลูกอยากจะทำให้พ่อแม่ลงได้ภาพ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 พ่อได้เรียนรู้ ยอมรับในความรู้สึก และพัฒนาการของลูกมากขึ้น โดยเฉพาะลูกชายที่มีผลการเรียนอ่อน พูดคุยซักถามลูกมากขึ้น และสมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยด้วยความสนิทสนม ประทับใจจากข้อความที่ทุกคนให้ไว้ต่อกันในแผ่นรูปภาพครอบครัว

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 : กิจกรรมสื่อแทนใจ

พ่อเป็นคนจัดเตรียมอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม ทุกคนปรึกษากันในการออกแบบลักษณะของรูปแบบของขวัญ ลูกสาวเป็นคนพับห่อของขวัญ ลูกชายช่วยน้องสาวจับห่อของขวัญ แล้วผูกริบบิ้น

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 พ่อ ลูก ได้พูดคุยปรึกษากัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเด็กรู้สึกดีใจที่ได้รับของขวัญที่ตนเองห่อจากผู้ปกครอง

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 : กิจกรรมสายใยรัก

หลังจากดูวีดีโอ ซีดี ชุดการให้กำเนิดจบแล้ว พ่อจะพูดคุยกับลูกสาว และลูกชาย เกี่ยวกับการให้กำเนิด และให้การอบรมสั่งสอนลูก อยากเห็นลูกเป็นคนดี ทั้งลูกสาวและลูกชาย แสดงความกตัญญูด้วยการนั่งลงกับพื้นแล้วก้มลงไหว้พ่อพร้อมกัน

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 ทุกคนมีสีหน้าที่ยิ้มแย้ม พ่อ ลูก ได้สื่อสารกันโดยไม่มีการค้าทานิ และพ่อยังรู้สึกประทับใจในการแสดงออกที่ดีของลูก ทั้งลูกสาว และลูกชายก็ภูมิใจที่ได้ทำสิ่งที่ดีงาม

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 : กิจกรรมฝันของพ่อแม่

พ่อ เป็นผู้ที่อ่านคำศัพท์ภาษาไทย ให้ลูกสาวและลูกชายเขียนตามคำบอก ซึ่งระหว่างนั้นพ่อได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความรู้ความสามารถของลูกทั้งสองคน ซึ่งบางครั้งพ่อต้องช่วยสะกดให้ลูกชาย และพี่น้องจะช่วยกันเอง ภายหลังจากเขียนตามคำบอกเสร็จแล้ว พ่อเป็นผู้มอบของรางวัลให้กับลูก ระหว่างนั้นพ่อจะให้กำลังใจลูกชายเป็นพิเศษเพื่อให้ลูกมีความพยายามและตั้งใจมากขึ้น

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 พ่อ มีการปรับเปลี่ยนภาวะอารมณ์ให้มีความอดทนในการสอนลูก และได้เรียนรู้ถึงความสามารถ และความสนใจของลูก และการให้รางวัลกับลูกทำให้ลูกมีกำลังใจ และมีความพยายามอยากทำในสิ่งที่ดี

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 : กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

ลูกสาว และลูกชายฝึกใช้คอมพิวเตอร์คนละเครื่อง โดยมีพ่อนั่งอยู่ตรงกลาง คอยดูการใช้งานคอมพิวเตอร์ของลูก และเรียนรู้ร่วมกัน ตามที่วิทยากรบรรยาย ซึ่งบางครั้งลูกชายจะทำตามไม่ทันพ่อจะต้องคอยแนะนำ ช่วยเหลือลูกชาย เพื่อให้ทำตามเพื่อนได้ทัน ทั้งลูกสาว และลูกชายจะพยายามฟังตนเอง และแก้ปัญหาเอง

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 พ่อลูกสามารถพูดคุยกันถึงเรื่องการเรียนคอมพิวเตอร์และเข้าใจร่วมกันได้ เพราะพ่อ ได้มีโอกาสเรียนรู้คอมพิวเตอร์ไปพร้อมกับลูกซึ่งสามารถพูดคุยกันได้มากขึ้น ทั้งลูกสาว และลูกชายรู้สึกสนุกกับกิจกรรมสื่อสัมพันธ์ และแสดงความสนใจคอมพิวเตอร์เป็นพิเศษ เพราะคอมพิวเตอร์อยู่ในความสนใจของเด็ก

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 : กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

พ่อ ลูกสาว และลูกชาย ช่วยกัน ค้นหาแผ่นภาพเพื่อนำมาต่อภาพจิ๊กซอล ซึ่งลูกชายจะหาภาพต่อได้ไวกว่าน้องสาว และพ่อ ทุกคนเกิดการพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน เด็กจะหาภาพต่อได้ไวกว่าพ่อ เพราะเด็กๆ เคยเล่น ทำให้เกิดบทบาทในการให้ลูกเป็นผู้ตัดสินใจ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 ทุกคนเกิดการพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน และเด็กเกิดบทบาทเป็นผู้ตัดสินใจเพราะ การต่อภาพจิ๊กซอล เป็นกิจกรรมที่เด็กๆ เล่นบ่อย นอกจากนี้ พ่อ ลูก ยังได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 : กิจกรรมแรงบันดาลใจ

พ่อให้ลูกสาว และลูกชายอ่านหนังสือนิทานให้ฟังทีละคน ลูกสาวอ่านได้คล่อง ส่วนลูกชาย พ่อต้องช่วยสะกดบ้างในบางคำ ลูกชายมีความตั้งใจและพยายามที่จะอ่าน และสะกดเอง พ่อคอยช่วยเหลือโดยไม่มีคำตำหนิ และยังให้กำลังใจลูกด้วยการ โอบหลัง

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 พ่อพูดคุยกับลูกพร้อมทั้งบอกให้ลูกพยายามหัดอ่านบ่อยๆ และลูกชายก็ตั้งใจที่พยายามอ่านหนังสือด้วยตนเอง และมีพ่อ คอยช่วยเหลือโดยไม่มีคำตำหนิ พ่อเข้าใจลูกชายมากขึ้นและตั้งใจที่เห็นลูกชายให้ความสนใจกับการอ่าน ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมที่ดีของเขา โดยพ่อมีส่วนเป็นผู้คอยให้การช่วยเหลือด้วยความเข้าใจ

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 8 : กิจกรรมรักนะจะบอกให้

พ่อ ลูก เขียนความรู้สึกที่มีต่อกันลงในแผ่นกระดาษรูปหัวใจ ลูกจะเอามือบังก้มหน้าเขียนด้วยความเขินอาย และได้ข้อความจากครอบครัวที่ 1 ดังนี้

ข้อความที่พ่อเขียนให้ลูก “อยากให้ลูกเป็นคนดี.....พ่อของลูก”

ข้อความที่ลูกสาวเขียนให้พ่อ แม่ “แม่จำ พ่อจำ หนูจะเป็นเด็กดี และตั้งใจเรียน....จากป่าน”

ข้อความที่ลูกชายเขียนให้พ่อ แม่ “รักพ่อ รักแม่เด็กดี จากปอ”

ผลรวมนิพนธ์

ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมที่ 8 ของครอบครัวที่ 1 จากการทำพื่อเขียนข้อความให้ลูกเป็นข้อความที่มีส่วนในการสร้างแรงจูงใจให้กับลูก ให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี และลูกแสดงความรักที่มีต่อพ่อแม่ ทำให้ทุกคนเกิดความรู้สึกประทับใจ และมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน

สรุปผลภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม ครอบครัวที่ 1 ได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงครอบครัวตนเองหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม คิดว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น พ่อจะแบ่งเวลา ให้ความสนใจ และใกล้ชิดกับลูกมากขึ้นกว่าเดิม พยายามปรับปรุงภาวะอารมณ์ให้มีความอดทนมากขึ้นเวลาที่จะสอนให้ลูกชายอ่านหนังสือ หรือทำการบ้าน ลูกชายเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น เพราะก่อนเข้าร่วมกิจกรรมลูกชายจะไม่ชอบอ่านหนังสือเพราะอ่านหนังสือไม่ออก ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแล้วลูกชายมีความพยายาม และมีความสนใจกับการอ่านมากขึ้น ส่วนลูกสาวมีความมั่นใจมากขึ้น เป็นเพราะพ่อแม่เริ่มเข้าใจความรู้สึกของลูก และยอมรับในตัวของเธอมากขึ้น แสดงความรัก ความสนใจ และเอาใจใส่ลูกอย่างสม่ำเสมอ และการให้ความสำคัญทางการเรียนของลูกพ่อแม่ จะสนับสนุนส่งเสริม และเมื่อลูกมีปัญหาพ่อแม่ จะคอยเป็นที่ปรึกษาและหาวิธีแก้ปัญหาพร้อมกัน ทำให้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวได้อย่างชัดเจน

ครอบครัวที่ 2

ประวัติครอบครัว

ครอบครัวที่ 2 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 คน มีพ่อแม่ ลูก 2 คน อาศัยอยู่ร่วมกับ ตายาย พ่อประกอบอาชีพรับจ้าง และทำนา แม่ประกอบอาชีพรับเหมาเย็บผ้า ลูกสาวเป็นคนร่าเริงผลการเรียนค่อนข้างอ่อน ลูกชายชอบเล่นเกมส์ ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน

ความสัมพันธ์ของครอบครัวก่อนการทดลอง

ครอบครัวที่ 2 มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน ร้องเพลงคาราโอเกะ เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาพ่อแม่ จะมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย การสอนการบ้านจะผลัดภาระให้กับครูสอนพิเศษ พ่อแม่มีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับลูกน้อย เพราะให้ความสำคัญกับการทำงานหารายได้ถึงแม้จะเป็นงานที่ทำอยู่ที่บ้านก็ตาม

ครอบครัวที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม สมาชิกของครอบครัวมาร่วมกิจกรรม 4 คน คือ พ่อบีน แม่อร์ เปิ้ล และเอก โดยกิจกรรมที่ 1 - 4 ส่วนแม่เข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 สลับกันกับพ่อ และกิจกรรมที่ 6 - 8 พ่อเข้าร่วมกิจกรรม

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 : กิจกรรมสัญญาใจ

ลูกสาว และลูกชายเป็นคนวาดรูปภาพตัวการ์ตูนสมาชิกในครอบครัว พ่อนั่งดูและแสดงความคิดเห็นในการระบายสี พ่อ ลูกทั้ง 3 คน ช่วยกันคิดการตั้งชื่อภาพ ทุกคนร่วมกันแสดงความ

19
306.45
๕๖๕๖๒
๑๕๕๐

คิดเห็นในการเลือกสิ่งที่จะระบายลงในตัวการ์ตูน ทุกคนมีโอกาสได้พูดคุยกัน และเขียนสิ่งที่ตัวเองต้องการ และสิ่งที่ลูกอยากจะทำให้พ่อแม่ลงได้ภาพ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 พ่อได้เห็นความตั้งใจทำงานร่วมกันระหว่างลูกทั้ง 2 คน และระหว่างร่วมกิจกรรมที่ 1 ทำให้ทุกคนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นความคิดของตนเองทำให้พ่อได้เรียนรู้ ขอมรับในความรู้สึก และพัฒนาการของลูกมากขึ้น โดยเฉพาะลูกสาวที่มีผลการเรียนอ่อนกว่าลูกชาย และสมาชิกในครอบครัวรู้สึกประทับใจจากข้อความที่ทุกคนให้ไว้ต่อกันในแผ่นรูปภาพครอบครัว

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 : กิจกรรมสื่อแทนใจ

ทุกคนช่วยกันห่อของขวัญ โดยการแบ่งหน้าที่กันว่าใครจะทำหน้าที่อะไรแล้วจึงลงมือ โดยมีพ่อเป็นคนจัดเตรียมอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม และช่วยกันห่อกับลูกชาย ลูกสาวดูพ่อกับพี่ชาย และเตรียมทำหน้าที่เป็นคนผูกริบบิ้น

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 พ่อ ลูกได้พูดคุยปรึกษากัน พ่อ ลูกได้ร่วมกันวางแผนก่อนลงมือทำกิจกรรม มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเด็กรู้สึกดีใจที่ได้รับของขวัญที่ตนเองห่อจากผู้ปกครอง

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 : กิจกรรมสายใยรัก

ลูกสาว และลูกชายนั่งดูวิดีโอ ซีดี ชุดการให้กำเนิด และภายหลังจากดูจบแล้ว พ่อจะพูดคุยกับลูกสาว และลูกชาย พร้อมทั้งให้การอบรมสั่งสอนลูก และบอกถึงการเกิดมาด้วยความยากลำบาก และทุกคนเกิดมาจากความรักของพ่อแม่ ทั้งลูกสาวและลูกชาย แสดงความกตัญญูด้วยการนั่งลงกับพื้นแล้วก้มลงไหว้พ่อพร้อมกัน

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 พ่อ ยังพูดคุยชื่นชมลูก และรู้สึกประทับใจในการแสดงออกที่ดีของลูก ทั้งลูกสาว และลูกชายก็รู้สึกภูมิใจที่ได้ทำสิ่งที่ดีงาม

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 : กิจกรรมฝันของพ่อแม่

พ่อ เป็นผู้ที่อ่านคำศัพท์ภาษาไทย ให้ลูกสาวและลูกชายเขียนตามคำบอก ซึ่งระหว่างนั้นลูกสาวซึ่งนั่งอยู่ข้างๆ พ่อ ลูกสาวแสดงท่าทีตั้งใจฟัง และเขียนตามคำศัพท์ตามที่พ่อเป็นคนอ่าน ถ้าเขียนไม่ได้ก็จะดูจากที่พี่ชายเขียน หรือบางครั้งพ่อจะเป็นคนบอก ทำให้พ่อได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความรู้ความสามารถของลูกทั้งสองคน ซึ่งบางครั้งพ่อต้องช่วยสะกดให้ลูกสาว และพี่น้องจะช่วยกันเอง ภายหลังจากเขียนตามคำบอกเสร็จแล้ว พ่อเป็นผู้มอบของรางวัลที่ให้กับลูก ระหว่างนั้นพ่อจะให้กำลังใจทั้งลูกสาว และลูกชายเป็นพิเศษ เพื่อให้ลูกมีความพยายามและตั้งใจมากขึ้น

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 ทุกคนพูดคุยถึงการทำกิจกรรมลูกรู้สึกสนุกกับกิจกรรม และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนเพราะ ขณะที่พ่อเข้ามามีส่วนร่วมในการสอน และไม่มีคำตำหนิ ทำให้ลูกรู้สึกสนุก และแข่งขันกันระหว่างพี่น้อง อีกทั้งพ่อยังได้เรียนรู้ถึงความสามารถ และความสนใจของลูก และการให้รางวัลกับลูกทำให้ลูกมีกำลังใจ และมีความพยายามอยากทำในสิ่งที่ดี

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 : กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

กิจกรรมที่ 5 แม่เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมแทนพ่อ ลูกสาว และลูกชายฝึกใช้คอมพิวเตอร์คนละเครื่อง โดยมีแม่นั่งอยู่ตรงกลาง คอยดูการใช้งานคอมพิวเตอร์ของลูก และเรียนรู้ร่วมกัน ตามที่วิทยากรบรรยาย ซึ่งบางครั้งลูกทำตามไม่ทัน แม่จะคอยแนะนำ ช่วยเหลือ เพื่อให้ทำตามเพื่อนได้ทัน ทั้งลูกสาว และลูกชายจะพยายามพึ่งตนเอง และแก้ปัญหาเองก่อนในเบื้องต้น โดยอาจจะดูจากหน้าจอของเพื่อนบ้าง

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 แม่พูดคุยเรื่องคอมพิวเตอร์กับลูกได้ และมีความเข้าใจ เพราะได้มีโอกาสได้เรียนรู้คอมพิวเตอร์ไปพร้อมกับลูก และได้เปิดโอกาสให้ลูกมีบทบาทเป็นผู้นำ รู้จักพึ่งตนเองและแก้ปัญหาเองทั้งลูกสาว และลูกชายรู้สึกสนุกกับกิจกรรมสื่อสัมพันธ์ และแสดงความสนใจคอมพิวเตอร์เป็นพิเศษ ทั้งลูกสาวและลูกชายรู้สึกสนุกกับการฝึกใช้งานคอมพิวเตอร์

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 : กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

ลูกสาว และลูกชาย ช่วยกัน ค้นหาแผ่นภาพเพื่อนำมาต่อภาพจิ๊กซอ ซึ่งพ่อจะช่วยหาบ้าง แต่ส่วนใหญ่แล้วลูกสาวและลูกชายจะหาภาพต่อได้ไวกว่าพ่อ ทุกคนเกิดการพูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสนุกสนาน เด็กจะหาภาพต่อได้ไวกว่าพ่อ เพราะเด็กๆ เคยเล่น ทำให้เกิดบทบาทในการให้ลูกเป็นผู้ตัดสินใจ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 ทุกคนเกิดการพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน และเด็กๆ ดีใจที่สามารถต่อภาพได้เสร็จทันเวลา อีกทั้งเด็กยังได้บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจเพราะ การต่อภาพจิ๊กซอ เป็นกิจกรรมที่เด็กๆ เล่นบ่อย นอกจากนี้ พ่อ ลูก ยังได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 : กิจกรรมแรงบันดาลใจ

พ่อให้ลูกสาว และลูกชายอ่านหนังสือนิทานให้ฟัง ลูกสาว และลูกชายอ่านหนังสือไปพร้อมๆ กันพ่อนั่งฟังลูกทั้งสองคนอ่านอย่างสนใจ พร้อมทั้งคอยช่วยลูกสะกิดคำบ้างในบางคำที่ลูกอ่านไม่ได้ ทั้งลูกสาว และลูกชายมีความตั้งใจและพยายามที่จะอ่าน และสะกิดเอง พ่อคอยช่วยเหลือ โดยไม่มีคำตำหนิ และยังให้กำลังใจลูกด้วยการนั่งอยู่กับลูกใกล้ๆ แสดงถึงความสนใจฟังที่ลูกอ่าน

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 ทั้งลูกสาว และลูกชายมีสีหน้าที่ยิ้มแย้ม พูดคุยกัน ภูมิใจ และดีใจที่พยายามอ่านหนังสือด้วยตนเอง และมีพ่อ คอยช่วยเหลือ โดยไม่มีคำตำหนิ พ่อรู้สึกดีที่ได้ดูแลเอาใจใส่ลูก และเห็นความตั้งใจของลูกทั้งสองคน พ่อเข้าใจลูกชายมากขึ้นและดีใจที่เห็นลูก

ชายให้ความสนใจกับการอ่าน ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมที่ดีของเขา โดยพ่อมีส่วนเป็นผู้คอยให้การช่วยเหลือด้วยความเข้าใจ

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 8 : กิจกรรมรักนะจะบอกให้

พ่อ ลูก เขียนความรู้สึกที่ดีต่อกันลงในแผ่นกระดาษรูปหัวใจ ลูกสาวจะคอยดูว่าพี่ชายจะเขียนอะไร ลูกสาวจะแอบเขียนด้วยความเขินอาย และพ่อจะเขียนเป็นคนสุดท้าย ทุกคนมีสีหน้าที่แสดงถึงความสุข สนุกสนาน ได้ข้อความจากครอบครัวที่ 2 ดังนี้

ข้อความที่พ่อเขียนให้ลูก “พ่อรักลูกมากๆ”

ข้อความที่ลูกสาวเขียนให้พ่อ แม่ “หนูจะตั้งใจเรียนทุกๆ วัน...เป็ด”

ข้อความที่ลูกชายเขียนให้พ่อ แม่ “ผมจะตั้งใจเรียน...เอก”

สรุปผลภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม ครอบครัวที่ 2 ได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงครอบครัวตนเองหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม แม่ประเมินว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวดีขึ้น ลูกสาว และลูกชายมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มีความรับผิดชอบ มีความสนใจตั้งใจเรียนมากขึ้น เพราะพ่อ แม่เข้าใจความรู้สึก และยอมรับในตัวลูกมากขึ้น มีการชมเชยเมื่อลูกทำสิ่งที่ดี แสดงความรักความสนใจ และเอาใจใส่ลูกอย่างสม่ำเสมอ พ่อ แม่ ให้ความสำคัญกับการเรียนของลูกมากขึ้น ไม่ปล่อยปละละเลย เหมือนแต่ก่อน พ่อ แม่ จะคอยเป็นที่ปรึกษาและหาวิธีแก้ปัญหา ร่วมกันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวเป็นไปในทางที่ดีขึ้น

ครอบครัวที่ 3

ประวัติครอบครัว

ครอบครัวที่ 3 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 7 คน มีพ่อ แม่ ลูก 2 คน หลาน 1 คน ตา และยาย พ่อประกอบอาชีพขับรถรับจ้างทั่วไป / รถรับส่งนักเรียน แม่ประกอบอาชีพขายขนม ลูกสาวเป็นคนชอบพูดคุย ร่าเริง ผลการเรียนปานกลาง ลูกชายเป็นคนสุขุมเพราะจะชอบคลุกคลีอยู่กับพระอาจารย์ที่วัดในหมู่บ้าน รู้จักเก็บออม ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน ใจร้อนสมาธิสั้นทำให้ขาดความรอบคอบ เช่นเวลาให้เขียนหนังสือจะรีบทำเขียนเร็วๆ เพื่อที่จะได้เสร็จไวๆ จึงทำให้เขียนตกหล่นเยอะ ส่วนหลานชายเป็นคนเก็บพูดน้อย ขี้อาย ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน

ความสัมพันธ์ของครอบครัวก่อนการทดลอง

ครอบครัวที่ 3 มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาพ่อแม่ จะมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย การสอนการบ้านมีบ้างแต่บางอย่างพ่อแม่ไม่สามารถอธิบายหรือให้คำตอบแก่เด็กได้ จึงทำให้บางครั้งพ่อแม่เพิกเฉย และไม่หาวิธีแก้ปัญหา โดยเฉพาะลูกชายและหลานชายถูกละเลยประกออบกับเด็กผู้ชายชอบไปเที่ยวเล่น บางครั้งก็ไปทุ่งนาหาปู หาปลาบ้าง ตามประสา

ครอบครัวที่ 3 เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม สมาชิกของครอบครัวมาร่วมกิจกรรม 4 คน คือ ตาไซ ปอ ปอนด์ และอี๊ด และพ่อ แม่ เข้าร่วมกิจกรรมในกิจกรรมที่ 5

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 : กิจกรรมสัญญาใจ

หลานสาว และหลานชาย จะผลัดกันวาดรูปภาพตัวการ์ตูนสมาชิกในครอบครัว ตานั่งดู และดูหลานแต่ละคนวาด และช่วยหลานระบายสี ตาและหลานช่วยกันคิดการตั้งชื่อภาพ ทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการเลือกสีที่จะระบายลงในตัวการ์ตูน ทุกคนมีโอกาสดูพูดคุยกัน และเขียนสิ่งที่ตัวเองต้องการ และสิ่งที่ลูกอยากจะทำให้พ่อแม่ลงได้ภาพ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 ตาเกิดการพูดคุยและเล่นกับหลานมากขึ้น เพราะส่วนใหญ่การทำหน้าที่ในการมีส่วนร่วมร่วมกับกิจกรรมของหลานๆ น้อยมาก จากการทำกิจกรรมนี้แล้วตาได้เห็นความตั้งใจทำงานร่วมกันระหว่างหลานๆ ทุกคน ระหว่างร่วมกิจกรรมทำให้ทุกคนมีโอกาสดู แสดงความคิดเห็นความคิดของตนเองทำให้ตาได้เรียนรู้ ยอมรับในความรู้สึก และพัฒนาการของหลานมากขึ้น ทุกคนรู้สึกประทับใจจากข้อความที่ทุกคนให้ไว้ต่อกันในแผ่นรูปภาพครอบครัว

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 : กิจกรรมสื่อแทนใจ

ทุกคนช่วยกันห่อของขวัญ โดยหลานชายเป็นคนห่อ ตาคอยตัดสก็อตเทปให้หลานติด ส่วนหลานสาวเป็นคนผูกริบบิ้น จากการแบ่งหน้าที่กันในการทำกิจกรรมทำให้เด็กๆ ไม่แย่งกันห่อของขวัญ อีกทั้งยังทำให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการห่อของขวัญอีกด้วย

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 ตาได้ร่วมคิด และพูดคุยกันอย่างสนิทสนมได้เห็นการทำงานร่วมกันของหลานๆ อีกทั้งยังได้มีการพูดคุยกันอย่างสนุกสนานในขณะที่ทำกิจกรรม ทุกคนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเด็กรู้สึกดีใจที่ได้รับของขวัญที่ตนเองห่อจากผู้ปกครอง

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 : กิจกรรมสายใยรัก

ระหว่างนั่งดูวีดีโอ ซีดี ชุดการให้กำเนิด หลานๆ จะนั่งแยกจากตาเพราะอยากดูวีดีโอใกล้ๆ และภายหลังจากดูจบแล้ว ตาจะพูดคุยกับหลานๆ พร้อมทั้งให้การอบรมสั่งสอน และบอกถึงการเกิดมาด้วยความยากลำบาก และอยากเห็นหลานเป็นคนดี มีอนาคตที่ดี หลานๆ ทุกคนแสดงความกตัญญูด้วยการนั่งลงกับพื้นแล้วก้มลงไหว้ตาพร้อมกัน ตาเอามือลูบหัวหลานๆ ทั้งสามคน

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 ตาและหลานๆ มีสีหน้าที่ยิ้มแย้ม ประทับใจในการแสดงออกที่ดีของ หลานทั้งสามคนก็รู้สึกภูมิใจที่ได้ทำสิ่งที่ดีงาม

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 : กิจกรรมฝันของพ่อแม่

ตาเป็นผู้ที่อ่านคำศัพท์ภาษาไทย ให้หลานๆ เขียนตามคำบอก ซึ่งระหว่างนั้นหลานๆ ทุกคนแสดงท่าทีตั้งใจฟัง และเขียนตามคำศัพท์ตามที่ตาเป็นคนอ่าน ถ้าเขียนไม่ได้ก็จะให้ตาสะกดให้ หรือบางครั้งเด็กจะถามกันเอง ตาได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความรู้ความสามารถ

ของหลานๆ ภายหลังจากเขียนตามคำบอกเสร็จแล้ว ตาเป็นผู้มอบของรางวัลให้กับหลานทั้ง 3 คน ระหว่างนั้นตาจะให้กำลังใจ และคำบอกสอนจากตา เพื่อให้หลานมีความพยายามและตั้งใจมากขึ้น

ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 ตามีความตั้งใจในการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมกับหลาน หลานๆ อย่างสนุกสนาน และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนเพราะ ขณะที่ตาเข้ามามีส่วนร่วมในการสอน และไม่มีการตำหนิ ทำให้หลานสนุก และแข่งขันกันระหว่างพี่ การให้รางวัลกับหลานๆ เมื่อทำงานเสร็จทำให้หลานมีกำลังใจ และมีความพยายามอยากทำในสิ่งที่ดี

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 : กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

กิจกรรมที่ 5 พ่อ แม่เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมแทนตา ลูกสาว ลูกชาย และหลานชายฝึกใช้คอมพิวเตอร์คนละเครื่อง โดยมีพ่อ แม่นั่งอยู่ด้วย คอยดูการใช้งานคอมพิวเตอร์ของลูก และเรียนรู้ร่วมกัน ตามที่วิทยากรบรรยาย พ่อจะนั่งอยู่กับหลานชายซึ่งบางครั้งลูกทำตามไม่ทัน พ่อ แม่จะคอยแนะนำ ช่วยเหลือ เพื่อให้ทำตามเพื่อน ได้ทัน ทั้งลูกสาว ลูกชาย และหลานชายจะพยายามฟังตนเอง และแก้ปัญหาเองก่อนในเบื้องต้น โดยอาจจะดูจากหน้าจอของเพื่อนข้างๆ

ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 พ่อ แม่มีความเข้าใจเพราะมีโอกาสได้เรียนรู้คอมพิวเตอร์ไปพร้อมกับลูก และเปิดโอกาสให้ลูกมีบทบาทเป็นผู้นำ รู้จักฟังตนเองและแก้ปัญหาเองทั้งลูกสาว ลูกชาย และหลานชายสนุกกับกิจกรรมสื่อสัมพันธ์ และแสดงความสนใจคอมพิวเตอร์เป็นพิเศษ และสนุกกับการฝึกใช้งานคอมพิวเตอร์

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 : กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

ตา และหลานๆ ช่วยกัน ค้นหาแผ่นภาพเพื่อนำมาต่อภาพจิ๊กซอล ซึ่งตาก็รู้สึกสนุกไปกับหลานๆ ด้วย หลานๆ จะหาภาพได้ไวกว่า ทุกคนเกิดการพูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสนุกสนาน การที่เด็กจะหาภาพต่อได้ไว และตัดสินใจในการต่อภาพทำให้เกิดบทบาทในการให้ตา ยอมรับในการตัดสินใจของหลานๆ

ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 ทุกคนเกิดการพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน อีกทั้งยังทำให้ต่าเกิดการยอมรับในการตัดสินใจของหลานๆ การต่อภาพจิ๊กซอล เป็นกิจกรรมที่เด็กๆ เล่นบ่อย นอกจากนี้ ตา และหลานๆ ยังได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 : กิจกรรมแรงบันดาลใจ

ตาให้หลานๆ อ่านหนังสือนิทานให้ฟังทีละคน ตานั่งฟังหลานอ่านอย่างสนใจ พร้อมทั้งคอยช่วยลูกสะกดคำบ้างในบางคำที่หลานอ่านไม่ได้ หลานทั้งสามคนมีความตั้งใจและพยายามที่จะอ่าน และสะกดเอง ตาคอยช่วยเหลือ โดยไม่มีคำตำหนิ และยังให้กำลังใจด้วยการนั่งอยู่กับหลาน และคอยช่วยเหลือ แสดงถึงความสนใจฟัง

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 คาดั่งใจทำกิจกรรมร่วมกับหลาน หลานตั้งใจ พยายามอ่านหนังสือด้วยตนเอง ซึ่งมีตาคอยช่วยเหลือ โดยไม่มีการตำหนิ เด็กมีกำลังใจอยากจะอ่านด้วยตนเองให้ได้ เพราะมีตาคอยให้กำลังใจที่ดี การแสดงออกของหลานๆ ถือเป็นพฤติกรรมที่ดีของเขา

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 8 : กิจกรรมรักนะจะบอกให้

ตา และหลานๆ เขียนความรู้สึกที่ดีมีต่อกันลงในแผ่นกระดาษรูปหัวใจ หลานชายต่างคนต่างเขียน ส่วนหลานสาวจะก้มเขียนไม่ให้ใครเห็น ตาจะเขียนเป็นคนสุดท้าย ทุกคนมีสีหน้าที่แสดงถึงความสุข สนุกสนาน ได้ข้อความจากครอบครัวที่ 3 ดังนี้

ข้อความที่ตาเขียนให้หลาน “ตาขอให้หลานเป็นคนดี”

ข้อความที่หลานสาวเขียนให้ตา และพ่อ แม่ “ฉันรักแม่ ฉันรักพ่อ และทุกคน ฉันรักแม่มากๆ จะเป็นเด็กดีของพ่อแม่ต่อไป หนูจะไม่ทำให้แม่เสียใจ”

ข้อความที่หลานชายเขียนให้ตา และพ่อ แม่ “ผมจะตั้งใจเรียนและผมจะไม่ซน”

ข้อความที่หลานชายเขียนให้ตา และพ่อ แม่ “เราจะตั้งใจเรียนครับ”

สรุปผลภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม ครอบครัวที่ 3 ได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวตนเองหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ตาไซประเมินความสัมพันธ์ภายในครอบครัวว่า ครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวไปในทางที่ดีขึ้น ตามีการเปลี่ยนแปลงจากที่ไม่ค่อยสนใจทำกิจกรรมร่วมกับหลาน กลายเป็นรู้สึกสนุก และเอ็นดูหลานมากขึ้น พยายามหาเวลาให้กับหลานมากขึ้น พ่อ แม่ของเด็ก ก็ให้ความสำคัญและเอาใจใส่มากขึ้น ด้านการเรียนของเด็ก ทุกคนในครอบครัวก็หันมาสนใจกับเรื่องนี้มากขึ้น ทำให้เด็กๆ ได้รับกำลังใจที่ดีจากครอบครัว จึงทำให้ครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นมีความสนิทสนมกันมากขึ้น

ครอบครัวที่ 4

ประวัติครอบครัว

ครอบครัวที่ 4 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน มีปู่ ย่า และหลาน 2 คน พ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้าง / พนักงานโรงงานฯ อยู่ที่กรุงเทพฯ จะกลับไปเยี่ยมประมาณปีละ 1 ครั้ง ปู่ ย่า ประกอบอาชีพทำนา หลานชายคนโตเป็นคนเงียบ สุขุม ผลการเรียนปานกลาง ส่วนหลานชายคนเล็กเป็นคนร่าเริง ชี้เล่น ผลการเรียนค่อนข้างดี

ความสัมพันธ์ของครอบครัวก่อนการทดลอง

ครอบครัวที่ 4 มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาปู่ ย่า จะมีส่วนร่วมน้อย จะผลัดภาระให้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนตามความเชื่อแบบเดิม จึงไม่ได้มีการสอนการบ้านให้กับหลานชายเพราะ ปู่ ย่า ไม่สามารถอธิบายหรือให้คำตอบแก่เด็กได้ และละเลยในความสำคัญของการทำกิจกรรมร่วมกัน

ครอบครัวที่ 4 เข้าร่วมกิจกรรมครบทั้ง 8 กิจกรรม สมาชิกของครอบครัวมาร่วมกิจกรรม 3 คน คือยายหมีม บอม และจอห์น

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 : กิจกรรมสัญญาใจ

หลานๆ จะผลัดกันวาดรูปภาพตัวการ์ตูนสมาชิกในครอบครัว ยานั่งดูและคอยแสดงความคิดเห็นร่วมกับหลานๆ และช่วยหลานระบายสี ย่าและหลานช่วยกันคิดการตั้งชื่อภาพ ทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็น ในการตั้งชื่อครอบครัว และเลือกสีที่จะระบายลงในตัวการ์ตูน ทุกคนมีโอกาสได้พูดคุยกัน และเขียนสิ่งที่ตัวเองต้องการ และสิ่งที่ลูกอยากจะทำให้พ่อแม่ลงได้ภาพ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 ย่ามีความพยายามทำกิจกรรมกับหลานชาย อีกทั้งการทำกิจกรรมยังทำให้ย่าได้เห็นถึงความตั้งใจทำงานร่วมกันของหลานชายทั้งสอง ระหว่างร่วมกิจกรรมทำให้ทุกคนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นความคิดของตนเองทำให้ย่าได้เรียนรู้ ยอมรับในความรู้สึก และพัฒนาการของหลานมากขึ้น ทุกคนประทับใจจากข้อความที่ทุกคนให้ไว้ต่อกันในแผ่นรูปภาพครอบครัว

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 : กิจกรรมสื่อแทนใจ

ทุกคนช่วยกันห่อของขวัญ โดยหลานชายคนโตเป็นคนห่อ หลานชายคนเล็กคอยตัดสติ๊กเกอร์ให้ให้พี่ชายคิด ส่วนย่าเป็นคนผูกริบบิ้น จากการแบ่งหน้าที่กันในการทำกิจกรรมทำให้เด็กๆ ไม่แย่งกันห่อของขวัญ อีกทั้งยังทำให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการห่อของขวัญอีกด้วย

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 ย่าได้เห็นความร่วมมือกันทำงานของหลานชายทั้งสองคน อีกทั้งยังได้มีการพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน ในขณะที่ทำกิจกรรม ทุกคนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเด็กรู้สึกดีใจที่ได้รับของขวัญที่ตนเองห่อจากผู้ปกครอง

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 : กิจกรรมสายใยรัก

ระหว่างนั่งดูวิดีโอ ซีดี ชุดการให้กำเนิด หลานๆ จะนั่งแยกจากย่าเพราะอยากดูวิดีโอใกล้ๆ และภายหลังจากดูจบแล้ว หลานๆ จะกลับมานั่งกับย่า โดยย่าจะได้พูดคุยกับหลานๆ พร้อมทั้งให้การอบรมสั่งสอน และบอกถึงการเกิดมาด้วยความยากลำบาก และอยากเห็นหลานตั้งใจเรียน และเป็นคนดี มีอนาคตที่ดี หลานๆ ทุกคนแสดงความกตัญญูด้วยการนั่งลงกับพื้นแล้วก้มลงไหว้พร้อมกันทั้งย่าและหลานๆ มีสีหน้ายิ้มแย้มอย่างมีความสุข

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 ย่า และหลานๆ หลานชายมีความชื่นชมยินดี ย่ามีสีหน้ายิ้มแย้มประทับใจในการแสดงออกที่ดีของหลานทั้งสองคน หลานภูมิใจ และประทับใจที่ได้ทำสิ่งที่ดีงาม

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 : กิจกรรมฝันของพ่อแม่

ย่าเป็นผู้ที่อ่านคำศัพท์ภาษาไทย ให้หลานๆ เขียนตามคำบอก ซึ่งระหว่างนั้นหลานๆ ทุกคนแสดงท่าทีตั้งใจฟัง และเขียนตามคำศัพท์ตามที่ย่าเป็นคนอ่าน และในขณะที่หลานเขียนตามคำบอก ย่าจะมีคำสอนไปพร้อมๆ ไปด้วยให้หลานๆ มีกำลังใจและตั้งใจเขียนถ้าเขียนไม่ได้ย่าจะช่วยเหลือให้หรือบางครั้งเด็กจะถามตัวเอง ย่าได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความรู้ความสามารถของหลานๆ ภายหลังจากเขียนตามคำบอกเสร็จแล้ว ย่าเป็นผู้มอบของรางวัลให้กับหลาน ระหว่างนั้นย่าจะให้กำลังใจ และกล่าวคำบอกสอนจากย่า เพื่อให้หลานมีความพยายามและตั้งใจมากขึ้น

ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 ย่ามีความพยายามและตั้งใจในการมีส่วนร่วมทำกิจกรรม และเกิดความประทับใจที่ได้เห็นความตั้งใจในการทำงานของหลานและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับหลานหลานๆ รู้สึกสนุกกับกิจกรรม และเด็กเกิดความสนใจดีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เพราะ ขณะที่ย่าเข้ามามีส่วนร่วมในการสอน และไม่มีการตำหนิ ทำให้หลานรู้สึกสนุก และแข่งขันกันระหว่างพี่น้อง การให้รางวัลกับหลานๆ เมื่อทำงานเสร็จทำให้หลานมีกำลังใจ และมีความพยายามอยากทำในสิ่งที่ดี

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 : กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

กิจกรรมที่ 5 หลานชายฝึกใช้คอมพิวเตอร์คนละเครื่อง โดยมีย่านั่งอยู่ด้วย คอยดูการใช้งานคอมพิวเตอร์ของหลาน และเรียนรู้ร่วมกัน ตามที่วิทยากรบรรยาย ย่าจะคอยบอกหลานให้ตั้งใจฟังวิทยากรเพื่อจะได้ทำงานได้ทัน เมื่อทำงานไม่ทันหลานชายจะถามกันระหว่างพี่น้อง และจะพยายามฟังตนเอง และแก้ปัญหาเองก่อนในเบื้องต้น

ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 ย่าพูดคุยกับหลานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ได้มากขึ้น เพราะมีโอกาสดูและเรียนรู้คอมพิวเตอร์ไปพร้อมกับหลาน และเป็นการเปิดโอกาสให้หลานมีบทบาทเป็นผู้นำ รู้จักฟังตนเองและแก้ปัญหาเองหลานชายทั้งสองสนุกกับกิจกรรมสื่อสัมพันธ์ และแสดงความสนใจคอมพิวเตอร์เป็นพิเศษ และสนุกกับการฝึกใช้งานคอมพิวเตอร์ อีกทั้งยังทำให้หลานสามารถอธิบายให้ย่าได้เข้าใจไปพร้อมๆ ไปด้วย

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 : กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

ย่า และหลานๆ ช่วยกัน ค้นหาแผ่นภาพเพื่อนำมาต่อภาพจิ๊กซอ ซึ่งทำให้ย่ารู้สึกสนุกไปกับหลานๆ ด้วย หลานๆ จะหาภาพได้ไวกว่า ทุกคนเกิดการพูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสนุกสนาน การที่เด็กจะหาภาพต่อได้ไว และตัดสินใจในการต่อภาพทำให้เกิดบทบาท ทำให้ย่ายอมรับในการตัดสินใจของหลานๆ

ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 ทุกคนเกิดการพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน และเกิดความร่วมมือกัน อีกทั้งยังทำให้ย่าเกิดการยอมรับในการตัดสินใจของหลานๆ การต่อภาพจิ๊กซอ เป็น

กิจกรรมที่เดี่ยวๆ เล่นบ่อย นอกจากนี้ ย่า และหลานๆ ยังได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน โดยที่ไม่เคยได้ทำกิจกรรมแบบนี้ร่วมกันมาก่อน

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 : กิจกรรมแรงบันดาลใจ

ย่าให้หลานๆ อ่านหนังสือนิทานให้ฟังทีละคน ย่านั่งฟังหลานอ่านอย่างสนใจ พร้อมทั้งคอยช่วยถูกสะกดคำบ้างในบางคำที่หลานอ่านไม่ได้ หลานทั้งสองคนมีความตั้งใจและพยายามที่จะอ่าน และสะกดเอง ตาคอยช่วยเหลือ โดยไม่มีคำตำหนิ และยังให้กำลังใจด้วยการนั่งอยู่กับหลาน และคอยช่วยเหลือ แสดงถึงความสนใจฟัง

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 ย่าแสดงความสนใจ และตั้งใจทำกิจกรรมร่วมกับหลาน และมีสีหน้ายิ้มแย้มประทับใจในความตั้งใจ ของหลานๆ ที่พยายามอ่านหนังสือด้วยตนเอง ซึ่งมีย่าคอยช่วยเหลือ โดยไม่มีการตำหนิ เด็กก็รู้สึกว่ามีกำลังใจอยากจะทำด้วยตนเองให้ได้ การแสดงออกของหลานๆ ถือเป็นพฤติกรรมที่ดีของเขา

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 8 : กิจกรรมรักนะจะบอกให้

ย่า และหลานๆ เขียนความรู้สึกที่มีต่อกันลงในแผ่นกระดาษรูปหัวใจ หลานชายต่างคนต่างเขียน ย่าจะเขียนเป็นคนสุดท้าย ทุกคนมีสีหน้าที่แสดงถึงความสุขสนุกสนาน ได้ข้อความจากครอบครัวที่ 4 ดังนี้

ข้อความที่ย่าเขียนให้หลาน "อยากให้ลูกเรียนเก่งๆ แม่จะชื่นใจมากที่สุด"

ข้อความที่หลานชายเขียนให้ย่า "รักแม่ตลอดขอให้แม่มีความสุขมาก...จอน"

ข้อความที่หลานชายเขียนให้ย่า "ขอให้แม่มีความสุขตลอดไป อยากเป็นคนดีของพ่อ แม่ และสังคม ...บอม"

สรุปผลภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม ครอบครัวที่ 4 ได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวตนเองหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมชายหมีมีประเมินความสัมพันธ์ภายในครอบครัวว่า ครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวไปในทางที่ดีขึ้น ความสัมพันธ์ของหลานดีขึ้น ไม่ค่อยทะเลาะกัน ย่าพยายามพูดคุยสอบถามความรู้สึกกับหลานมากขึ้น มีการชมเชยเมื่อหลานทำดี และในด้านการเรียนย่าจะคอยสอบถามเรื่องการเรียนกับหลานเป็นประจำ เพื่อให้ทราบพัฒนาการ และปัญหาที่จะต้องหาวิธีการแก้ไข ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้นมีความสนิทสนมกันมากขึ้น

ครอบครัวที่ 5

ประวัติครอบครัว

ครอบครัวที่ 5 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน มีตา ย่า และหลานสาว 1 คน พ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้างที่กรุงเทพฯ ซึ่งนานๆ จะกลับไปเยี่ยมจึงทำให้หลานสาวเรียกตา ย่าว่า พ่อ

แม่ การประกอบอาชีพของตา ยาย คืออาชีพรับจ้างทั่วไป หลานสาวเป็นคนร่ำรวย ผลการเรียน
ก่อนข้างดี แต่ขาดทุนทรัพย์ในการส่งเสริมการศึกษาให้กับหลาน

ความสัมพันธ์ของครอบครัวก่อนการทดลอง

ครอบครัวที่ 5 มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน
ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาตา ยาย จะมีส่วนร่วมน้อย จะผลัดภาระให้เป็นหน้าที่ของ
ครูผู้สอนตามความเชื่อแบบเดิม จึงไม่ได้มีการสอนการบ้านให้กับหลานสาวเพราะ ตา ยาย ไม่
สามารถอธิบายหรือให้คำตอบแก่เด็กได้ และไม่ได้ใส่ใจกับการทำกิจกรรมร่วมกับหลานมากนัก
เพราะจะให้ความสำคัญกับการทำงานหารายได้มากกว่าจนบางครั้งไม่มีเวลาที่จะดูแลหลานมากนัก

ครอบครัวที่ 5 เข้าร่วมกิจกรรมครบทั้ง 8 กิจกรรม สมาชิกของครอบครัวมาร่วมกิจกรรม 2
คน คือยายแอม และแนน

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 : กิจกรรมสัญญาใจ

หลานสาวเป็นคนลงมือวาดรูปภาพตัวการ์ตูนสมาชิกในครอบครัว ยานั่งดูและคอยบอก
ให้หลานตั้งใจวาดภาพให้สวยๆ แสดงความคิดเห็นร่วมกับหลาน และช่วยหลานระบายสี ยายและ
หลานช่วยกันคิดการตั้งชื่อภาพ และเลือกสีที่จะระบายลงในตัวการ์ตูน ยายกับหลานมีโอกาสได้
ปรึกษากันและได้พูดคุยกัน และเขียนสิ่งที่ตัวเองต้องการ และสิ่งที่ลูกอยากจะทำให้พ่อแม่ลงได้ภาพ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 ยายชื่นชมในผลงานของหลานที่ทำด้วยความตั้งใจ ยาย
หลานทำกิจกรรมด้วยกันอย่างสนุกสนาน มีสีหน้ายิ้มแย้ม เพราะส่วนใหญ่การทำหน้าที่ในการมี
ส่วนร่วมกับกิจกรรมของหลานมีน้อยมาก และไม่เคยทำกิจกรรมลักษณะนี้ร่วมกับหลาน ทำให้ทุก
คนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นความคิดของตนเองทำให้ยายได้เรียนรู้ ขอมรับในความรู้สึก และ
พัฒนาการของหลานมากขึ้น ทุกคนประทับใจจากข้อความที่ทุกคนให้ไว้ต่อกัน ในแผ่นรูปภาพ
ครอบครัว

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 : กิจกรรมสื่อแทนใจ

ยายกับหลานช่วยกันห่อของขวัญ โดยย่าเป็นคนพับห่อของขวัญ หลานสาวตัดสติ๊กเกอร์
ให้ยาย และเป็นคนผูกริบบิ้น จากการแบ่งหน้าที่กันในการทำกิจกรรมทำให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมใน
การห่อของขวัญ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 ยายประทับใจที่ได้ร่วมทำกิจกรรมกับหลาน หลานกล้า
พูดคุยใกล้ชิดกับยายมากขึ้น มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเด็กรู้สึกดีใจที่ได้รับของขวัญที่
ตนเองห่อจากผู้ปกครอง

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 : กิจกรรมสายใยรัก

ระหว่างนั่งดูวีดีโอ ซีดี ชุดการให้กำเนิด หลานสาวจะนั่งแยกจากชายไปนั่งร่วมกับเพื่อนที่หน้าจอเพราะอยากคีวีดีโอใกล้ๆ และภายหลังจากดูจบแล้ว หลานจะกลับมานั่งกับชาย โดยชายได้มีโอกาสพูดคุยกับหลาน พร้อมทั้งให้การอบรมสั่งสอน และบอกถึงความคาดหวังของชาย ที่อยากเห็นหลานตั้งใจเรียน และเป็นคนดี มีอนาคตที่ดี จากนั้นหลานสาวนั่งลงกับพื้นแล้วก้มลงไหว้ชาย แล้วชายจึงเอามือลูบหัวหลานสาวอย่างเอ็นดู ทั้งชายและหลานหลานสาว มีสีหน้ายิ้มแย้มอย่างมีความสุข

ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 ชาย โอบกอดหลานประทับใจในการแสดงออกที่ดีของหลาน หลานพูดคุยกับชายด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม ภูมิใจ และประทับใจที่ได้ทำสิ่งที่ดีงาม

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 : กิจกรรมฝันของพ่อแม่

ชายเป็นผู้ที่อ่านคำศัพท์ภาษาไทย ให้หลาน เขียนตามคำบอก หลานเขียนตามคำศัพท์ตามที่ชายเป็นคนอ่าน และในขณะที่หลานเขียนตามคำบอกชายจะมีคำสอนไปพร้อมๆ ไปด้วยให้หลาน มีกำลังใจและตั้งใจเขียนถ้าเขียนไม่ได้ชายจะช่วยสะกดให้ ชายได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความรู้ความสามารถของหลาน ภายหลังจากเขียนตามคำบอกเสร็จแล้ว ชายเป็นผู้มอบของรางวัลที่ให้กับหลาน ระหว่างนั้นชายจะให้กำลังใจ กล่าวคำชมเชย และกล่าวคำบอกสอนจากชาย เพื่อให้หลานมีความพยายามและตั้งใจมากขึ้น

ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 ชายพูดคุยบอกสอน และให้กำลังใจหลาน ประทับใจที่ได้เห็นความตั้งใจในการทำงานของหลานและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับหลาน ชาย หลานทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความสนุกเป็นกันเอง และเด็กเกิดความสนใจต่อการเรียนเพราะการที่ชายเข้ามามีส่วนร่วมในการสอน และไม่มีคำตำหนิ ทำให้หลานทำกิจกรรมอย่างสนุก และให้ความสนใจมากขึ้น การให้รางวัลกับหลาน เมื่อทำงานเสร็จทำให้หลานมีกำลังใจ

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 : กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

กิจกรรมที่ 5 หลานสาวฝึกใช้คอมพิวเตอร์ โดยมีชายนั่งอยู่ด้วย คอยดูการใช้งานคอมพิวเตอร์ของหลาน และเรียนรู้ร่วมกัน ตามที่วิทยากรบรรยาย ชายจะคอยบอกหลานให้ตั้งใจฟังวิทยากรเพื่อจะได้ทำงานได้ทัน เมื่อทำงานไม่ทันหลานสาวจะพยายามฟังตนเอง และแก้ปัญหาเองก่อนในเบื้องต้น โดยการถามจากเพื่อนและมีชายคอยให้กำลังใจ

ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 ชายหลานสามารถคุยกัน เกี่ยวกับเรื่องคอมพิวเตอร์ได้มากขึ้น และชายมีความเข้าใจเพราะมีโอกาสได้เรียนรู้คอมพิวเตอร์ไปพร้อมกับหลาน และเป็นการเปิดโอกาสให้หลานมีบทบาทเป็นผู้นำ รู้จักฟังตนเองและแก้ปัญหาเองหลานสาว สนุกกับกิจกรรมสื่อ

สัมพันธ์ และแสดงความสนใจคอมพิวเตอร์เป็นพิเศษ และสนุกกับการฝึกใช้งานคอมพิวเตอร์ อีกทั้งยังทำให้หลานสามารถอธิบายให้ยายได้เข้าใจไปพร้อมกันด้วย

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 : กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

ยาย และหลานช่วยกัน ค้นหาแผ่นภาพเพื่อนำมาต่อภาพจิ๊กซอล ซึ่งทำให้ยายสนุกไปกับหลานด้วย หลานจะหาภาพได้ไวกว่ายาย ทุกคนเกิดการพูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสนุกสนาน การที่เด็กจะหาภาพต่อได้ไว และตัดสินใจในการต่อภาพทำให้เกิดบทบาท ทำให้ยายยอมรับในการตัดสินใจของหลานสาว

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 ยาย หลานเกิดการพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน และเกิดความร่วมมือกัน อีกทั้งยังทำให้ยายเกิดการยอมรับในการตัดสินใจของหลานสาว การต่อภาพจิ๊กซอล เป็นกิจกรรมที่เด็กๆ เล่นบ่อย นอกจากนี้ ยาย หลานยังได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกันโดยที่ไม่เคยได้ทำกิจกรรมแบบนี้ร่วมกันมาก่อน

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 : กิจกรรมแรงบันดาลใจ

ยายให้หลานสาว อ่านหนังสือนิทานให้ฟัง ยายนั่งฟังหลานอ่านอย่างสนใจ พร้อมทั้งคอยช่วยสะกดคำบ้างในบางคำที่หลานอ่านไม่ได้ หลานสาวมีความตั้งใจและพยายามที่จะอ่าน และสะกดเอง ยายคอยช่วยเหลือโดยไม่มีคำตำหนิ และยังให้กำลังใจด้วยการนั่งอยู่กับหลานและคอยช่วยเหลือ แสดงถึงความสนใจฟัง

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 ยายมีความตั้งใจแลให้กำลังใจกับหลานทำกิจกรรมร่วมกันด้วยสีหน้ายิ้มแย้มประทับใจในความตั้งใจ ของหลานๆ ที่พยายามอ่านหนังสือด้วยตนเอง ซึ่งมียายคอยช่วยเหลือโดยไม่มีคำตำหนิ เด็กมีกำลังใจอยากจะทำด้วยตนเองให้ได้ การแสดงออกของหลาน ถือเป็นพฤติกรรมที่ดีของเขา

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 8 : กิจกรรมรักนะจะบอกให้

ยายและหลานสาว เขียนความรู้สึกที่ดีมีต่อกันลงในแผ่นกระดาษรูปหัวใจ หลานสาว และยายเขียนข้อความลงกระดาษรูปหัวใจคนละแผ่น ทุกคนมีสีหน้าที่แสดงถึงความสุข ยิ้มแย้มสนุกสนาน ได้ข้อความจากครอบครัวที่ 5 ดังนี้

ข้อความที่ยายเขียนให้หลาน “พ่อ แม่ รักลูก แม่ทำงานทุกวันเพื่อลูก...พ่อแม่รักลูก”

ข้อความที่หลานสาวเขียนให้ยาย “หนูจะเป็นเด็กดีและจะเรียนเก่งๆ จะให้สอบได้เลขตัวเดียว”

สรุปผลภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม ครอบครัวที่ 5 ได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวตนเองหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมยายแอม ประเมินความสัมพันธ์ภายในครอบครัวว่า ครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวไปในทางที่ดีขึ้น ยายมี

การเปลี่ยนแปลงจากการให้ความสำคัญกับการหารายได้เพื่อมาเลี้ยงหลานอย่างเดียว ภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมขยายหันมาให้ความสำคัญในการใช้เวลากับเอาใจใส่หลานมากขึ้น และสนับสนุนส่งเสริมการเรียนหลานตามสถานภาพของครอบครัว ด้วยการให้กำลังใจหลาน และแสดงออกถึงความรักความห่วงใย ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้นมีความสนิทสนมกันมากขึ้น

ครอบครัวที่ 6

ประวัติครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน มีตา ยาย หลานชาย และน้ำ 2 คน ตา ยาย ประกอบอาชีพทำนา น้ำชายและน้ำสะใภ้ประกอบอาชีพรับจ้างในพื้นที่ พ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้างที่กรุงเทพฯ ซึ่งจะกลับไปเยี่ยมประมาณปีละ 1 ครั้ง หลานชายเป็นคนร่าเริง

ความสัมพันธ์ของครอบครัวก่อนการทดลอง

กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาน้ำจะทำหน้าที่ในการแนะนำหรือสอนการบ้านบ้าง แต่ส่วนใหญ่ยังยึดความเชื่อเดิมคือจะผลัดภาระให้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอน หลานชายจะมีความใกล้ชิดกับน้ำชาย และน้ำสะใภ้ เพราะน้ำจะเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนพ่อ แม่ และสามารถเป็นเพื่อนเล่นกับเด็กได้ แต่น้ำชายจะไม่ค่อยมีเวลาให้กับหลานชายมากนักเพราะจะให้ความสำคัญกับการทำงานหาเงิน ส่วนตา ยาย จะให้การดูแลไปตามประสาชาวบ้าน ซึ่งไม่สามารถพูดคุยให้คำปรึกษาหลานได้ทุกเรื่อง

ครอบครัวที่ 6 เข้าร่วมกิจกรรมครบทั้ง 8 กิจกรรม สมาชิกของครอบครัวมาร่วมกิจกรรม 2 คน คือน้ำเล็ก และทิว

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 : กิจกรรมสัญญาใจ

น้ำ หลานช่วยกันลงมือวาดรูปภาพตัวการ์ตูนสมาชิกในครอบครัว และคอยบอกให้หลานตั้งใจวาดภาพให้สวยๆ แสดงความคิดเห็นร่วมกับหลาน และช่วยหลานระบายสี น้ำ หลานช่วยกันคิดการตั้งชื่อภาพ และเลือกสีที่จะระบายลงในตัวการ์ตูน น้ำกับหลานมีโอกาสดูได้ปรึกษากันและได้พูดคุยกัน และเขียนสิ่งที่ตัวเองต้องการ และสิ่งที่ยากจะทำให้พ่อแม่ลงได้ภาพ

ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 น้ำ หลาน ยิ้มแย้มพูดคุยหยอกล้อกัน และชื่นชมในผลงานที่ทำร่วมกันด้วยความตั้งใจ ทำให้ทุกคนมีโอกาสดูได้แสดงความคิดเห็นความคิดของตนเอง ทำให้น้ำได้เรียนรู้ ยอมรับในความรู้สึก และพัฒนาการของหลานมากขึ้น ทุกคนประทับใจจากข้อความที่ทุกคนให้ไว้ต่อกันในแผ่นรูปภาพครอบครัว

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 : กิจกรรมสื่อแทนใจ

นำกับหลานช่วยกันห่อของขวัญ โดยนำเป็นคนพับห่อของขวัญ หลานชายตัดสติ๊กเกอร์ให้ และเป็นคนผูกริบบิ้น จากการแบ่งหน้าที่กันในการทำกิจกรรมทำให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการห่อของขวัญ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 ทำให้น้ำ กับหลานกล้าพูดคุยใกล้ชิดกันมากขึ้น มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเด็กรู้สึกดีใจที่ได้รับของขวัญที่ตนเองห่อจากผู้ปกครอง

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 : กิจกรรมสายใยรัก

ระหว่างนั่งดูวิดีโอ ซีดี ชุดการให้กำเนิด หลานชายจะนั่งแยกจากน้ำไปนั่งรวมกับเพื่อนที่หน้าจอเพราะอยากตีวีดีโอใกล้ๆ และภายหลังจากดูจบแล้ว หลานจะกลับมานั่งกับน้ำ โดยน้ำได้มีโอกาสดูคุยกับหลาน พร้อมทั้งให้การอบรมสั่งสอน อยากเห็นหลานตั้งใจเรียน และเป็นคนดี จากนั้นหลานขานั่งลงกับพื้นแล้วก้มลงไหว้ น้ำ ซึ่งเป็นผู้รับไหว้จากหลานชายมีสีหน้ายิ้มแย้มอย่างมีความสุขที่เห็นหลานทำในสิ่งที่ดีงาม

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 น้ำพูดคุยกับหลานและโอบหลังหลานชายประทับใจในการแสดงออกที่ดีของหลานชายยิ้มแย้มภูมิใจ และประทับใจที่ได้ทำสิ่งที่ดีงาม

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 : กิจกรรมฝันของพ่อแม่

น้ำเป็นผู้ที่อ่านคำศัพท์ภาษาไทย ให้หลานๆ เขียนตามคำบอก หลานเขียนตามคำศัพท์ตามที่น้ำเป็นคนอ่าน และในขณะที่หลานเขียนตามคำบอก น้ำจะช่วยสะกดให้ถ้าเขียนไม่ได้ ทำให้น้ำได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความรู้ความสามารถของหลาน ภายหลังจากเขียนตามคำบอกเสร็จแล้ว น้ำเป็นผู้มอบของรางวัลที่ให้กับหลาน ระหว่างนั้นน้ำจะให้กำลังใจ กล่าวคำชมเชยเพื่อให้หลานมีความพยายามและตั้งใจมากขึ้น

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 น้ำพูดคุยกับหลาน และชมเชยหลานชายด้วยความประทับใจที่ได้เห็นความตั้งใจของหลานชาย และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับหลาน และรู้สึกสนุกกับกิจกรรม และเด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนเพราะการที่น้ำเข้ามามีส่วนร่วมในการสอนทำให้เด็กมีที่ปรึกษา และไม่มีคำถาม ทำให้หลานรู้สึกสนุก และให้ความสนใจมากขึ้น การให้รางวัลกับหลาน เมื่อทำงานเสร็จทำให้น้ำมีกำลังใจ และมีความพยายามมากขึ้น

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 : กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

กิจกรรมที่ 5 หลานชายฝึกใช้คอมพิวเตอร์โดยมีน้ำนั่งอยู่ด้วย คอยดูการใช้งานคอมพิวเตอร์ของหลาน และเรียนรู้ร่วมกัน ตามที่วิทยากรบรรยาย น้ำจะคอยดูหลาน และเป็นทีที่ปรึกษา เมื่อทำงานไม่ทันหลานชายจะพยายามฟังตนเอง และแก้ปัญหาเองก่อนในเบื้องต้น โดยการถามจากเพื่อน และมีน้ำคอยให้กำลังใจ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 น้ำหลานสามารถคุยกัน เกี่ยวกับเรื่องคอมพิวเตอร์ได้มากขึ้น เพราะมีโอกาสได้เรียนรู้คอมพิวเตอร์ไปพร้อมกับหลาน และเป็นการเปิดโอกาสให้หลานมีบทบาทเป็นผู้นำ รู้จักฟังตนเองและแก้ปัญหาเองหลานชายสนุกกับกิจกรรมสื่อสัมพันธ์ และแสดงความสนใจคอมพิวเตอร์เป็นพิเศษ และสนุกกับการฝึกใช้งานคอมพิวเตอร์ อีกทั้งยังทำให้หลานสามารถอธิบายให้น้ำได้เข้าใจไปพร้อมกันด้วย

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 : กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

น้ำ หลานช่วยกัน ค้นหาแผ่นภาพเพื่อนำมาต่อภาพจิ๊กซอ ซึ่งทำให้น้ำ หลานรู้สึกสนุก หลานจะหาภาพได้ไวกว่าน้ำ ทุกคนเกิดการพูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสนุกสนาน การที่เด็กจะหาภาพต่อได้ไว และตัดสินใจในการต่อภาพทำให้เกิดบทบาท ทำให้น้ำยอมรับในการตัดสินใจของหลานชาย

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 น้ำ หลานเกิดการพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน และเกิดความร่วมมือกัน เกิดความใกล้ชิดกันมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ยายเกิดการยอมรับในการตัดสินใจของหลานชาย

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 : กิจกรรมแรงบันดาลใจ

น้ำให้หลานชาย อ่านหนังสือนิทานให้ฟัง น้ำนั่งฟังหลานอ่านอย่างสนใจ พร้อมทั้งคอยช่วยสะกดคำบ้างในบางคำที่หลานอ่านไม่ได้ หลานชายมีความตั้งใจและพยายามที่จะอ่าน และสะกดเอง น้ำคอยดูแลช่วยเหลือโดยไม่มีคำตำหนิ และยังให้กำลังใจด้วยการนั่งอยู่กับหลานและคอยช่วยเหลือแสดงถึงความสนใจฟัง

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 น้ำประทับใจในความตั้งใจ ของหลาน ที่พยายามอ่านหนังสือด้วยตนเอง เด็กมีกำลังใจอยากอ่านด้วยตนเองให้ได้ การแสดงออกของหลาน

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 8 : กิจกรรมรักนะจะบอกให้

น้ำและหลานชาย เขียนความรู้สึกที่ดีมีต่อกันลงในแผ่นกระดาษรูปหัวใจ หลานชาย และน้ำ เขียนข้อความลงกระดาษรูปหัวใจคนละแผ่น ทุกคนมีสีหน้าที่แสดงถึงความสุข ยิ้มแย้มสนุกสนาน ได้ข้อความจากครอบครัวที่ ดังนี้

ข้อความที่น้ำเขียนให้หลาน “ขอให้เรียนหนังสือสอบได้ที่ 1 ของห้องนะ”

ข้อความที่หลานชายเขียนให้น้ำ “ขอให้มีความสุขตลอดไป”

สรุปผลภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม ครอบครัวที่ 6 ได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวตนเองหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม น้ำเด็กได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวว่า ความสัมพันธ์กับหลานดีขึ้น น้ำจะคอยสอบถามความรู้สึกของหลานมากขึ้น แสดงความรักความห่วงใยกับหลานเพื่อให้หลานได้รับรู้ถึงความรักความเอาใจใส่ และมีการชมเชย เมื่อ

หลานมีพฤติกรรมที่ดี ในด้านการเรียนน่าจะคอยเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ หลานมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น สนใจ และตั้งใจเรียนมากขึ้นมีความพยายามที่จะเรียนให้ดีขึ้น แสดงถึงความสัมพันธ์ของครอบครัว มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

ครอบครัวที่ 7

ประวัติครอบครัว

ครอบครัวที่ 7 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 คน มีตา ยาย หลานชาย 2 คน หลานสาว 2 คน ตา ยาย ประกอบอาชีพทำนา พ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้างที่กรุงเทพฯ ซึ่งจะกลับไปเยี่ยม ประมาณปีละ 1 ครั้ง หลานชายเป็นคนร่าเริง ผลการเรียนปานกลาง

ความสัมพันธ์ของครอบครัวก่อนการทดลอง

กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาตา ยาย จะไม่ให้ความสำคัญมากนักเพราะไม่สามารถจะอธิบายให้หลานเข้าใจได้เพราะตาจะชอบดื่มเหล้า ส่วนยายจะทะเลาะกับตาบ่อย และยังมีความเชื่อแบบเดิมคือผลักภาระให้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอน

ครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมครบทั้ง 8 กิจกรรม สมาชิกของครอบครัวมาร่วมกิจกรรมครั้งละ 3 คน โดยการสลับกันระหว่างตา กับยาย แจ็ก และฟ้า

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 : กิจกรรมสัญญาใจ

หลานทั้งสองคนช่วยกันลงมือวาดรูปภาพตัวการ์ตูนสมาชิกในครอบครัว โดยมีตาคอยบอกให้หลานตั้งใจวาดภาพให้สวยๆ แสดงความคิดเห็นร่วมกับหลาน และช่วยหลานระบายสี ตา กับหลานช่วยกันคิดการตั้งชื่อภาพ และเลือกสีที่จะระบายลงในตัวการ์ตูน ตากับหลานมีโอกาสได้ปรึกษากันและได้พูดคุยกัน และเขียนสิ่งที่ตัวเองต้องการ และสิ่งที่อยากจะทำให้พ่อแม่ลงได้ภาพ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 ตา มีการพูดคุยและช่วยหลานทำกิจกรรม และชื่นชมในผลงานที่ทำร่วมกันด้วยความตั้งใจ ทำให้ทุกคนมีโอกาสดูได้แสดงความคิดเห็นความคิดของตนเอง ทำให้ ตาได้เรียนรู้ ยอมรับในความรู้สึก และพัฒนาการของหลานมากขึ้น ทุกคนประทับใจจากข้อความที่ทุกคนให้ไว้ต่อกันในแผ่นรูปภาพครอบครัว และที่สำคัญคือการที่ตาหันมาให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมร่วมกันกับหลานมากขึ้น

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 : กิจกรรมสื่อแทนใจ

ตากับหลานช่วยกันห่อของขวัญ โดยหลานชายเป็นคนพับห่อ หลานสาวช่วยพี่ชายจับ ส่วนตาเป็นคนตัดสก็อตเทปให้ แล้วหลานสาวเป็นคนผูกริบบิ้น จากการแบ่งหน้าที่กันในการทำกิจกรรม ทำให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการห่อของขวัญ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 ทำให้ตาได้พูดคุยกับหลานมากขึ้น หลานกล้าพูดคุย โกลัซติดกันมากขึ้น มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเด็กดีใจที่ได้รับของขวัญที่ตนเองห่อจาก ผู้ปกครอง

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 : กิจกรรมสายใยรัก

ระหว่างนั่งดูวิดีโอ ซีดี ชุดการให้กำเนิด หลานสาว และหลานชายจะนั่งแยกจากตาไปนั่งร่วมกับเพื่อนที่หน้าจอเพราะอยากวิดีโอใกล้ๆ และภายหลังจากดูจบแล้ว หลานจะกลับมานั่งกับตา โดยตาได้มีโอกาสพูดคุยกับหลาน พร้อมทั้งให้การอบรมสั่งสอน อยากเห็นหลานตั้งใจเรียน และเป็นคนดี จากนั้นหลานชาย และหลานสาวนั่งลงกับพื้นแล้วก้มลงไหว้ตาพร้อมกัน ตาซึ่งเป็นผู้รับไหว้จากหลานชายมีสีหน้ายิ้มแย้มอย่างมีความสุขที่เห็นหลานทำในสิ่งที่ดีงาม พร้อมทั้งเอามือลูบหัวหลานทั้งสองคน

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 ตาพูดคุยด้วยสีหน้ายิ้มแย้มประทับใจในการแสดงออกที่ดีของหลานชายและหลานสาว ทั้งหลานสาว และหลานชายยิ้มแย้มภูมิใจ และประทับใจที่ได้ทำสิ่งที่ดีงาม

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 : กิจกรรมฝันของพ่อแม่

ตาเป็นผู้ที่อ่านคำศัพท์ภาษาไทย ให้หลานๆ เขียนตามคำบอก หลานเขียนตามคำศัพท์ตามที่ตาเป็นคนอ่าน และในขณะที่หลานเขียนตามคำบอก ตาจะคอยบอกถ้าหลานเขียนไม่ได้ ทำให้ตาได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความรู้ความสามารถของหลาน ภายหลังจากเขียนตามคำบอกเสร็จแล้ว ตาเป็นผู้มอบของรางวัลให้กับหลาน ระหว่างนั้นตาจะให้กำลังใจ กล่าวคำชมเชย เพื่อให้หลานมีความพยายามและตั้งใจมากขึ้น

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 ตามีการปรับเปลี่ยนภาวะอารมณ์ให้มีความอดทนจะไม่ให้มีการตำหนิ และตาประทับใจที่ได้เห็นความตั้งใจของหลานชาย และหลานสาว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับหลาน และสนุกกับกิจกรรม เด็กเกิดความสนใจต่อการเรียน เพราะการที่ตาให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการสอนทำให้เด็กมีที่ปรึกษา และไม่มีการตำหนิ ทำให้หลานสนุก และให้ความสนใจมากขึ้น การให้รางวัลกับหลาน เมื่อทำงานเสร็จทำให้หลานมีกำลังใจ และมีความพยายามมากขึ้น

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 : กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

หลานชาย และหลานสาวฝึกใช้คอมพิวเตอร์โดยมีตานั่งอยู่ด้วย คอยดูการใช้งานคอมพิวเตอร์ของหลาน และเรียนรู้ร่วมกัน ตามที่วิทยากรบรรยาย ตาจะคอยดูหลาน และเป็นทีที่ปรึกษา เมื่อทำงานไม่ทันหลานชาย และหลานสาวจะพยายามฟังตนเอง และแก้ปัญหาเองก่อนในเบื้องต้น โดยการถามจากเพื่อนและมีตาคอยให้กำลังใจ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 ตา กับหลานสามารถพูดคุยกัน เกี่ยวกับเรื่องคอมพิวเตอร์ ได้มากขึ้น และตามีความเข้าใจเพราะมีโอกาสได้เรียนรู้คอมพิวเตอร์ไปพร้อมกับหลาน และเป็น การเปิด โอกาสให้หลานมีบทบาทเป็นผู้นำ รู้จักฟังตนเองและแก้ปัญหาเองหลานชาย สนุกกับ กิจกรรมสื่อสัมพันธ์ และแสดงความสนใจคอมพิวเตอร์เป็นพิเศษ และสนุกกับการฝึกใช้งาน คอมพิวเตอร์

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 : กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

กิจกรรมที่ 6 ชายเข้าร่วมกิจกรรมแทนตา ชาย กับหลานช่วยกัน ค้นหาแผ่นภาพเพื่อนำมาต่อ ภาพจิ๊กซอ ซึ่งทำให้ชายทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความสนุก หลานจะหาภาพได้ไวกว่าชาย ทุกคน เกิดการพูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสนุกสนาน การที่เด็กจะหาภาพต่อได้ไว และตัดสินใจ ในการต่อภาพทำให้เกิดบทบาท ทำให้ชายยอมรับในการตัดสินใจของหลานชาย และหลานสาว

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 ชายได้ปรับเปลี่ยนภาวะอารมณ์ให้เป็นคนใจเย็นไม่ตำหนิ หลาน หลานเกิดการพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน และเกิดความร่วมมือกัน เกิดความใกล้ชิดกันมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ชายเกิดการยอมรับในการตัดสินใจของหลานชาย

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 : กิจกรรมแรงบันดาลใจ

ชายให้หลานชาย อ่านหนังสือนิทานให้ฟังทีละคน ชายนั่งฟังหลานอ่านอย่างสนใจ พร้อมทั้งคอยช่วยสะกดคำบ้างในบางคำที่หลานอ่านไม่ได้ หลานชาย และหลานสาวมีความตั้งใจและ พยายามที่จะอ่าน และสะกดเอง ชายคอยดูแลช่วยเหลือโดยไม่มีคำตำหนิ และยังให้กำลังใจด้วยการ นั่งอยู่กับหลานและคอยช่วยเหลือ แสดงถึงความสนใจฟัง

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 ชายปรับเปลี่ยนอารมณ์ให้มีความอดทนได้ดีขึ้น ชาย ประทับใจในความตั้งใจ ของหลานๆ ที่พยายามอ่านหนังสือด้วยตนเอง เด็กมีกำลังใจอยากจะทำด้วยตนเองให้ได้ การแสดงออกของหลาน ถือเป็นพฤติกรรมที่ดี

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 8 : กิจกรรมรักนะจะบอกให้

ชาย หลานชาย และหลานสาว เขียนความรู้สึกที่ดีมีต่อกันลงในแผ่นกระดาษรูปหัวใจ หลานชาย หลานสาว และชายเขียนข้อความลงกระดาษรูปหัวใจคนละแผ่น ทุกคนมีสีหน้าที่แสดง ถึงความสุข ชื่นยิ้มสนุกสนาน ได้ข้อความจากครอบครัวที่ 7 ดังนี้

ข้อความที่ชายเขียนให้หลาน “อยากเห็นหลานเป็นคนดี และตั้งใจเรียน”

ข้อความที่หลานชายเขียนให้ชาย “ผมจะไม่ดื้อและผมจะตั้งใจเรียน”

ข้อความที่หลานสาวเขียนให้ชาย “หนูรักพ่อรักแม่”

สรุปผลภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม ครอบครัวที่ 7 ได้ประเมินการ เปลี่ยนแปลงของครอบครัวตนเองหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ตาสมิได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของ

ครอบครัวว่า ความสัมพันธ์กับหลานดีขึ้น ดาดีมเหล่าน้อยลง และให้ความสำคัญกับการดูแลเอาใจใส่หลานมากขึ้น มีการชมเชยเมื่อหลานมีพฤติกรรมที่ดี คอยเป็นที่ปรึกษาและหาวิธีแก้ปัญหาด้านการเรียนให้กับหลาน ขยายได้มีการปรับเปลี่ยนด้านอารมณ์ให้ใจเย็น พยายามไม่ใช่คำตำหนิ ทำให้เกิดความใกล้ชิดกันมากขึ้น

ครอบครัวที่ 8

ประวัติครอบครัว

ครอบครัวที่ 8 มีสมาชิกในครอบครัว 7 คน มีตา ชาย หลานสาว 3 คน หลานชาย 2 คน ตาชาย ประกอบอาชีพทำนา พ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้างที่กรุงเทพฯ ซึ่งจะกลับไปเยี่ยมประมาณปีละ 2 ครั้ง หลานสาวเป็นคนร่าเริง ผลการเรียนปานกลาง

ความสัมพันธ์ของครอบครัวก่อนการทดลอง

ครอบครัวที่ 8 มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาตา ชาย จะไม่ให้ความสำคัญมากนักเพราะไม่สามารถจะอธิบายให้หลานเข้าใจได้ และยังมีความเชื่อแบบเดิมคือผลัดภาระให้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอน จึงทำให้มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับหลานน้อยลง

ครอบครัวที่ 8 เข้าร่วมกิจกรรมครบทั้ง 8 กิจกรรม สมาชิกของครอบครัวมาร่วมกิจกรรม 2 คน คือตาเขียน และเฟริน

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 : กิจกรรมสัจฉริยะใจ

หลานสาวลงมือวาดรูปภาพตัวการ์ตูนสมาชิกในครอบครัว โดยมีตานั่งดูหลานวาดและแสดงความคิดเห็นร่วมกับหลาน และช่วยหลานระบายสี ตากับหลานช่วยกันคิดการตั้งชื่อภาพ และเลือกสีที่จะระบายลงในตัวการ์ตูน ตากับหลานมีโอกาสดูปรึกษากันและได้พูดคุยกัน และเขียนสิ่งที่ตัวเองต้องการ และสิ่งที่อยากจะทำให้พ่อแม่ลงได้ภาพ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 ตา มีการทำกิจกรรมร่วมกับหลานได้อย่างสนุกสนาน มีสีหน้ายิ้มแย้ม ประทับใจและชื่นชมในผลงานที่ทำร่วมกันด้วยความตั้งใจ ทำให้ทุกคนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันได้เรียนรู้ ยอมรับในความรู้สึก และพัฒนาการของหลานมากขึ้น ทุกคนประทับใจจากข้อความที่ทุกคนให้ไว้ต่อกันในแผ่นรูปภาพครอบครัว และที่สำคัญคือการที่ตาหันมาให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมร่วมกันกับหลานมากขึ้น

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 : กิจกรรมสื่อแทนใจ

ตากับหลานช่วยกันห่อของขวัญ โดยหลานสาวเป็นคนพับห่อ ส่วนตาเป็นคนตัดสก็อตเทปให้ แล้วหลานสาวเป็นคนผูกริบบิ้น จากการแบ่งหน้าที่กันในการทำกิจกรรมทำให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการห่อของขวัญ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 ตาได้พูดคุยกับหลานมากขึ้น หลานกล้าพูดคุยใกล้ชิดกันมากขึ้น มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเด็กดีใจที่ได้รับของขวัญที่ตนเองห่อจากผู้ปกครอง

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 : กิจกรรมสายใยรัก

ระหว่างนั่งดูวิดีโอ ซีดี ชุดการให้กำเนิด หลานสาว จะนั่งแยกจากตาไปนั่งรวมกับเพื่อนที่หน้าจอเพราะอยากดีวีดีโอใกล้ๆ และภายหลังจากดูจบแล้ว หลานจะกลับมานั่งกับตา โดยตาได้มีโอกาสพูดคุยกับหลาน พร้อมทั้งให้การอบรมสั่งสอน อยากให้หลานเป็นเด็กดี ตั้งใจเรียน จากนั้นหลานสาวนั่งลงกับพื้นแล้วก้มลงไหว้ตา ตาซึ่งเป็นผู้รับไหว้จากหลานชายมีสีหน้ายิ้มแย้มอย่างมีความสุขที่เห็นหลานทำในสิ่งที่ดีงาม พร้อมทั้งเอามือลูบหัวหลาน

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 ตาพูดคุยด้วยสีหน้ายิ้มแย้มกับหลาน ประทับใจในการแสดงออกที่ดีของหลานสาวและหลานสาว ก็รู้สึกภูมิใจ และประทับใจที่ได้ทำสิ่งที่ดีงาม

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 : กิจกรรมฝันของพ่อแม่

ตาเป็นผู้ที่อ่านคำศัพท์ภาษาไทย ให้หลาน เขียนตามคำบอก หลานเขียนตามคำศัพท์ตามที่ตาเป็นคนอ่าน และในขณะที่หลานเขียนตามคำบอก ตาจะคอยบอกถ้าหลานเขียนไม่ได้ ทำให้ตาได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความรู้ความสามารถของหลาน ภายหลังจากเขียนตามคำบอกเสร็จแล้ว ตาเป็นผู้มอบของรางวัลให้กับหลาน ระหว่างนั้นตาจะให้กำลังใจ กล่าวคำชมเชย

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 ตามีความสนิทใกล้ชิดกับหลานมากขึ้น มีความอดทนและไม่มีการตำหนิ และตาได้เห็นความตั้งใจของหลานสาว ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับหลาน ทำให้รู้สึกสนุกกับกิจกรรม เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน เพราะการที่ตาให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการสอนทำให้เด็กมีที่ปรึกษา และไม่มีการตำหนิ ทำให้หลานรู้สึกสนุก และให้ความสนใจมากขึ้น การให้รางวัลกับหลาน เมื่อทำงานเสร็จทำให้หลานมีกำลังใจ และมีความพยายามมากขึ้น

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 : กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

หลานสาวฝึกใช้คอมพิวเตอร์โดยมีตานั่งอยู่ด้วย คอยดูการใช้งานคอมพิวเตอร์ของหลาน และเรียนรู้ร่วมกัน ตามที่วิทยากรบรรยาย ตาจะคอยดูหลาน และเป็นที่ปรึกษา เมื่อทำงานไม่ทันตากับหลานจะเกิดการพูดคุยปรึกษากัน และหลานสาวจะพยายามฟังตนเอง และแก้ปัญหาเองก่อนในเบื้องต้นโดยการถามจากเพื่อนและมีตาคอยให้กำลังใจ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 ตา กับหลานสามารถพูดคุยกัน เกี่ยวกับเรื่องคอมพิวเตอร์ได้มากขึ้น และตามีความเข้าใจเพราะมีโอกาสได้เรียนรู้คอมพิวเตอร์ไปพร้อมกับหลาน และเป็นโอกาสให้หลานมีบทบาทเป็นผู้นำ รู้จักฟังตนเองและแก้ปัญหาเอง หลานสาว สนุกกับ

กิจกรรมสื่อสัมพันธ์ และแสดงความสนใจคอมพิวเตอร์เป็นพิเศษ และสนุกกับการฝึกใช้งานคอมพิวเตอร์

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 : กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

กิจกรรมที่ 6 ตากับหลานสาวช่วยกัน ค้นหาแผ่นภาพเพื่อนำมาต่อภาพจิ๊กซอว์ ซึ่งทำให้ตาทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความสนุก หลานจะหาภาพได้ไวกว่าตา ทุกคนเกิดการพูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสนุกสนาน การที่เด็กจะหาภาพต่อได้ไว และตัดสินใจในการต่อภาพทำให้เกิดบทบาทเด็กเป็นผู้นำ ทำให้ตายอมรับในการตัดสินใจของหลานสาว

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 ตากับ หลานเกิดการพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน และเกิดความร่วมมือกัน เกิดความใกล้ชิดกันมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ ตาเกิดการยอมรับในการตัดสินใจของหลานสาว

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 : กิจกรรมแรงบันดาลใจ

ตาให้หลานสาว อ่านหนังสือนิทานให้ฟัง ตานั่งฟังหลานอ่านอย่างสนใจ พร้อมทั้งคอยช่วยสะกดคำบ้างในบางคำที่หลานอ่านไม่ได้ หลานสาวมีความตั้งใจและพยายามที่จะอ่าน และสะกดเอง ตาคอยดูแลช่วยเหลือ อย่างใจเย็น โดยไม่มีคำตำหนิ และยังให้กำลังใจด้วยการนั่งอยู่กับหลาน และคอยช่วยเหลือ แสดงถึงความสนใจฟัง

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 ตา พุดคุยกับหลานอย่างเป็นกันเองมากขึ้น และประทับใจในความตั้งใจ ของหลาน ที่พยายามอ่านหนังสือด้วยตนเอง เด็กมีกำลังใจอยากจะทำด้วยตนเองให้ได้ การแสดงออกของหลาน ถือเป็นพฤติกรรมที่ดี

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 8 : กิจกรรมรักนะจะบอกให้

ตา และหลานสาว เขียนความรู้สึกที่ดีมีต่อกันลงในแผ่นกระดาษรูปหัวใจ หลานสาว และยายเขียนข้อความลงกระดาษรูปหัวใจคนละแผ่น ทุกคนมีสีหน้าที่แสดงถึงความสุข ยิ้มแย้มสนุกสนาน ได้ข้อความจากครอบครัวที่ 8 ดังนี้

ข้อความที่ตาเขียนให้หลาน “ตารักหลานอยากให้หลานเรียนเก่งๆ”

ข้อความที่หลานสาวเขียนให้ตา “หนูรัก ตา และรักพ่อ รักแม่หนูจะตั้งใจเรียน”

สรุปผลภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม ครอบครัวที่ 8 ได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวตนเองหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ตาเขียนได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวว่า ครอบครัวมีความสัมพันธ์ดีขึ้น ตา ยายให้ความสนใจหลาน และใกล้ชิดกับลูกมากขึ้นกว่าเดิม หลานเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมแล้วหลานรู้จักแบ่งปันรักน้องมากขึ้น มีความพยายาม และมีความสนใจกับการอ่านมากขึ้น หลานมีความมั่นใจมากขึ้น ไม่ขี้อาย เพราะตา ยายคอยให้กำลังใจ เข้าใจความรู้สึกของหลาน และยอมรับ

ในตัวของท่านมากขึ้น แสดงความรัก ความสนใจ และเอาใจใส่ท่านอย่างสม่ำเสมอ และการให้ความสำคัญทางการเรียน ดา ขยายจะสนับสนุนส่งเสริม และเมื่อท่านมีปัญหาจะคอยเป็นที่ปรึกษา และหาวิธีแก้ปัญหาร่วมกัน ทำให้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวได้อย่างชัดเจน

ครอบครัวที่ 9

ประวัติครอบครัว

ครอบครัวที่ 9 มีสมาชิกในครอบครัว 5 คน มีชาย พ่อ แม่ และลูก 2 คน พ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้างในพื้นที่ ลูกสาวคนโตเป็นคนเจียบ ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน ลูกสาวคนเล็กพูดเก่ง และร่าเริง ผลการเรียนปานกลาง

ความสัมพันธ์ของครอบครัวก่อนการทดลอง

ครอบครัวที่ 9 กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่เสริมทางการศึกษาพ่อแม่ จะสอนและแนะนำได้บ้างเล็กน้อย แต่ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการทำงานหารายได้ แม่ทำงานอยู่ในตัวเมืองมีวันหยุดวันเดียวคือวันอาทิตย์ ส่วนพ่อทำงานรับจ้างอยู่ในหมู่บ้าน แต่พ่อไม่จะไม่มึบบทบาทใส่ใจลูกมากนัก โดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษา

ครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมครบทั้ง 8 กิจกรรม สมาชิกของครอบครัวมาร่วมกิจกรรม 4 คน คือ พ่อ แม่ชั้นตรี เหมียว และชมพู

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 : กิจกรรมสัญญาใจ

ลูกสาวคนเล็กลงมือวาดภาพก่อนพี่สาว พ่อ แม่ ช่วยระบายสีรูปภาพตัวการ์ตูนสมาชิกในครอบครัวและแสดงความคิดเห็นร่วมกับลูกในการเลือกสี ลูกสาวช่วยกันคิดการตั้งชื่อภาพ และทุกคนจะเขียนข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่ตัวเองต้องการและสิ่งที่ลูกอยากจะทำให้พ่อแม่ลงได้ภาพ พ่อ แม่ ลูกมีโอกาสได้ปรึกษากันและได้พูดคุยกัน

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 พ่อได้พูดคุยกับลูกมากขึ้น พ่อ แม่คิดว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกับลูกเป็นเรื่องสำคัญ ลูกทำงานร่วมกันด้วยความตั้งใจเพราะมีพ่อแม่คอยเป็นที่ปรึกษา ทำให้ทุกคนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นความคิดของตนเองทำให้พ่อแม่ได้เรียนรู้ ขอมรับในความรู้สึก และพัฒนาการของลูกมากขึ้น ทุกคนมีสีหน้ายิ้มแย้ม ประทับใจจากข้อความที่ทุกคนให้ไว้ต่อกันในแผ่นรูปภาพครอบครัว และที่สำคัญคือการที่พ่อ และแม่หันมาให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมร่วมกันกับลูกมากขึ้น

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 : กิจกรรมล้อแทนใจ

ลูกสาวทั้งสองคนเป็นคนพหุของขวัญ พ่อเป็นคนตัดสต็อกเตปให้ แม่เป็นคนช่วยลูกสาวคนเล็กผูกريبิ้น จากการแบ่งหน้าที่กันในการทำกิจกรรมทำให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการห่อของขวัญ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 ทำให้ทุกคนได้พูดคุยกัน และรู้จักแบ่งหน้าที่กัน ลูกสาวคนโตกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ส่วนพ่อได้มีบทบาทในการทำกิจกรรมกับลูกมากขึ้น พ่อ แม่ ลูกพูดคุยใกล้ชิดกันมากขึ้น มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเด็กดีใจที่ได้รับของขวัญที่ตนเองห่อจากผู้ปกครอง

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 : กิจกรรมสายใยรัก

ระหว่างนั่งดูวิดีโอ ซีดี ชุดการให้กำเนิด ลูกสาวทั้งสองคนจะนั่งแยกจากพ่อ แม่ไปนั่งรวมกับเพื่อนที่หน้าจอเพราะอยากดูวิดีโอใกล้ๆ และภายหลังจากดูจบแล้ว ลูกสาวทั้งสองคนจะกลับมานั่งกับพ่อแม่ โดยพ่อ แม่ได้มีโอกาสพูดคุยกับลูก โดยแม่จะบอกลูกให้รับรู้ว่าลูกเกิดมาจากความรักของพ่อกับแม่ พร้อมทั้งให้การอบรมสั่งสอน และความหวังอยากให้ลูกเป็นเด็กดี ตั้งใจเรียน จากนั้นลูกสาวทั้งสองคนนั่งลงกับพื้นแล้วก้มลงไหว้พ่อ แม่ พร้อมกัน พ่อ แม่ซึ่งเป็นผู้รับไหว้จากลูกสาวมีสีหน้ายิ้มแย้มอย่างมีความสุขที่เห็นลูกสาวทำในสิ่งที่ดีงาม พร้อมทั้งเอามือลูบลูกทั้งสองคน ซึ่งลูกสาวคนโตถึงกับมีน้ำตาคลอ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 ทุกคนในครอบครัวเกิดความใกล้ชิดกันมาก พ่อ แม่รู้สึกประทับใจในการแสดงออกที่ดีของลูกสาว ลูกสาวทั้งสองคนก็รู้สึกภูมิใจ และประทับใจที่ได้ทำสิ่งที่ดีงาม

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 : กิจกรรมฝันของพ่อแม่

แม่เป็นผู้ที่อ่านคำศัพท์ภาษาไทย ให้ลูก เขียนตามคำบอก พ่อนั่งดูลูกเขียนและคอยช่วยเหลือถ้าลูกเขียนไม่ได้ ทำให้พ่อได้มีบทบาทในการทำกิจกรรมกับลูก และทำให้พ่อได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความรู้ความสามารถของลูก ภายหลังจากเขียนตามคำบอกเสร็จแล้ว พ่อ แม่เป็นผู้มอบของรางวัลให้กับลูก และกล่าวคำชมเชย

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 พ่อได้มีบทบาทในการทำกิจกรรมทางการศึกษากับลูก และเข้าใจลูกมากขึ้น อีกทั้งลูกมีความตั้งใจที่ดีในการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ทำให้ทุกคนสนุกกับกิจกรรม เด็กเกิดความสนใจต่อการเรียน เพราะการที่ ทั้งพ่อ และแม่ให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการสอนทำให้เด็กมีที่ปรึกษา และไม่มีคำถาม ทำให้ลูกสนุก และให้ความสนใจมากขึ้น การให้รางวัล เมื่อทำงานเสร็จทำให้ลูกมีกำลังใจ และมีความพยายามมากขึ้น

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 : กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

กิจกรรมที่ 5 แม่เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกับลูกทั้งสองคน ลูกใช้คอมพิวเตอร์โดยมีแม่นั่งอยู่ตรงกลางระหว่างลูกทั้งสองคน คอยดูการใช้งานคอมพิวเตอร์ของลูก และเรียนรู้ร่วมกัน ตามที่วิทยากรบรรยาย เมื่อทำงานไม่ทันแม่ลูกจะเกิดการพูดคุยปรึกษากัน และลูกจะพยายามพึ่งตนเอง และแก้ปัญหาเองก่อนในเบื้องต้น โดยการถามจากเพื่อนและมีแม่คอยเป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 แม่ ลูกสามารถพูดคุยกัน เกี่ยวกับเรื่องคอมพิวเตอร์ได้มากขึ้น และแม่มีความเข้าใจเพราะมีโอกาสดูคอมพิวเตอร์ไปพร้อมกับลูก และเป็นการเปิดโอกาสให้ลูกมีบทบาทเป็นผู้นำ รู้จักพึ่งตนเองและแก้ปัญหาเอง ลูกสาวสนุกกับกิจกรรมสื่อสัมพันธ์ และแสดงความสนใจคอมพิวเตอร์เป็นพิเศษ และสนุกกับการฝึกใช้งานคอมพิวเตอร์

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 : กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

พ่อ แม่ และลูกสาวคนเล็กช่วยกันค้นหาแผ่นภาพเพื่อให้ลูกสาวคนโตเป็นคนต่อภาพ ซึ่งทำให้ทุกคนทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความสนุก หลานจะหาภาพได้ไวกว่าตา ทุกคนเกิดการพูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสนุกสนาน การที่เด็กจะหาภาพต่อได้ไว และตัดสินใจในการต่อภาพทำให้เกิดบทบาทเด็กเป็นผู้นำ ทำให้ตายอมรับในการตัดสินใจของหลานสาว

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 พ่อ แม่ ลูกเกิดการพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน และเกิดความร่วมมือกัน เกิดความใกล้ชิดกันมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ พ่อ แม่เกิดการยอมรับในการตัดสินใจของลูกสาว อีกทั้งกิจกรรมยังทำให้ลูกสาวคนโตกล้าแสดงออกได้มากขึ้นด้วย

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 : กิจกรรมแรงบันดาลใจ

พ่อ แม่ให้ลูก อ่านหนังสือนิทานให้ฟัง พ่อ แม่นั่งฟังลูกอ่านอย่างสนใจ พร้อมทั้งคอยช่วยสะกดคำบ้างในบางคำที่ลูกอ่านไม่ได้ ลูกสาวทั้งสองคนมีความตั้งใจและพยายามที่จะอ่าน ลูกสาวคนโตถึงแม้ว่าจะอ่านได้ช้าแต่ก็มีความตั้งใจอ่านเป็นอย่างดี และพยายามสะกดเอง พ่อคอยดูแลช่วยเหลือ อย่างใจเย็น โดยไม่มีคำตำหนิ และยังให้กำลังใจด้วยการนั่งอยู่กับลูกและคอยช่วยเหลือ แสดงถึงความสนใจฟังเป็นอย่างดี

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 พ่อ แม่ ชมเชยลูกเพราะลูกมีความพยายาม เกิดการพูดคุยกับลูกอย่างเป็นกันเอง และประทับใจในความตั้งใจ ของลูกที่พยายามอ่านหนังสือและสะกดด้วยตนเอง ลูกมีกำลังใจอยากจะทำด้วยตนเองให้ได้ เพราะมีพ่อแม่คอยดูแลอย่างใกล้ชิด

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 8 : กิจกรรมรักนะจะบอกให้

พ่อ แม่ และลูกเขียนความรู้สึกที่ดีต่อกันลงในแผ่นกระดาษรูปหัวใจ ลูกสาวต่างคนต่างเขียน พ่อให้แม่เป็นคนเขียนข้อความลงกระดาษรูปหัวใจคนละแผ่น ทุกคนมีสีหน้าที่แสดงถึงความสุข อิ่มเอมสนุกสนาน ได้ข้อความจากครอบครัวที่ 9 ดังนี้

ข้อความที่พ่อ แม่เขียนให้ลูก

“แม่รักพู่นะแม่อยากให้พู่ขยันเรียนกว่านี้ไม่ให้พู่ขี้เกียจและอยากให้พู่เรียนเก่งๆ”

“แม่รักเหมี่ยวนะอยากให้เหมี่ยวตั้งใจเรียนเป็นเด็กดี”

ข้อความที่ลูกเขียนให้พ่อแม่

“หนูจะเป็นเด็กดีของพ่อและแม่ตลอดไป”

“หนูจะเป็นเด็กดีของพ่อและแม่ตลอดไป”

สรุปผลภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม ครอบครัวที่ 9 ได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวตนเองหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม แม่จันทร์ได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวว่า ครอบครัวมีความสัมพันธ์ดีขึ้น พ่อ แม่เกิดการเปลี่ยนแปลงหันมาให้ความสำคัญกับการดูแลลูกให้ความสนใจลูก และใกล้ชิดกับลูกมากขึ้นกว่าเดิม ลูกเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น รู้สึกรัก พ่อ แม่มากขึ้น ก่อนเข้าร่วม กิจกรรมลูกสาวคนโตเป็นคนขี้อายมาก แต่ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแล้วลูกสาวคนโตกล้าพูดกล้าแสดงออกมากขึ้น เป็นเพราะพ่อแม่ ให้ความใกล้ชิดสนิทสนมมากขึ้น ลูกสาวคนเล็กเป็นคนกล้าพูดกล้าแสดงออก พ่อ แม่ จะคอยแนะนำให้ลูกกล้าในสิ่งที่ควรกล้า ประพฤติตนให้เหมาะสม พ่อ แม่ เริ่มเข้าใจความรู้สึกของลูก และยอมรับในตัวลูกมากขึ้น แสดงความรัก ความสนใจ และเอาใจใส่ลูกอย่างสม่ำเสมอ และการให้ความสำคัญทางการเรียนของลูกพ่อแม่ จะสนับสนุนส่งเสริม และเมื่อลูกมีปัญหาพ่อแม่ จะคอยเป็นที่ปรึกษาและหาวิธีแก้ปัญหาพร้อมกัน ทำให้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวได้อย่างชัดเจน

ครอบครัวที่ 10

ประวัติครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว 4 คน มีตา ยาย แม่ ลูกชาย 1 หลานสาว 1 น้าสาว และน้าเขยประกอบอาชีพทำนา หลานสาวเป็นเด็กกำพร้าพ่อแม่ทำงานรับจ้างที่กรุงเทพฯ จะกลับไปเยี่ยมประมาณปีละ 1 ครั้ง หลานสาวเป็นคนร่าเริง ผลการเรียนปานกลาง

ความสัมพันธ์ของครอบครัวก่อนการทดลอง

กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน หลานสาวจะเรียกน้าว่าแม่เพราะน้าเปรียบเสมือนตัวแทนของแม่ที่แท้จริง เป็นเพราะแม่ที่แท้จริงนานๆจะกลับมาเยี่ยม ส่วนกิจกรรมที่เสริมทางการศึกษาหลานสาวไม่มีใครให้เป็นที่ปรึกษาได้ เพราะครอบครัวยังมีความเชื่อแบบเดิมคือจะฝากให้เป็นภาระของครูผู้สอนและโรงเรียน อีกทั้งทุกคนยังต้องดิ้นรนทำงานหารายได้ จึงทำให้เด็กถูกปล่อยปละละเลยให้เป็นไปตามความสามารถของเด็กเอง

ครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมครบทั้ง 8 กิจกรรม สมาชิกของครอบครัวมาร่วมกิจกรรม 2 คน คือ ป้าทอง และแนน

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 : กิจกรรมสัญญาใจ

หลานสาวลงมือวาด ป้าช่วยระบายสีรูปภาพตัวการ์ตูนสมาชิกในครอบครัวและแสดงความคิดเห็นร่วมกับหลานในการเลือกสี ป้า และหลานสาวช่วยกันคิดการตั้งชื่อภาพ และทุกคนจะเขียนข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่ตัวเองต้องการและสิ่งที่ลูกอยากจะทำให้พ่อ แม่ลงได้ภาพ ป้า กับหลานสาวมีโอกาสได้ปรึกษากันและได้พูดคุยกัน

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 ป้า กับหลานสาวได้พูดคุยกันมากขึ้น ป้าคิดว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกับหลาน ทำให้เราได้ใกล้ชิดกัน และยังได้เห็นหลานสาวทำกิจกรรมอย่างมีความสุข และทำด้วยความตั้งใจ เพราะมีคนคอยดูแลใกล้ชิดและยังทำให้ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ได้เรียนรู้ความรู้สึก และพัฒนาการของหลานมากขึ้น

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 : กิจกรรมสื่อแทนใจ

หลานสาวเป็นคนพับห่อของขวัญป้าช่วยจับและให้แนนติดสก็อตเทป เสร็จแล้วหลานสาวเป็นคนผูกริบบิ้น ทั้งป้าและหลานเกิดการร่วมมือกันจากการแบ่งหน้าที่กันในการทำกิจกรรมทำให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการห่อของขวัญ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 2 ทำให้ป้ากับหลานเกิดความร่วมมือกัน และรู้จักแบ่งหน้าที่กัน หลานสาวกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ป้าได้มีบทบาทในการทำกิจกรรมร่วมกับหลานและได้พูดคุยใกล้ชิดกันมากขึ้น มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเด็กรู้สึกดีใจที่ได้รับของขวัญที่ตนเองห่อจากผู้ปกครอง

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 : กิจกรรมสายใยรัก

ระหว่างนั่งดูวีดีโอ ซีดี ชุดการให้กำเนิด หลานสาวจะนั่งแยกจากป้าไปนั่งร่วมกับเพื่อนที่หน้าจอเพราะอยากดูวีดีโอใกล้ๆ และภายหลังจากดูจบแล้ว หลานสาวจะกลับมานั่งกับป้า ทำให้ป้าได้โอกาสพูดคุยกับถึงเรื่องที่ได้จากการดูวีดีโอว่าทุกคนเกิดมาด้วยความยากลำบาก พร้อมทั้งอบรมสั่งสอน และบอกความหวังอยากให้หลาน ตั้งใจเรียน จากนั้นหลานสาวจึงนั่งลงกับพื้นแล้วก้มลงไหว้ป้าซึ่งเปรียบเสมือนแม่ของผู้เป็นหลานเป็นผู้รับไหว้จากหลานสาวมีสีหน้ายิ้มแย้มอย่างมีความสุขที่เห็นหลานสาวทำในสิ่งที่ดีงาม

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 3 ป้ากับหลานเกิดความใกล้ชิดกันมากป้าประทับใจในการแสดงออกที่ดีของหลานสาว หลานสาวก็รู้สึกภูมิใจ และประทับใจที่ได้ทำสิ่งที่ดีงาม

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 : กิจกรรมฝันของพ่อแม่

ป้าเป็นผู้ที่อ่านคำศัพท์ภาษาไทย ให้หลานสาว เขียนตามคำบอก และคอยช่วยเหลือถ้าหลานสาวเขียนไม่ได้ ทำให้ป้าได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความรู้ความสามารถของหลาน ภายหลังจากเขียนตามคำบอกเสร็จแล้ว ป้าเป็นผู้มอบของรางวัลให้กับหลาน

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 4 ป้าได้มีบทบาทในการทำกิจกรรมทางการศึกษากับหลานสาว และเข้าใจหลานสาวมากขึ้น อีกทั้งป้าได้เห็นหลานสาวมีความตั้งใจที่ดี เพราะป้าได้เข้ามามีส่วนร่วม ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน เพราะการที่ป้าให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการสอนทำให้เด็กมีที่ปรึกษา และไม่มีการตำหนิ ทำให้เด็กรู้สึกสนุก และให้ความสนใจมากขึ้น การให้รางวัล เมื่อทำงานเสร็จทำให้หลานมีกำลังใจ

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 : กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

หลานสาวใช้คอมพิวเตอร์โดยมีป้านั่งข้างๆ คอยดูการใช้งานคอมพิวเตอร์ของหลาน และเรียนรู้ร่วมกัน ตามที่วิทยากรบรรยาย เมื่อทำงานไม่ทันป้ากับหลานสาวจะเกิดการพูดคุยปรึกษากัน และหลานจะพยายามพึ่งตนเอง และแก้ปัญหาเองก่อน ในเบื้องต้น โดยการถามจากเพื่อนและมีป้าคอยเป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจ

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 5 ป้าและหลานสาวสามารถพูดคุยกัน เกี่ยวกับเรื่องคอมพิวเตอร์ได้มากขึ้น และป้ามีความเข้าใจเพราะมีโอกาสดูแลเรียนรู้คอมพิวเตอร์ไปพร้อมกับหลานสาว และเป็นการเปิดโอกาสให้ลูกมีบทบาทเป็นผู้นำ รู้จักพึ่งตนเองและแก้ปัญหาเอง หลานรู้สึกสนุกกับกิจกรรมสื่อสัมพันธ์ และแสดงความสนใจคอมพิวเตอร์เป็นพิเศษ และสนุกกับการฝึกใช้งานคอมพิวเตอร์

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 : กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

ป้า และหลานสาวช่วยกันค้นหาแผ่นภาพเพื่อนำมาต่อภาพจิ๊กซอล เมื่อเลือกได้แล้ว หลานสาวจะเป็นคนต่อ ซึ่งทำให้ทุกคนทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความสนุก และเกิดความร่วมมือกันระหว่างป้ากับหลาน หลานจะหาภาพได้ไวกว่าป้า ทุกคนเกิดการพูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสนุกสนาน การที่เด็กจะหาภาพต่อได้ไว และตัดสินใจในการต่อภาพทำให้เกิดบทบาทเด็กเป็นผู้นำ ทำให้ป้ายอมรับในการตัดสินใจของหลานสาว

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 6 ป้า กับหลานสาวเกิดการพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน และเกิดความร่วมมือกัน เกิดความใกล้ชิดกันมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ ป้าเกิดการยอมรับในการตัดสินใจของหลานสาว

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 : กิจกรรมแรงบันดาลใจ

ป้าให้หลานสาวอ่านหนังสือนิทานให้ฟัง ป้านั่งฟังหลานอ่านอย่างสนใจ พร้อมทั้งคอยช่วยสะกดคำบ้างในบางคำที่หลานอ่านไม่ได้ หลานสาวมีความตั้งใจและพยายามที่จะ และพยายามสะกดเอง โดยมีป้าคอยดูแลช่วยเหลือ และยังให้กำลังใจด้วยการนั่งอยู่กับหลานสาว แสดงถึงความสนใจฟังเป็นอย่างดี

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมที่ 7 ป้า กับหลานเกิดการพูดคุยกับลูกอย่างเป็นกันเอง และประทับใจในความตั้งใจ ของหลานที่พยายามอ่านหนังสือและสะกดด้วยตนเอง หลานมีกำลังใจที่ดี ทำให้อยากจะอ่านด้วยตนเองให้ได้ เพราะมีป้าคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

การเข้าร่วมกิจกรรมที่ 8 : กิจกรรมรักนะจะบอกให้

ป้า และหลานเขียนความรู้สึกที่ดีมีต่อกันลงในแผ่นกระดาษรูปหัวใจ ป้า และหลานสาวเขียนข้อความลงกระดาษรูปหัวใจคนละแผ่น ทุกคนมีสีหน้าที่แสดงถึงความสุข ยิ้มแย้มสนุกสนาน ได้ข้อความจากครอบครัวที่ 10 ดังนี้

ข้อความที่ป้าเขียนให้หลาน

“แม่ขอให้ลูกเป็นเด็กดีให้เรียนเก่งๆ”

ข้อความที่หลานเขียนให้ป้าผู้เปรียบเสมือนแม่

“หนูจะไม่ทำให้แม่เสียใจ หนูจะตั้งใจเรียน หนูจะเป็นคนดี”

สรุปผลภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 8 กิจกรรม ครอบครัวที่ 10 ได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวตนเองหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ป้าทองได้ประเมินการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวว่า ครอบครัวมีความสัมพันธ์ดีขึ้น ป้าเกิดการเปลี่ยนแปลงหันมาให้ความสำคัญกับการดูแลให้ความสนใจหลานมากขึ้น หลานเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น มีกำลังใจ ตั้งใจเรียนมากขึ้น ป้าเริ่มเข้าใจความรู้สึกของหลาน และยอมรับในตัวหลานมากขึ้น แสดงความรัก ความสนใจ และเอาใจใส่หลานในทุกเรื่อง รวมถึงการให้ความสำคัญทางการเรียนของหลาน ป้าจะสนับสนุนส่งเสริม และเมื่อลูกมีปัญหาป้า จะคอยเป็นที่ปรึกษาและหาวิธีแก้ปัญหา ร่วมกัน ทำให้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวได้อย่างชัดเจน หลานได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวไม่รู้สึกเหงา ซอ แม่

จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ทั้ง 8 กิจกรรม ทำให้สมาชิกในครอบครัวได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น เกิดการยอมรับ และเข้าใจความรู้สึกความสามารถของสมาชิกในครอบครัว ยอมรับฟังความคิดเห็น เกิดความรักและเห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน อีกทั้งกิจกรรมดังกล่าวได้นำกระบวนการให้ความรู้

ทางการศึกษามาใช้เป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งทำให้ผู้ปกครองได้รับรู้ถึงพัฒนาการของเด็ก และเกิดการยอมรับความรู้ ความสามารถของเด็ก และฝึกการใช้เหตุผลในการดำเนินหรือให้รางวัล กิจกรรม ดังกล่าวยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก เพราะเมื่อพ่อแม่แสดงพฤติกรรมที่ดีต่อลูก และแสดงออกถึงความรักความเอาใจใส่ ลูกจะเกิดความสนใจและพยายามตั้งใจทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ยกตัวอย่างเช่น กิจกรรมแรงบันดาลใจ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กจะต้องอ่านหนังสือให้ผู้ปกครองฟัง จากการสังเกต พบว่า เด็กจะเกิดความพยายามอ่านหนังสือให้ถูกต้องมากที่สุด และพยายามที่จะสะกดคำอ่านเอง ขณะที่ผู้ปกครองจะคอยชี้แนะและฟังด้วยปฏิกิริยาที่สนใจ เป็นต้น

สรุปผลจากการสังเกต ผู้ปกครองกับเด็กมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น พยายามที่จะทำกิจกรรมและทำความเข้าใจกิจกรรมร่วมกับเด็กอย่างตั้งใจ มีการยับยั้งอารมณ์และลดการใช้ความรุนแรงต่อเด็ก พยายามปรับตัว แสดงความสนใจ และความรักความอบอุ่นกับเด็กมากขึ้น ด้านพฤติกรรมเด็กแสดงออกมาในทางที่ดี ด้วยการตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบ อีกทั้งครอบครัวมีการพูดคุยกัน ซักถามความรู้สึกร่วมกันและกันมากขึ้น มีการแสดงออกถึงความชื่นชม การยอมรับ และการแสดงออกถึงความรัก ความเอาใจใส่ ด้วยการกอด การให้รางวัล การชมเชยเมื่อลูกทำสิ่งที่ดี ซึ่งแยกเป็นแต่ละกิจกรรมดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสัญญาใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกในแต่ละครอบครัวได้ฝึกการยอมรับและทำความเข้าใจกับความรู้สึกของผู้อื่น

กิจกรรมสัญญาใจ เป็นกิจกรรมที่เชื่อมความสัมพันธ์ระดับครอบครัว เกี่ยวกับการสื่อสารภายในครอบครัว เน้นให้สมาชิกในแต่ละครอบครัว ได้ฝึกการสื่อสารเกี่ยวกับความรู้สึกของตนเอง แลฝึกที่จะยอมรับและทำความเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น

ลักษณะของกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กและผู้ปกครองช่วยกันวาดภาพซึ่งจะเล่าถึงสมาชิกในครอบครัว เขียนบรรยายได้ภาพเช่น พ่อแม่จะทำอะไรเพื่อลูก เช่นพ่อจะเลิกดื่มเหล้า ลูกอยากจะทำอะไรให้กับพ่อแม่ เช่นตั้งใจเรียนเป็นเด็กดีช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านเป็นต้น พร้อมทั้งร่วมกันตั้งชื่อภาพ ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม ประมาณ 1 ชั่วโมง

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว

จากการสังเกตการณ์ดำเนินกิจกรรมสัญญาใจ พบว่า ทุกครอบครัวให้ความสำคัญกับกิจกรรมเป็นอย่างดี เพราะแต่ละกิจกรรมกำหนดเวลา 1 ชั่วโมง ทำให้สมาชิกแต่ละครอบครัวต้องช่วยกันทำกิจกรรมให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด ซึ่งในขณะที่กำลังทำกิจกรรมนี้นั้นสมาชิกในครอบครัวแต่ละครอบครัวได้เกิดการพูดคุย ประกันกัน ยกตัวอย่างเช่น ตัวการ์ตูนที่จะวาดลงไปบนแผ่นกระดาษที่ใช้เป็นตัวแทนของครอบครัวนั้น ตัวการ์ตูนตัวไหนจะเป็นใคร จะระบายสีอะไร เป็นต้น เสร็จแล้วเมื่อต้องมีการเขียนข้อความบรรยายได้ภาพซึ่งแต่ละคนจะเขียนลงในแผ่นกระดาษซึ่งข้อความดังกล่าวจะเป็นข้อความพันธสัญญาที่ให้ต่อกันระหว่างพ่อ แม่ / ผู้ปกครอง และลูก ซึ่งขณะเขียนบางคนจะปิดบังข้อความไว้แล้วค่อยๆ เปิดออกมาให้สมาชิกในครอบครัวได้อ่าน ขณะนั้นสมาชิกในครอบครัวจะรู้สึกว่าจะต้องลุ้นว่าลูกจะเขียนอะไรให้พ่อแม่ / ผู้ปกครอง และพ่อแม่ จะเขียนอะไรให้ลูก ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจต่อกันระหว่างพ่อแม่ และลูกด้วยความสนุกสนาน หลังจากสมาชิกรับพันธสัญญาที่ได้ให้ไว้ต่อกันแล้ว ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์ครอบครัวเพิ่มเติมเพื่อสื่อให้ ครอบครัวอื่นๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ได้รับรู้ถึงความประทับใจ การให้การยอมรับ และความรู้สึกที่ดีที่มีต่อกันของครอบครัว การตั้งชื่อภาพสมาชิกในครอบครัวทุกคนจะปรึกษากัน ซึ่งจะตั้งชื่อภาพครอบครัวดังนี้ ครอบครัวในฝันของทิว ครอบครัวอบอุ่น ครอบครัวแสนสุข ครอบครัวมหาสนุก ครอบครัวสุขสันต์

จากการสอบถามครอบครัวที่เข้าร่วมกิจกรรม ทุกครอบครัวรู้สึกประทับใจกับข้อความพันธสัญญาที่ให้ต่อกันเกิดการยอมรับและรับฟังความคิดเห็น และเกิดความเข้าใจกับความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น เพราะระหว่างที่ทำกิจกรรมทำให้ทุกคนต้องแสดงความคิดเห็น เกิดการพูดคุยกันของสมาชิกในครอบครัว และรู้สึกประทับใจในคำพูดหรือคำตอบของสมาชิกครอบครัวที่ได้จากการซักถามของวิทยากร

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสื่อแทนใจ

กิจกรรมสื่อแทนใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกในแต่ละครอบครัวเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ในครอบครัว

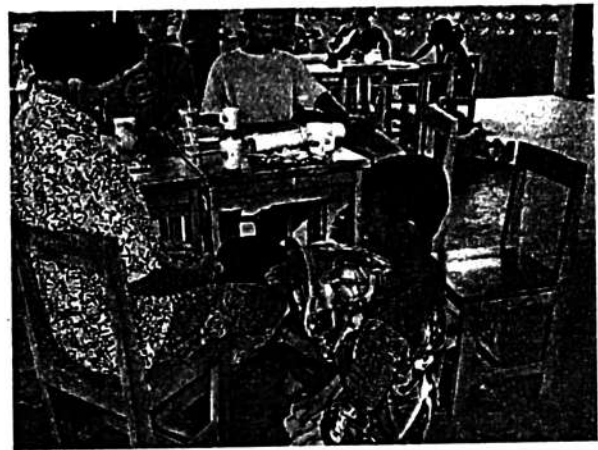
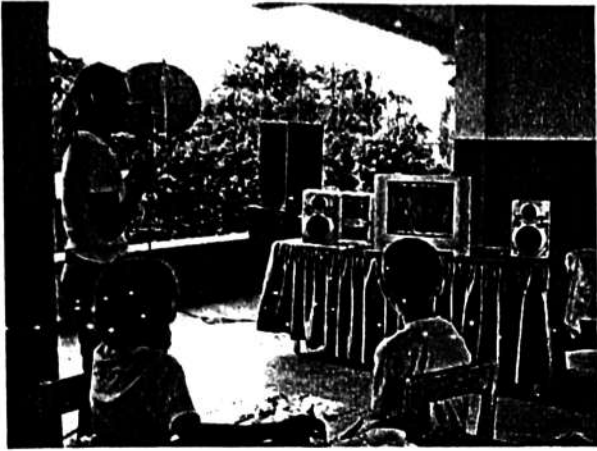
ลักษณะของกิจกรรมสื่อแทนใจ เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองและเด็กช่วยกันห่อของขวัญและผู้ปกครองมอบของขวัญให้เด็ก เพื่อให้เด็กได้รับรู้ว่าตัวเด็กนั้นได้รับความสำคัญจากพ่อแม่ / ผู้ปกครอง ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประมาณ 1 ชั่วโมง

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว

จากการสังเกตระหว่างทำกิจกรรมภายหลังจากได้รับแจกอุปกรณ์จากวิทยากรแล้ว สมาชิกในครอบครัวได้มีการพูดคุยปรึกษากันเกี่ยวกับรูปแบบของของขวัญที่จะออกมาในรูปแบบใด เช่น ห่อให้เป็นรูปเสื้อ หรือจะเป็นรูปแบบสี่เหลี่ยมธรรมดา วัสดุที่ผู้ที่จะทำเป็นแบบไหน เป็นต้น ขณะเดียวกันก็เกิดการแบ่งหน้าที่กันว่าใครจะทำอะไร เช่น แม่เป็นคนผูกริบบิ้น ลูกตัดเทปใสไว้ให้ คนที่เป็นคนห่อ เป็นต้น และเมื่อห่อของขวัญเสร็จแล้ว พ่อแม่ / ผู้ปกครองได้มอบของขวัญนั้นให้กับเด็กเพื่อใช้เป็นสื่อแทนใจในการกระตุ้นให้เด็กได้มีกำลังใจอีกทั้งยังทำให้เด็กรู้สึกว่าเขามีความสำคัญซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้เด็กๆ อยากจะทำตัวเป็นเด็กดีของพ่อแม่ / ผู้ปกครอง

กิจกรรมสื่อแทนใจทำให้สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีส่วนร่วมช่วยกันร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว อีกทั้งยังทำให้เกิดการช่วยเหลือกันระหว่างครอบครัวด้วยในระหว่างทำกิจกรรม

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมสายใยรัก

กิจกรรมสายใยรัก

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครอบครัวได้ฝึกการสื่อสาร โดยไม่มีการตำหนิ และเพื่อกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัว

ลักษณะของกิจกรรมสายใยรักเป็นกิจกรรมที่เด็กและผู้ปกครองดู วีดีโอ ซีดี ชุดการให้กำเนิด ร่วมกันเสร็จแล้วให้ผู้ปกครองถามเด็กเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ได้จากการดูวีดีโอ

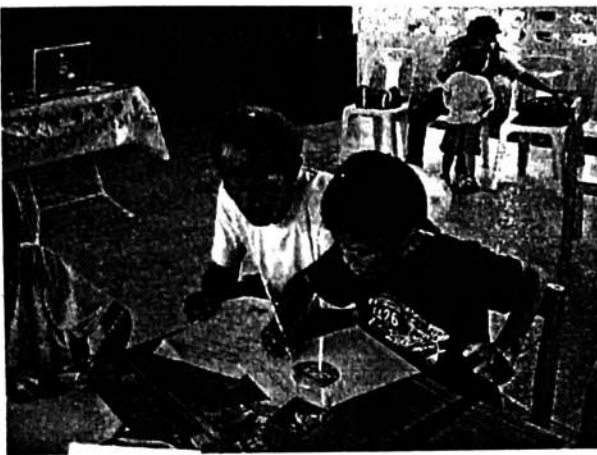
การมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว

จากการสังเกตระหว่างทำกิจกรรมภายหลังจากที่วิทยากรได้เปิด วีดีโอ ซีดี ชุดการให้กำเนิด และวิทยากรบรรยายประกอบ ร่วมกับเปิดเพลงอิมมูน เพลงคำว่าแม่ และเพลงคำน้ำนม สลับกับการบรรยายนั้น เด็กได้ให้ความสนใจเป็นมากพิเศษ จนทำให้ระหว่างนั้นเด็กมานั่งรวมกันอยู่ที่หน้าจอทีวีเพราะความอยากรู้อยากเห็นว่าตัวเองเกิดมาได้อย่างไร จึงทำให้ระหว่างที่ดูนั้นสมาชิกในครอบครัวไม่ได้เกิดการพูดคุยกัน จึงทำให้วิทยากรต้องแก้สถานการณ์ภายหลังจากวีดีโอ จบแล้วจึงให้เด็กกลับไปนั่งกับครอบครัวอีกครั้ง และให้ผู้ปกครองพูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกระหว่างที่ให้กำเนิด ลูกให้ฟังอีกครั้ง และผู้ปกครองถามถึงความรู้สึกของลูกว่ารู้สึกอย่างไร ด้วยการพูดนำของวิทยากร

และเด็กจึงได้รู้ว่าตัวเองนั้นเกิดมาด้วยความยากลำบาก แม่ต้องเจ็บปวดขณะที่เขานั้นกำลังเกิด ทุกคนรู้สึกประทับใจ และเห็นคุณค่าจึงทำให้เด็กทุกคนไหวพ้อ แม่ / ผู้ปกครองเพื่อแสดงความกตัญญู พ่อ แม่ / ผู้ปกครองก็รู้สึกประทับใจที่ถึงการแสดงออกของลูกที่เป็นสมาชิกในครอบครัว

กิจกรรมสายใยรักทำให้สมาชิกในครอบครัวเกิดการสื่อสารได้โดยไม่มีการตำหนิ และยังกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัว

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมฝันของพ่อแม่

กิจกรรมฝันของพ่อแม่

วัตถุประสงค์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการยอมรับและทำความเข้าใจความรู้ ความสามารถของสมาชิกในครอบครัว และฝึกการใช้เหตุผลในการดำเนินหรือให้รางวัล

ลักษณะของกิจกรรมผู้ปกครองอ่านคำศัพท์และเด็กเขียนคำศัพท์ตามคำบอกของผู้ปกครอง เด็กอ่านคำศัพท์ที่เขียนเสร็จแล้วให้ผู้ปกครองฟัง ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

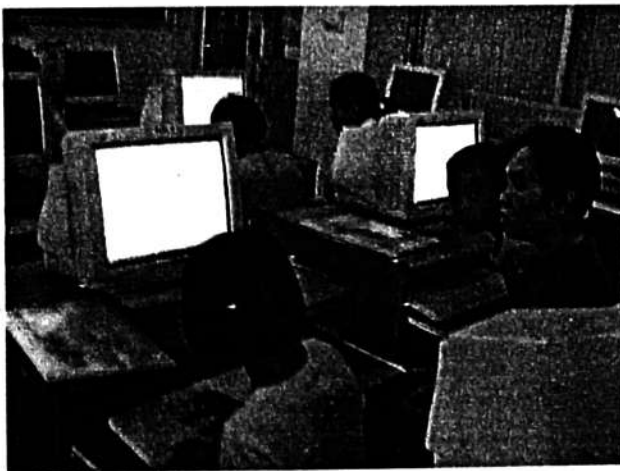
การมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว

จากการสังเกตระหว่างทำกิจกรรมผู้ปกครองจะเป็นผู้อ่านคำศัพท์ แล้วให้เด็กเขียนตามคำบอกซึ่งระหว่างนั้นผู้ปกครองจะได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความรู้ความสามารถของเด็ก ซึ่งบางครั้งเมื่อเด็กเขียนศัพท์บางคำไม่ได้ ผู้ปกครองก็จะช่วยสะกด ในขณะที่เด็กที่เป็นสมาชิกในครอบครัวสามารถเขียนคำศัพท์ได้ถูกหมด หรืออาจมีคำผิดบ้าง ซึ่งภายหลังจากเขียนคำศัพท์เสร็จแล้วจะมีการมอบรางวัลให้เด็กโดยผู้ปกครองเป็นคนมอบให้เด็กเอง ระหว่างนั้นผู้ปกครองบางคนก็จะมีคำบอกสอนกับเด็กด้วย ซึ่งฝึกการใช้เหตุผลในการดำเนิน หรือให้รางวัล

กิจกรรมฝันของพ่อแม่ทำให้สมาชิกในครอบครัวได้เกิดการเรียนรู้ถึงความสามารถของลูก ซึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัว และทำความเข้าใจความรู้ ความสามารถของสมาชิกในครอบครัวอีกทั้ง

ยังได้ฝึกการใช้เหตุผลในการดำเนินในระหว่างที่เด็กเขียนคำศัพท์ตามคำบอก หรือให้รางวัลภายหลังการเขียนคำศัพท์เสร็จแล้ว

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักฟังตนเองและแก้ปัญหา ให้เด็กมีบทบาทเป็นผู้นำและตัดสินใจ และพ่อแม่เป็นผู้ดูแลคอยช่วยเหลือ

ลักษณะของกิจกรรมให้ผู้ปกครองกับเด็กคู่กันและเด็กเป็นตัวหลักในการใช้คอมพิวเตอร์ ผู้ปกครองเป็นคนคอยดูแลและมีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็กและผู้ปกครอง ระยะเวลา 3 ชั่วโมง

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว

จากการสังเกตการณ์ดำเนินกิจกรรมสื่อสัมพันธ์ วิทยากรผู้นำกิจกรรมได้นำการใช้งานโปรแกรมอินเทอร์เน็ต โดยการแนะนำ website ที่เด็กเคยได้รับการอบรมมาแล้วในระหว่างที่เรียน

ในโครงการพัฒนาขีดความสามารถทางการศึกษาเด็ก เพื่อให้เด็ก และนำโปรแกรมและ website ดังกล่าวมาใช้ในกิจกรรมนี้เพื่อให้เด็กได้มีพื้นฐานมาแล้วและเด็กจะสามารถพูดคุยสื่อสารกับพ่อแม่ได้ในระหว่างการอบรม พ่อแม่ / ผู้ปกครองจะนั่งคู่กับเด็กเพื่อเรียนรู้ร่วมกันกับเด็กโดยเด็กเป็นตัวหลักในการใช้งาน ซึ่งสามารถทำให้ผู้ปกครองที่ไม่เคยรู้เรื่องคอมพิวเตอร์เลยจะสามารถพูดคุยกับลูกได้ อีกทั้งยังได้เห็นความสามารถของลูกที่เป็นสมาชิกในครอบครัวด้วย จะเห็นว่าทั้งเด็กและผู้ปกครองมีความสนใจเป็นพิเศษรู้สึกรู้สีกว่าเป็นความรู้ใหม่ที่จะได้เรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน ซึ่งสามารถพูดคุยกันได้มากขึ้นจากช่วงก่อนการทดลองเพราะช่วงก่อนการทดลองผู้ปกครองบางคนไม่มีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เลยเมื่อเด็กได้รับการเรียนการสอนจากโรงเรียนแล้วกลับมาบ้านเขาอยากจะพูดให้พ่อแม่ / ผู้ปกครองฟังแต่ผู้ปกครองไม่สามารถมีประเด็นคำถามหรือคำตอบให้กับเด็กได้

ดังนั้นกิจกรรมสื่อสารสัมพันธ์ทำให้เด็ก พ่อแม่ / ผู้ปกครอง เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และระหว่างนั้นเด็กจะต้องเป็นตัวหลักในการแก้ปัญหา และพึงตนเองเวลาที่ตามวิทยากรบรรยายไม่ทัน อีกทั้งเด็กยังได้มีบทบาทเป็นผู้นำและตัดสินใจ และพ่อแม่จะเป็นผู้ดูแลคอยช่วยเหลือ อีกทั้งยังก่อให้เกิดการช่วยเหลือกันระหว่างครอบครัวด้วยในระหว่างทำกิจกรรม

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้พ่อแม่ได้เรียนรู้และเกิดความเข้าใจร่วมกับลูก และฝึกบทบาทในการให้ลูกเป็นผู้ตัดสินใจ โดยการให้พ่อแม่เป็นผู้ตาม พร้อมทั้งพ่อแม่ได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกับลูก

ลักษณะกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่เด็กและผู้ปกครองร่วมกันต่อภาพจิ๊กซอล ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว

จากการสังเกตกิจกรรมช่วยคิดช่วยทำเป็นกิจกรรมที่ได้เรียนรู้และเกิดความเข้าใจร่วมกับลูก เพราะสมาชิกทุกคนจะช่วยกันต่อภาพจิ๊กซอลและรู้ว่าภาพที่ต่อออกมานั้นจะเป็นภาพอะไร และระหว่างนั้นเด็กส่วนมากจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะเอาตัวไหนต่อตัวไหนเพราะจะเป็นสิ่งที่เด็กเคยเล่นและคุ้นเคยกว่าผู้เป็นพ่อ แม่ / ผู้ปกครอง ทำให้เกิดบทบาทในการให้ลูกเป็นผู้ตัดสินใจ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์ขึ้นในครอบครัว พ่อ แม่ / ผู้ปกครองได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกับลูกด้วย อีกทั้งยังก่อให้เกิดการช่วยเหลือกันระหว่างครอบครัวอีกด้วยในระหว่างทำกิจกรรม

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมแรงบันดาลใจ

กิจกรรมแรงบันดาลใจ

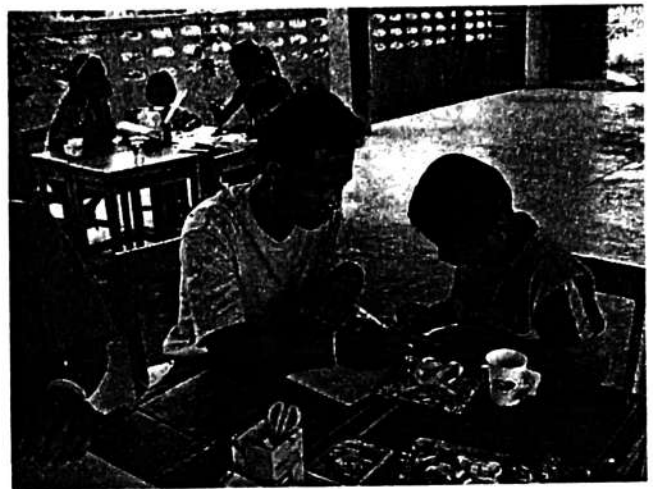
วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี

ลักษณะกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองเป็นผู้หยิบหนังสือยื่นให้เด็ก เด็กอ่านหนังสือให้ผู้ปกครองฟัง เมื่อเด็กอ่านจบแล้วผู้ปกครองกล่าวคำชม

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว

จากการสังเกตกิจกรรมแรงบันดาลใจเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้ปกครองได้มีส่วนกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี เนื่องจากลักษณะกิจกรรมที่เน้นให้ผู้ปกครองเป็นผู้หยิบหนังสือขึ้นให้เด็กอ่านและระหว่างนั้นไม่เพียงแต่ขึ้นหนังสือเท่านั้นผู้ปกครองส่วนใหญ่จะให้คำสอนและให้เหตุผลแก่เด็กก่อนที่จะให้เด็กอ่าน อีกทั้งยังทำให้ผู้ปกครองได้เกิดการรับรู้ถึงระดับความสามารถของเด็ก และคอยบอกเด็กในบางคำที่เด็กอ่านไม่ได้ และผู้ปกครองได้รับฟังด้วยปฏิริยาที่สนใจเด็ก ทำให้เด็กเกิดความพยายามที่จะอ่านให้ถูกต้องมากที่สุด ซึ่งเป็นส่วนที่จะช่วยกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดีได้

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมรักนะจะบอกให้

กิจกรรมรักนะจะบอกให้

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนในการสร้างแรงจูงใจให้กับลูกเพื่อเสริมให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี แสดงความสนใจลูก ชื่นชมลูก และเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก

ลักษณะของกิจกรรมรักนะจะบอกให้ เป็นกิจกรรมที่จัดต่อเนื่องจากกิจกรรมแรงบันดาลใจ ที่ผู้ปกครองได้มีส่วนในการสร้างแรงจูงใจให้กับลูก ด้วยการแสดงความสนใจลูก ชื่นชมลูก และเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและเด็ก ด้วยการเขียนความรู้สึกที่มีต่อกันลงแผ่นกระดาษรูปหัวใจ

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว

จากการสังเกตกิจกรรมรักนะจะบอกให้ทั้งผู้ปกครองและเด็กจะเขียนบรรยายความรู้สึกที่ดีต่อกันลงในแผ่นกระดาษรูปหัวใจ ซึ่งเป็นข้อความที่บอกรักซึ่งกันและกันรวมไปถึงพันธสัญญาที่แต่ละคนอยากจะทำให้กันและกัน

สรุปได้ว่าการเข้าร่วมกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” ทั้ง 8 กิจกรรม ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ครอบครัว ทำให้ครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้น สังเกตได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมของครอบครัวผู้ปกครองกับเด็กมีความใกล้ชิดกัน พยายามที่จะทำกิจกรรม และทำความเข้าใจกิจกรรมร่วมกับเด็กอย่างตั้งใจ ผู้ปกครองพยายามปรับตัวทั้งภาวะอารมณ์ และแสดงความรักความอบอุ่นกับเด็กมากขึ้น ทุกคนมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และสิ่งที่ได้มากกว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวนั้นคือ เกิดการช่วยเหลือกันระหว่างครอบครัวซึ่งเกิดขึ้น โดยไม่ได้คาดหวัง และมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งสังเกตได้ระหว่างการทำกิจกรรมสื่อแทนใจ กิจกรรมสื่อสัมพันธ์ และกิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ชุมชนบ้านท่าสะแบง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครอบครัวที่มีเด็ก อายุระหว่าง 7 – 12 ปี จำนวน 10 ครอบครัว ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะป้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด และเป็นสมาชิกในโครงการพัฒนาขีดความสามารถทางการศึกษาเด็กวัยเรียน

กิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการนำแนวคิดเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัว และแนวคิดพ่อแม่คุณภาพมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เน้นเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1)แบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง 2)แบบสังเกต เพื่อสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ในครอบครัว

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง ประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะป้า อำเภอทุ่งเขาหลวง สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของครอบครัวด้านความรักและความผูกพัน ด้านความใกล้ชิด ด้านการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว ด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร ก่อน และหลังการทดลอง สำหรับลักษณะความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและเด็กทั้ง 5 ด้าน ซึ่งได้แก่ ความรักและความผูกพัน ด้านความใกล้ชิด ด้านการให้เวลาเอาใจใส่กับบุตร ด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร และด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร โดยเฉลี่ยแล้วในด้านความรักและความผูกพันอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.77 เช่นเดียวกับด้านความใกล้ชิดอยู่ในระดับมากเช่นกัน ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.10 และด้านการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัวอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.34 ส่วนในด้านการชื่นชมและให้กำลังใจแก่บุตร อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.60 และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตรอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.60 ผลสรุปว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของครอบครัวด้านความรักและความผูกพัน ด้านความใกล้ชิด ด้านการให้เวลาเอาใจใส่กับสมาชิกในครอบครัว ด้านการชื่นชมและให้กำลังใจ

แก่บุตร ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบุตร หลังการทดลองกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การวิเคราะห์ประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก จากการตอบแบบสอบถามก่อนทดลอง และหลังการทดลอง

พบว่า ภายหลังการทดลองกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว สูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. พฤติกรรมการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ในครอบครัวจากการสังเกต

การเข้าร่วมกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” ทำให้ครอบครัวได้มีโอกาสในการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น เป็นการให้เวลากับสมาชิกในครอบครัว ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี เกิดความรักความผูกพันกันในครอบครัว กิจกรรมช่วยให้เกิดความเข้าใจ และยอมรับความสามารถของสมาชิกในครอบครัว ยอมรับความรู้สึก มีการแสดงออกถึงความรักความเอาใจใส่กันมากขึ้น ผู้ปกครองได้เรียนรู้การเลี้ยงดูลูกที่เหมาะสมและเป็นไปได้ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาทักษะให้กับลูก กระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี ด้วยการแสดงความชื่นชมเมื่อลูกทำสิ่งที่ดี และผู้ปกครองมีทางเลือกที่จะไม่ใช้ความรุนแรงในการดูแลลูก ลดวิธีการดูแลลูกที่ไม่เหมาะสมลง

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะอธิบายถึงประสิทธิผลของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก มีระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อ่ำไพ วิทวิโรจน์ (2548 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินกิจกรรมต่อการพัฒนาครอบครัว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนของพ่อแม่ผู้ปกครองในด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงความสัมพันธ์ในครอบครัว การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแตกต่างกันไปในแต่ละครอบครัว

นอกจากนี้ยังพบว่า กิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้ง ผู้ปกครอง ในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูเด็ก รวมถึงการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของเด็กด้วย การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแต่ละครอบครัวมีความแตกต่าง

กัน ขึ้นอยู่กับการนำไปปรับใช้กับครอบครัว และจากประสบการณ์ของแต่ละครอบครัว ซึ่งพอสรุปผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในครอบครัวได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น สมาชิกของครอบครัวมีความใกล้ชิดกัน และมีการทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น
2. ผู้ปกครองมีการปรับตัว และพยายามให้ความรักความอบอุ่น ให้การดูแลเอาใจใส่เด็กมากขึ้น ปรับปรุงวิธีการอบรมเลี้ยงดู ลดการใช้ความรุนแรงกับเด็ก
3. เด็กมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีความตั้งใจ และมีความรับผิดชอบมากขึ้น รับรู้ถึงพระคุณของบิดา มารดา
4. สมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยสอบถามความรู้สึกกันมากขึ้น
5. มีการแสดงความชื่นชม การแสดงความรักด้วยการแสดงความสนใจ การสบตา การโอบกอด การชมเชยเมื่อลูกทำสิ่งที่ดี การให้รางวัล และยอมรับ เข้าใจความรู้สึกของเด็กมากขึ้น

ข้อสังเกตจากงานวิจัย

ข้อสังเกตที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า การที่ผู้ปกครองได้รับการสนับสนุนข้อมูลต่าง ๆ ในด้านการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ต่อการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับ ผู้ปกครองที่จะพัฒนาทักษะให้กับลูก กิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ทำให้ผู้ปกครองเกิดความคิดในการปรับปรุงวิธีการดูแลลูก การเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมเด็ก รวมถึงความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ทำให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดกันระหว่างผู้ปกครองและเด็ก บางกิจกรรมทำให้ครอบครัวรู้สึกสนุกสนาน และเกิดความสามัคคี เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และด้านพฤติกรรมเด็กเมื่อเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดี เด็กจะพยายามปรับตัวมากขึ้น มีความรับผิดชอบ และเชื่อฟังพ่อแม่มากขึ้น

การดำเนินกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ในระหว่างทำกิจกรรมร่วมกันของครอบครัว พบว่า นอกจากจะเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวแล้ว ยังทำให้ครอบครัวที่เข้าร่วมกิจกรรม เกิดการช่วยเหลือกันระหว่างครอบครัว และพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน เกี่ยวกับการเลี้ยงดูลูก การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำให้เกิดกำลังใจในการดูแลลูก และกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ยังช่วยส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งกับครอบครัวที่เข้าร่วมกิจกรรมในการดูแลสมาชิกในครอบครัว ช่วยให้สมาชิกในครอบครัวมีความสุขและเป็นครอบครัวที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ก่อนนำไปใช้ควรมีการจัดเตรียมทีมวิทยากร ด้วยการจัดฝึกอบรม สัมมนา เพื่อทำความเข้าใจเป้าหมายของกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก
2. ควรเตรียมอุปกรณ์สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมให้เพียงพอ และเหมาะสม
3. การดำเนินกิจกรรม วิทยากรหลักควรชี้แจงถึงบทบาทของผู้ปกครอง และเด็ก ในการทำงานให้มีความเข้าใจก่อน และอธิบายกิจกรรมทุกกิจกรรม เพื่อให้ดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ควรมีการขยายจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน
5. ควรมีการประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เห็นถึงความสำคัญ ของกิจกรรมครอบครัว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ที่สร้างขึ้นไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างอื่น เพื่อดูผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม
2. ควรมีการพัฒนา กิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการพัฒนา กิจกรรมเพื่อนำไปสู่แนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวเพื่อส่งเสริมด้านอื่นๆ เช่น เพื่อป้องกันการใช้สารเสพติด ป้องกันการประพฤตินอที่เหมาะสมของเด็ก เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กมลลา แสงสีทอง. สภาพการณ์ของคนชราในครอบครัวไทย : กรณีศึกษากลุ่มคนชราในสถานสงเคราะห์บ้านบางแค. กรุงเทพมหานคร : แผนกอิสระสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รวมสาสน์, 2530.
- กันยา สุวรรณแสง. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรพิทยา, 2538.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักงาน. การจัดการการศึกษาโดยครอบครัวประสบการณ์ของนานาชาติ. กรุงเทพฯ : เซเว่น พรินติ้ง กรุ๊ป, 2543.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติสำนักงาน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. รายงานพิธีเปิดปีครอบครัวสากล และการประชุมสมัชชาแห่งชาติด้านครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2538.
- คณะอนุกรรมการพัฒนาครอบครัวและสตรี. คุณลักษณะของครอบครัวที่พึงประสงค์. กรุงเทพมหานคร: สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2541.
- จรรยา สุวรรณทัต. "ครอบครัวสัมพันธ์." *คู่มือปริทัศน์*. 6 (มิถุนายน 2523) : 54-56.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ โอเดียนสโตร์, 2526.
- จุฑานาฎ ผดุงเจริญ. อิทธิพลของรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีต่อทัศนคติในการเลือกคู่ครองและการสมรส ศึกษาเฉพาะนักศึกษาปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล. วิทยานิพนธ์. ค.ศ. (บริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ไชยา พรหมวิชิตกุล. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวินัยในตนเองของวัยรุ่น ศึกษาเฉพาะกรณีถูกข้าราชการตำรวจในกรุงเทพมหานครและสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 2541.
- ดวงหทัย นุ่มนวน. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. ทฤษฎีต้นไม้อัจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2535.
- ประคินันท์ อุปรมัย และคณะ. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 17.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2543.
- ประพนธ์ ปิยรัตน์. "การพัฒนาการมีส่วนร่วม", ในเอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการเรื่อง
การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขเอเชีย : มหาวิทยาลัยมหิดล,
2543.
- ประสาธ อิศรปริดา. สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : นำอักษรการพิมพ์, 2538.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์. ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- นงลักษณ์ เอ็มประดิษฐ์. รูปแบบครอบครัวไทยของสังคมสมัยใหม่ : แนวโน้มในอนาคต.
กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- นงเนตร ธรรมบวร. บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา. รายงานการวิจัยประกอบร่าง
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, 2541
- มาลินี จุฑารพ. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอักษรภาพพัฒนา จำกัด, 2537.
- ภัทรา สง่า. "สถานภาพครอบครัวศึกษา." หนังสือชุดโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย
เล่ม 3. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2547.
- รุ่ง แก้วแดง. ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : มติชน, 2542
- วรพร นรเศรษฐาวิวัฒน์. ปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัวต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.
- วิชิต นันทสุวรรณ และจ่านงค์ แรกพิณีจ. บทบาทของชุมชนกับการศึกษา รายงานการศึกษาวิจัย
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. การพัฒนาชุมชนเปรียบเทียบ การพัฒนาชุมชนตามอุดมการณ์ประชาธิปไตย
และคอมมิวนิสต์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2535.
- ศรีทัฬหิม พานิชพันธ์. "สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว." ใน ประมวลบทความวิทยุ, หน้า 116.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527

- ศรีเรือน แก้วกังวาน. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 1-2. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- สาธารณสุขกระทรวง กรมสุขภาพจิต สำนักพัฒนาสุขภาพจิต. 2544 (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก
http://203.157.56.11/2002/topic_body.php?topic_id=6&content_id=5
- สุรางค์ โค้วตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- โสภา ซปีลมันน์. รูปแบบครอบครัวไทยที่พึงปรารถนาในสังคมเมืองในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.
สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2534.
- สมพงษ์ ธนัญญา. แนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวเพื่อส่งเสริมการศึกษาของ
นักเรียนศึกษาเฉพาะกรณี : โรงเรียนปทุมคงคา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคม
สงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม: ครอบครัว: ศาสนา: ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 11.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2543.
- สุธีรา นุ้ยจันทร์. "การศึกษาบทบาทของครอบครัวในการดูแลครอบครัวผู้สูงอายุ : ศึกษาเฉพาะกรณี
ครอบครัวผู้ใช้บริการ ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดงและครอบครัวสมาชิกชมรม
ผู้สูงอายุโรงพยาบาลสงฆ์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- อภิญา เวชชัย. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544.
- อัญมณี สมด้ว. การศึกษาสัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมสั่งสอนลูก
เรื่องทางเพศและการคบเพื่อนต่างเพศ : ศึกษาเฉพาะครอบครัวของนักเรียนหญิงในโรง
เรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการ โครงการสวัสดิ
การสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 2544
- อำไพ วิทวิโรจน์. การศึกษากระบวนการดำเนินกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ ชุมชนวัดประหาระบือ
ธรรม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2548.
- อุดม เหลืองสด. การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการประกัน
คุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ.0564.11/ 1520

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

28 กันยายน 2550

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.เกื้อกูล ชื่นยองอนันต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสุภาพร สิงหาเทพ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลของ “กิจกรรมครอบครัวสวนฝัน” สำหรับเด็ก : กรณีศึกษา ชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบัว อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผศ.ดร.จันทรีวิภา คิลกสัมพันธ์	ประธานกรรมการ
2. รศ.หรรษา ศิวรักษ์	กรรมการ
3. ผศ.สุพิศวง ธรรมพันทา	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโพธิ์ วัฒนานิมิตกุล)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.11/ 1521

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสราภาพ แขวงทริฎฐูฐี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

28 กันยายน 2550

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.สรายุทธ เศรษฐขจร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสุภาพร สิงหาเทพ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประสิทธิผลของ “กิจกรรมครอบครัวสวนฝัน” สำหรับเด็ก : กรณีศึกษา ชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบ้ำ อำเภอู่่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผศ.ดร.จันทร์วิภา คิลกสัมพันธ์	ประธานกรรมการ
2. รศ.ทรงษา ศิวรักษ์	กรรมการ
3. ผศ.สุพิศวง ธรรมพันทา	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไญญ์ วัฒนานิมิตกุล)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศษ.0564.11/ 1532

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

5 ตุลาคม 2550

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านขว้างท่าสะแบง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวศุภาพร สิงหาเทพ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ประสิทธิผลของ "กิจกรรมครอบครัวสวนฝัน" สำหรับเด็ก : กรณีศึกษา ชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบ้ำ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดร้อยเอ็ด" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผศ.ดร.จันทร์วิภา คิลกสัมพันธ์	ประธานกรรมการ
2. รศ.พรรษา ศิวรักษ์	กรรมการ
3. ผศ.สุพิศวง ธรรมพันทา	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโพธิ์ วัฒนานิมิตกุล)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ภาคผนวก ข
ประวัติหมู่บ้าน ชุมชนบ้านท่าสะแบง

ประวัติบ้านท่าสะแบง

บ้านท่าสะแบง หมู่ที่ 4 ตำบลมะบัว อำเภอร่องเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

บ้านท่าสะแบง ก่อตั้งมาประมาณ 600 ปี ผู้ก่อตั้งหมู่บ้านครั้งแรกไม่มีใครทราบชื่อ สาเหตุการตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านท่าสะแบง” นั้น จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในสมัยนั้นสืบเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่า มีต้นไม้ขนาดใหญ่มากต้นหนึ่งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำชี คือ ต้นสะแบงใหญ่ หรือต้นกราด แต่ชื่อที่เรียกกันตามภาษาพื้นบ้าน คือ ต้นสะแบง และในสมัยนั้นการเดินทางคมนาคมไปมาหาสู่กันระหว่างจังหวัดกับจังหวัด อำเภอกับอำเภอ หมู่บ้านกับหมู่บ้าน ต้องอาศัยการเดินทางโดยรถยนต์เกวียน เรือ และการเดินทางด้วยเท้า การเดินทางไปมาหาสู่กันจะต้องข้ามแม่น้ำชี โดยจะต้องมาข้ามแม่น้ำชีบริเวณท่าน้ำซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของสะพานในปัจจุบัน โดยอาศัยเรือแพในการบรรทุกรถยนต์เกวียน ในการข้ามฝั่งจากฝั่งบ้านท่าสะแบงไปยังฝั่งบ้านท่าไคร้ (เขตอำเภอเสลภูมิ) สำหรับราษฎรที่อาศัยอยู่ริมสองฝั่งแม่น้ำชีจะเดินทางไปยังอำเภอหรือจังหวัดร้อยเอ็ด แม้แต่จะเดินทางไปกรุงเทพมหานคร จะต้องนั่งเรือมาขึ้นที่ท่าน้ำบ้านท่าสะแบง เพื่อโดยสารรถยนต์ต่อไป ส่วนราษฎรที่จะนำผลิตผลทางการเกษตรมาขายจะต้องอาศัยเรือบรรทุกผลิตผลมาขาย โดยขึ้นที่ท่าน้ำบ้านท่าสะแบง

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งหมู่บ้านขึ้น ผู้เฒ่าผู้แก่ของหมู่บ้านในสมัยนั้นจึงเห็นพ้องต้องกันว่าจะตั้งชื่อหมู่บ้านว่า หมู่บ้านอะไร ชาวบ้านจึงมีความเห็นพร้อมกันตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านท่าสะแบง ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา เมื่อปี พ.ศ. 2529 บ้านท่าสะแบง ได้แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 7 (เดิม) บ้านท่าสะแบง ซึ่งมีนายจันทรา เอกภูธ เป็นผู้ใหญ่บ้าน และนายสำรอง มะลาจันทร์ ได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 11 (บ้านธารสวรรค์) และเปลี่ยนเป็นหมู่ที่ 7 ในปัจจุบันสำหรับหมู่ที่ 7 (เดิม) ได้เปลี่ยนเป็นหมู่ที่ 4 และต่อมา นายจันทรา เอกภูธ เกษียณอายุ จึงได้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านคนใหม่แทนนายจันทรา เอกภูธ ขึ้นโดยนายละมัย พิมดี และต่อมา นายละมัย พิมดี เกษียณอายุ จึงได้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านคนใหม่แทนนายละมัย พิมดี ขึ้นโดยนายสุนทร เกตุแก้ว เป็นผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2548 นายสุนทร เกตุแก้ว ได้รับคัดเลือกเป็น ผู้ใหญ่บ้านดีเด่นของอำเภอร่องเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับพระราชทานเกียรติบัตรจากกรมการปกครอง

อาณาเขตหมู่บ้าน บ้านท่าสะแบง มีเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	จดเขตหมู่บ้าน บ้านธารสวรรค์
ทิศใต้	จดเขตหมู่บ้าน บ้านนาแพ่ง ตำบลบึงงาม
ทิศตะวันออก	จดแม่น้ำชี
ทิศตะวันตก	จดเขตหมู่บ้าน บ้านห้วยหลิม

รายชื่อผู้ใหญ่บ้าน บ้านท่าสะแบง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

คนที่ 1	นายนนท์	ศิริสาร	
คนที่ 2	นายลี	ศิริสาร	
คนที่ 3	นายเหรียญ	ฤทธิวุธ	
คนที่ 4	นายโต	นิพนธ์นรงค์	
คนที่ 5	นายจันทรา	เอกวุธ	
คนที่ 6	นายละมัย	พิมดี	
คนที่ 7	นายสุนทร	เกตุแก้ว	(ปัจจุบัน)

สถานที่สำคัญของหมู่บ้าน

1. วัด

วัดบ้านท่าสะแบง ครั้งแรกอยู่บริเวณศาลากลางหมู่บ้านต่อมาได้ย้ายมาตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำชี สาเหตุที่ย้ายวัดมาตั้งใหม่ เนื่องจากบริเวณที่ตั้งวัดเดิมนี้มีบริเวณจำกัดและแคบจึงได้ย้ายมาตั้งบริเวณที่ตั้งปัจจุบัน ซึ่งวัดบ้านท่าสะแบงเป็นวัดที่เก่าแก่ ตั้งมาแล้วประมาณ 250 ปี อยู่ในพื้นที่เขตปกครองของบ้านท่าสะแบง หมู่ที่ 4 ซึ่งวัดบ้านท่าสะแบง เป็นที่ประดิษฐานพระธาตุ ซึ่งบรรจุอัฐิของท่านพระครูขันตภิรมย์ ซึ่งมีสมณศักดิ์เป็นพระอุปัชฌาย์ในสมัยนั้น และเป็นพระธาตุที่ศักดิ์สิทธิ์ ในปี พ.ศ. 2549 ทางวัดและชาวบ้านท่าสะแบง ได้ทำการหล่อพระพุทธรูปสูงใหญ่ ขึ้นซึ่งเป็นที่เคารพของลูกหลานชาวบ้านท่าสะแบงและหมู่บ้านใกล้เคียง ปัจจุบันก็เป็นที่ตั้งทำการเจ้าคณะตำบลมะบ้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

2. โรงเรียน

โรงเรียนบ้านท่าสะแบง แต่ก่อนโรงเรียนตั้งอยู่ภายในวัดบ้านท่าสะแบง คือโรงเรียนวัดบ้านท่าสะแบง ซึ่งอาศัยศาลาการเปรียญเป็นที่เรียนหนังสือทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อมาทางราชการได้ย้ายโรงเรียนมาตั้งใหม่ ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน โดยตั้งชื่อโรงเรียนว่า โรงเรียนบ้านกว้างท่าสะแบง ซึ่งรับเด็กนักเรียนจากบ้านท่าสะแบง บ้านกว้างใหญ่ บ้านเขว้าน้อย และบ้านนาแพง ซึ่งปัจจุบันเปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ศาลากลางหมู่บ้าน

ศาลากลางหมู่บ้าน บ้านท่าสะแบง และบ้านธารสวรรค์ มีที่สาธารณประโยชน์ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งคือ ศาลากลางหมู่บ้านซึ่งตั้งอยู่ระหว่างหมู่บ้านทั้งสอง แต่ก่อนบริเวณนี้เป็นที่ตั้งวัดเก่า ต่อมาวัดได้ย้ายออก บริเวณแห่งนี้ชาวบ้านได้ใช้เป็นที่จัดงานหรือทำพิธีสำคัญต่างๆ ทางศาสนาของหมู่บ้าน และปัจจุบันศาลากลางหมู่บ้านได้ใช้เป็นที่ตั้งประปาหมู่บ้าน และสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน

4. โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 แต่เดิมเป็นที่ตั้งโครงการชลประทานทุ่งแซงบาดาล ซึ่งเป็นหน่วยงานของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับแหล่งน้ำ การป้องกันน้ำท่วม และการจ่ายน้ำให้แก่เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด พร้อมทั้งเป็นที่ทำการของ เรือนาคและรถนาถในสมัยนั้น ต่อมาโครงการชลประทานทุ่งแซงบาดาลได้ย้ายที่ทำการไปตั้งอยู่ที่ ชลประทานหนองหญ้าม้า อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเปลี่ยนเป็นโครงการชลประทานจังหวัด ร้อยเอ็ด และปัจจุบันโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2 มีหน้าที่คือ สูบน้ำเพื่อบริการแก่เกษตรกรที่ ประสบปัญหาภัยแล้งในจังหวัดร้อยเอ็ด

บ้านท่าสะแบงเป็นอีกหมู่บ้านหนึ่งที่มีศักยภาพสูงในหลายๆ ด้าน ของกิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งทางธรรมชาติ และบุคลากร โดยเฉพาะเป็นหมู่บ้านที่เป็นแหล่งผลิตพันธุ์ข้าวชั้นดีของจังหวัดร้อยเอ็ด มีงานประเพณีคุ้มโฮมลุ่มน้ำชี ประเพณีไหลเรือไฟ และแข่งเรือยาว ในเทศกาลออกพรรษาของทุกปี การคมนาคม ไฟฟ้า การสื่อสารสะดวก

คำขวัญของหมู่บ้าน บ้านท่าสะแบง

ท่าสะแบงแหล่งท่องเที่ยวดี
ปลากระชัง ฝั่งชีสวย
รวรรื่นไหลเรือไฟ
งานใหญ่ แข่งเรือยาว

ภาคผนวก ค

การดำเนินกิจกรรม “ครอบครัวสานฝัน”

การดำเนินกิจกรรมครอบครัวสานฝัน

กิจกรรมครอบครัวสานฝัน เป็นกิจกรรมหนึ่งในโครงการพัฒนาขีดความสามารถทางการศึกษาสำหรับเด็ก ชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบ้า อำเภอทู่เขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้ครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กซึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัว จึงได้จัดให้มีกิจกรรมครอบครัวสานฝัน ขึ้นในระหว่างดำเนินโครงการ

การเตรียมความพร้อมด้านสถานที่

กิจกรรมครอบครัวสานฝัน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบ้า อำเภอทู่เขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนั้นเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ กับประชาชนในพื้นที่ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการนำเสนอโครงการต่อผู้อำนวยการ โรงเรียน เพื่อขออนุญาตใช้สถานที่หอประชุมและอุปกรณ์โสตฯ จากโรงเรียนบ้านขว้างท่าสะแบง ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบ้า อำเภอทู่เขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด และโรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมครอบครัวสานฝันในครั้งนี้

การเตรียมความพร้อมด้านวิทยากร

ในการดำเนินกิจกรรมครอบครัวสานฝัน ทีมวิทยากรประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ อาจารย์โรงเรียนบ้านขว้างท่าสะแบง ตำบลมะบ้า กิ่งอำเภอทู่เขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้วยการแจ้งเป็นเอกสารชี้แจงกิจกรรมครอบครัวสานฝันทั้ง 8 กิจกรรม การที่อาจารย์โรงเรียนบ้านขว้างท่าสะแบง เข้ามามีส่วนร่วมในทีมวิทยากร ก่อให้เกิดการช่วยเหลือ และพึ่งพาอาศัยกันเองระหว่างหน่วยงานในพื้นที่กับประชาชนในพื้นที่ มุ่งหวังให้การดำเนินการป้องกันปัญหาเด็กในชุมชนและการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวในชุมชน เป็นไปอย่างต่อเนื่องและระยะยาวมากยิ่งขึ้น

บทบาทหน้าที่ของทีมวิทยากรแบ่งออกเป็น

ผู้นำทีม (Team Leader) ผู้นำทีมที่ดูแลรับผิดชอบกระบวนการดำเนินกิจกรรมครอบครัวสานฝัน คือผู้วิจัย ทำหน้าที่หลักคือ รับผิดชอบดูแลภาพรวมของกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยผู้นำทีมต้องคอยสังเกตการณ์ดำเนินงานของผู้ช่วยทีม (Team Workers) และผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินบรรยากาศในการทำกิจกรรมแต่ละช่วงเวลา และคอยช่วยแก้ปัญหา

หรือลดจุดอ่อนในการดำเนินกิจกรรมแต่ละช่วง นอกจากนี้ผู้นำทีม ยังมีหน้าที่ในการประสานจัดการให้กิจกรรมดำเนินไปตามแผนที่วางไว้ รวมถึงการดำเนินการสรุปประเมินผลในแต่ละครั้งของการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรม

ผู้ช่วยทีม (Team Workers) มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยในแต่ละกิจกรรม และคอยสังเกตครอบครัวยุติในระหว่างที่เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อดูว่าพ่อแม่สื่อสารกับลูกอย่างไรและคอยให้คำแนะนำครอบครัวยุติ (Coaching) เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมแต่ละกิจกรรม

การเตรียมความพร้อมของครอบครัว

ครอบครัวที่เข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสานฝัน เป็นสมาชิกในโครงการพัฒนาขีดความสามารถทางการศึกษา สำหรับเด็กทั้งสิ้น 10 ครอบครัว ก่อนดำเนินกิจกรรมครอบครัวสานฝัน ประมาณ 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมครอบครัวสานฝันทั้ง 8 กิจกรรมเพื่อชี้แจงกับสมาชิกทั้ง 10 ครอบครัว พร้อมทั้งสัมภาษณ์และกรอกแบบสอบถามก่อนการทดลองประกอบด้วย

- ความสัมพันธ์ในครอบครัว

สรุปประวัติครอบครัวที่เข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสานฝัน

ในการดำเนินกิจกรรมครอบครัวสานฝันผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และให้ครอบครัวตอบแบบสอบถามก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 10 ครอบครัว ดังนี้

ครอบครัวที่ 1

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 8 คน มีพ่อ แม่ ลูก 2 คน อาศัยอยู่ร่วมกับ ปู่ ย่า ตา ทวด และน้ำพ้อประกอบอาชีพทำนา แม่ประกอบอาชีพเสริมสวย ลูกสาวเป็นคนร่าเริงผลการเรียนค่อนข้างดี ลูกชายชอบเล่นเกมส์ ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน

กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาพ่อแม่ จะมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยเนื่องจากบางอย่างพ่อแม่ไม่สามารถอธิบายได้ เช่น การพูดถึงวิชาคอมพิวเตอร์ หรือวิชาภาษาอังกฤษ หรือภาวะอารมณ์ที่พ่อแม่ต้องมีความอดทนกับลูกชายที่ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน อ่านหนังสือได้บ้างไม่ได้บ้าง ซึ่งทำให้บางครั้งพ่อแม่ ไม่มีความอดทนพอที่จะใช้เวลากับเด็ก

ครอบครัวที่ 2

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 คน มีพ่อ แม่ ลูก 2 คน อาศัยอยู่ร่วมกับ ตา ยาย พ่อประกอบอาชีพรับจ้าง และทำนา แม่ประกอบอาชีพรับเหมาเย็บผ้า ลูกสาวเป็นคนร่าเริงผลการเรียนค่อนข้างอ่อน ลูกชายชอบเล่นเกมส์ ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน

กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน ร้องเพลงคาราโอเกะ เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาพ่อแม่ จะมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย การสอนการบ้านจะผลัดภาระให้กับครูสอนพิเศษ และนอกเหนือจากนั้นคือวิชาคอมพิวเตอร์ หรือวิชาภาษาอังกฤษ พ่อแม่ไม่สามารถอธิบายได้ หรือนำมาเป็นประเด็นในการสนทนากันได้

ครอบครัวที่ 3

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 7 คน มีพ่อ แม่ ลูก 2 คน หลาน 1 คน ตา และยาย พ่อประกอบอาชีพขับรถรับจ้างทั่วไป / รับผิดชอบนักเรียน แม่ประกอบอาชีพขายขนม ลูกสาวเป็นคนชอบพูดคุย ร่าเริง ผลการเรียนปานกลาง ลูกชายเป็นคนสุขุมเพราะจะชอบคลุกคลีอยู่กับพระอาจารย์ที่วัดในหมู่บ้าน รู้จักเก็บออม ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน ใจร้อนสมาธิสั้นทำให้ขาดความรอบคอบ เช่นเวลาให้เขียนหนังสือจะรีบทำเขียนเร็วๆ เพื่อที่จะได้เสร็จไวๆ จึงทำให้เขียนตกหล่นเยอะ ส่วนหลานชายเป็นคนเงียบขรึมน้อย ขี้อาย ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน

กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาพ่อแม่ จะมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย การสอนการบ้านมีบ้างแต่บางอย่างพ่อแม่ไม่สามารถอธิบายหรือให้คำตอบแก่เด็กได้ เช่น การพูดถึงวิชาคอมพิวเตอร์ หรือวิชาภาษาอังกฤษ

ครอบครัวที่ 4

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน มีปู่ ย่า และหลาน 2 คน พ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้าง / พนักงาน โรงงานฯ อยู่ที่กรุงเทพฯ จะกลับไปเยี่ยมประมาณปีละ 1 ครั้ง ปู่ ย่า ประกอบอาชีพทำนา หลานชายคนโตเป็นคนเงียบ สุขุม ผลการเรียนปานกลาง ส่วนหลานชายคนเล็กเป็นคนร่าเริง ขี้เล่น ผลการเรียนค่อนข้างดี

กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาปู่ ย่า จะมีส่วนร่วมน้อย จะผลัดภาระให้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนตามความเชื่อแบบเดิม จึงไม่ได้มีการสอนการบ้านให้กับหลานชายเพราะ ปู่ ย่า ไม่สามารถอธิบายหรือให้คำตอบแก่เด็กได้

ครอบครัวที่ 5

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน มีตา ชาย และหลานสาว 1 คน พ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้างที่กรุงเทพฯ ซึ่งนานๆ จะกลับไปเยี่ยม ตา ชาย ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป หลานสาวเป็นคนร่าเริง ผลการเรียนค่อนข้างดี แต่ขาดทุนทรัพย์ในการส่งเสริมการศึกษาให้กับหลาน

กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาตา ชาย จะมีส่วนร่วมน้อย จะผลักระให้เป็นที่ของครูผู้สอนตามความเชื่อแบบเดิม จึงไม่ได้มีการสอนการบ้านให้กับหลานสาวเพราะ ตา ชาย ไม่สามารถอธิบายหรือให้คำตอบแก่เด็กได้

ครอบครัวที่ 6

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน มีตา ชาย หลานชาย และน้ำ 2 คน ตา ชาย ประกอบอาชีพทำนา น้ำชายและน้ำสะใภ้ประกอบอาชีพรับจ้างในพื้นที่ พ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้างที่กรุงเทพฯ ซึ่งจะกลับไปเยี่ยมประมาณปีละ 1 ครั้ง หลานชายเป็นคนร่าเริง ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน

กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาน้ำจะทำหน้าที่ในการแนะนำหรือสอนการบ้านบ้าง แต่ส่วนใหญ่ยังยึดความเชื่อเดิมคือจะผลักระให้เป็นที่ของครูผู้สอน หลานชายจะมีความใกล้ชิดกับน้ำชาย และน้ำสะใภ้ เพราะน้ำจะเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนพ่อแม่ และสามารถเป็นเพื่อนเล่นกับเด็กได้

ครอบครัวที่ 7

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 คน มีตา ชาย หลานชาย 2 คน หลานสาว 2 คน ตา ชาย ประกอบอาชีพทำนา พ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้างที่กรุงเทพฯ ซึ่งจะกลับไปเยี่ยมประมาณปีละ 1 ครั้ง หลานชายเป็นคนร่าเริง ผลการเรียนปานกลาง

กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาตา ชาย จะไม่ให้ความสำคัญมากนักเพราะไม่สามารถจะอธิบายให้หลานเข้าใจได้ และยังมีความเชื่อแบบเดิมคือผลักระให้เป็นที่ของครูผู้สอน

ครอบครัวที่ 8

สมาชิกในครอบครัว 7 คน มีตา ชาย หลานสาว 3 คน หลานชาย 2 คน ตา ชาย ประกอบอาชีพทำนา พ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้างที่กรุงเทพฯ ซึ่งจะกลับไปเยี่ยมประมาณปีละ 2 ครั้ง หลานสาวเป็นคนร่าเริง ผลการเรียนปานกลาง

กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการศึกษาตา ชาย จะไม่ให้ความสำคัญมากนักเพราะไม่สามารถจะอธิบายให้หลานเข้าใจได้ และยังมีความเชื่อแบบเดิมคือผลักระให้เป็นที่ของครูผู้สอน

ครอบครัวที่ 9

สมาชิกในครอบครัว 5 คน มีชาย พ่อ แม่ และลูก 2 คน พ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้างในพื้นที่ ลูกสาวคนโตเป็นคนเจ็บ ผลการเรียนค่อนข้างอ่อน ลูกสาวคนเล็กพูดเก่ง และร่าเริง ผลการเรียนปานกลาง

กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่เสริมทางการศึกษาพ่อแม่ จะสอนและแนะนำได้บ้างเล็กน้อย เพราะไม่สามารถอธิบายในวิชาสมัยใหม่ได้

ครอบครัวที่ 10

สมาชิกในครอบครัว 4 คน มีตา ชาย แม่ ลูกชาย 1 หลานสาว 1 น้ำสาว และน้ำเขยประกอบอาชีพทำนา หลานสาวเป็นเด็กกำพร้าพ่อแม่ทำงานรับจ้างที่กรุงเทพฯ จะกลับไปเยี่ยมประมาณปีละ 1 ครั้ง หลานสาวเป็นคนร่าเริง ผลการเรียนปานกลาง

กิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว คือการดูทีวีร่วมกัน เป็นประจำทุกวัน ส่วนกิจกรรมที่เสริมทางการศึกษาพ่อแม่ จะสอนและแนะนำได้บ้างเล็กน้อย เพราะไม่สามารถอธิบายในวิชาสมัยใหม่ได้ และยังมีความเชื่อแบบเดิมคือจะผลัดให้เป็นภาระของครูผู้สอนและโรงเรียน

การดำเนินกิจกรรมครอบครัวสานฝัน

ในการดำเนินกิจกรรมครอบครัวสานฝัน มีครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 10 ครอบครัว และได้รับการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามจากผู้วิจัยก่อนการทดลองกิจกรรมแล้ว กิจกรรมครอบครัวสานฝันมีทั้งหมด 8 กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสัญญาใจ

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสื่อแทนใจ

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมสายใยรัก

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมฝันของพ่อแม่

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมสื่อสัมพันธ์

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมแรงบันดาลใจ

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมรักนี้จะบอกให้

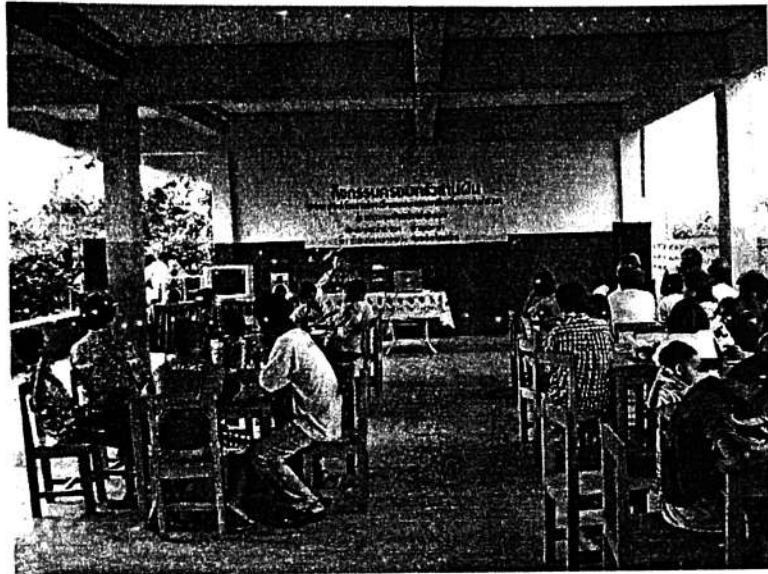
สถานที่ในการดำเนินการ

สถานที่จัดกิจกรรมครอบครัวสานฝัน คือ หอประชุมโรงเรียนบ้านขว้างท่าสะแบง ตำบลมะบ้า กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง และกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมสื่อสัมพันธ์ ใช้สถานที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งทั้งสองโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ของชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียงชุมชน จึงเป็นการสะดวกในการเดินทางมาร่วมกิจกรรม รวมทั้งอาจารย์ของโรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียนที่เป็นทีมงาน/ผู้ช่วยวิทยากร และสะดวกต่อผู้วิจัยในการประสานงานขอใช้สถานที่

การบริหารกิจกรรมครอบครัวสานฝันทั้ง 8 กิจกรรม

ในการดำเนินกิจกรรมครอบครัวสานฝันแต่ละครั้ง เมื่อครอบครัวมาถึงหอประชุมจะได้มีการลงทะเบียน แจงรายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งผู้ปกครอง และเด็ก พร้อมทั้งระบุความสัมพันธ์ และจัดให้นั่งเป็นกลุ่มครอบครัว

การดำเนินกิจกรรมครอบครัวสานฝัน

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านขวังท่าสะแบงกล่าวเปิดงาน

ทีมงาน (อาจารย์โรงเรียนบ้านขวังท่าสะแบง)

ผู้วิจัยอธิบายกิจกรรม

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามก่อนและหลังการทดลอง

แบบสอบถาม

เรื่อง ประสิทธิผลของ “กิจกรรมครอบครัวสานฝัน” สำหรับเด็ก :
กรณีศึกษาชุมชนบ้านท่าสะแบง ตำบลมะบ้ำ อำเภอกู่เงาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

โดย

นางสาวสุภาพร สิงหาเทพ

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ข้อมูลความสัมพันธ์ในครอบครัว

คำชี้แจง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ กรุณาตอบคำถามทุกข้อตาม
ความเป็นจริงและตามความรู้สึกของท่าน โดยท่านไม่ต้องใส่ชื่อ ที่อยู่แต่ประการใด ขอรับรองว่า
ข้อมูลทั้งหมดนี้จะเป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบใดๆ กับผู้ตอบแบบสอบถาม

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

คำชี้แจง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องต่อไปนี้
โปรดทำเครื่องหมาย ✓

มีความสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด	=	5	คะแนน
มีความสัมพันธ์ในระดับมาก	=	4	คะแนน
มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง	=	3	คะแนน
มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย	=	2	คะแนน
มีความสัมพันธ์ในระดับน้อยที่สุด	=	1	คะแนน

ความสัมพันธ์ในครอบครัว		ระดับความสัมพันธ์				
		5	4	3	2	1
1	ท่านพบปะกับลูกอย่างน้อยวันละครั้ง					
2	ท่านเป็นที่ปรึกษาแก่ลูกได้เวลาทำการบ้าน					
3	ท่านใช้คำพูดและการกระทำที่แสดงว่ารักและห่วงใยต่อลูกอย่างสม่ำเสมอ					
4	ท่านสามารถพูดคุยกับลูกของท่านทุกเรื่องอย่างตรงไปตรงมา					
5	ท่านและคู่สมรสไม่เคยทะเลาะวิวาทให้ลูกเห็น					
6	ท่านสามารถพูดคุยกับลูกของท่านทุกเรื่องอย่างตรงไปตรงมา					
7	ท่านและลูกของท่านรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
8	ท่านทราบความรู้สึกและความต้องการของลูกท่านและเปิดโอกาสให้ลูกของท่านบอกความรู้สึกและความต้องการของเขา					
9	ท่านเปิดโอกาสให้ลูกได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ของครอบครัว					
10	ท่านทำให้ลูกรู้สึกที่ครอบครัวเป็นแหล่งให้ความสุข ความรักความอบอุ่น					

ความสัมพันธ์ในครอบครัว		ระดับความสัมพันธ์				
		5	4	3	2	1
11	ท่านเอาใจใส่ด้านการเรียนของลูกด้วยการสอบถามเรื่องการเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
12	ท่านจะคอยชักชวนให้ลูกทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียน					
13	ท่านสามารถช่วยเหลือลูกเมื่อเขามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนและการบ้าน					
14	ท่านหมั่นอบรมให้ลูกตระหนักในความสำคัญของการเรียน					
15	ท่านแสดงความชื่นชมบุตรเกี่ยวกับผลการเรียนลูกเป็นประจำ					
16	ท่านจะกล่าวคำชมเชยหรือให้รางวัลแก่ลูกเมื่อเขามีพฤติกรรมที่ดี					
17	ท่านให้การยอมรับและทำความเข้าใจความรู้ความสามารถของลูก					
18	ท่านใช้กลยุทธ์ในการผลักดันให้ผลการเรียนของลูกดีขึ้นด้วยการเสนอรางวัลให้					
19	ท่านจะเข้ามาปลอบใจลูกเมื่อเขารู้สึกผิดหวังเสียใจ					
20	ท่านพบว่า การให้ลูกได้รับการกล่าวชื่นชมจากท่านเกี่ยวกับผลการเรียนลูกมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น					
21	ท่านเอาใจใส่ดูแลพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของลูก					
22	ท่านและคู่สมรสหลีกเลี่ยงการกระทำต่างๆ ที่จะบั่นทอนและเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของลูก					
23	ท่านจะคอยสนับสนุนลูกเมื่อเขาทำกิจกรรม					
24	ท่านมีส่วนผลักดันให้ลูกรู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตัวเอง					
25	ท่านและลูกทำกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำ					

ภาคผนวก จ
แบบสังเกต

แบบสังเกตการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ของครอบครัว ครอบครัวที่

แนวทางการสังเกตการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสัญญาใจ

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้สมาชิกในแต่ละครอบครัวได้ฝึกการยอมรับและทำความเข้าใจกับ
ความรู้สึกของผู้อื่น

- การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับเด็ก

.....
.....
.....
.....
.....

- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก

.....
.....
.....
.....
.....

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสื่อแทนใจ

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้สมาชิกในแต่ละครอบครัวเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม และมีความเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ในครอบครัว

- การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับเด็ก

.....
.....
.....
.....

- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมสายใยรัก

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ครอบครัวได้ฝึกการสื่อสารโดยไม่มีการตำหนิ และเพื่อกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัว

- การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับเด็ก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมฝันของพ่อแม่

วัตถุประสงค์ : เพื่อกระตุ้นให้เกิดการยอมรับและทำความเข้าใจความรู้ ความสามารถของสมาชิกในครอบครัว และฝึกการใช้เหตุผลในการดำเนินหรือให้รางวัล

- การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับเด็ก

.....

.....

.....

.....

.....

- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมสื่อสารสัมพันธ์

วัตถุประสงค์ : เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักฟังตนเองและแก้ปัญหา ให้เด็กมีบทบาทเป็นผู้นำและตัดสินใจ และพ่อแม่เป็นผู้ดูแลคอยช่วยเหลือ

- การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับเด็ก

.....

.....

.....

.....

- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมช่วยคิดช่วยทำ

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้พ่อแม่ได้เรียนรู้และเกิดความเข้าใจร่วมกับลูก และฝึกบทบาทในการให้ลูกเป็นผู้ตัดสินใจโดยการให้พ่อแม่เป็นผู้ตาม พร้อมทั้งพ่อแม่ได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกับลูก

- การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับเด็ก

- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมแรงบันดาลใจ

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนกระตุ้นให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี

- การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับเด็ก

.....

.....

.....

.....

.....

- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมรักนะจะบอกให้

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนในการสร้างแรงจูงใจให้กับลูกเพื่อเสริมให้ลูกมีพฤติกรรมที่ดี แสดงความสนใจลูก ชื่นชมลูก และเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก

- การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับเด็ก

.....

.....

.....

.....

.....

- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ – สกุล	นางสาวสุภาพร สิงหาเทพ	
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 6 ธันวาคม 2520	
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลร้อยเอ็ด	
ที่อยู่ปัจจุบัน	71 หมู่ 4 บ้านท่าสะแบง ตำบลมะบ้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด 45170	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2536	ม. 3 โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน
	พ.ศ. 2539	ปวช. โรงเรียนพณิชยการราชดำเนิน – ธนบุรี
	พ.ศ. 2544	ปริญญาตรี สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โปรแกรมวิชาบริหารธุรกิจ